

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ДОПОВІДЬ

**ректора Університету Василя Яковича Тація
на загальних зборах професорсько-
викладацького складу та співробітників,
присвячених підсумкам роботи у 2015/2016 н.р.
та завданням на 2016/2017 н.р.
30 серпня 2016 р.**

Харків
2016

ВСТУП

Шановні колеги!

Упродовж останніх двох років відбулися масштабні перетворення у сфері вищої освіти в Україні. За цей час прийнято низку відповідних нормативних актів, перш за все Закон України «Про вищу освіту», яким визначено концептуальні засади модернізації вищої освіти; розроблено проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року. Крім того, багато зроблено для імплементації цього Закону. Зокрема, затверджено новий перелік знань і спеціальностей задля наближення їх до міжнародної класифікації, що сприяє запровадженню нових міждисциплінарних програм, розширенню перспектив працевлаштування випускників. Змінилася процедура вступу до вишів, вона стала автоматизованою і більш прозорою. З метою реалізації закріпленого у Законі принципу автономії ВНЗ надано право самостійно формувати навчальні плани, впроваджувати освітні програми (зокрема, спеціалізації), регулювати освітній процес на рівні ВНЗ, скасовано типові штатні розписи та ін. З прийняттям нового «Положення про академічну мобільність» і спрощенням процедури визнання іноземних дипломів створено умови для інтенсифікації міжнародної співпраці.

Ключовим завданням, яке стоїть перед Університетом, як і іншими ВНЗ, є оновлення змісту освіти, підвищення її якості. Для цього розробляються стандарти освіти нового покоління, що передбачає гармонізацію вищої освіти та ринку праці, підвищення затребуваності академічних знань молодих фахівців із боку роботодавців, а також проект нової Концепції юридичної освіти.

Із прийняттям нового Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність» суттєвих змін зазнала і сфера університетської науки. Наразі значної уваги вимагають питання інтернаціоналізації науки, активізації інноваційної діяльності, підвищення показників участі науковців у міжнародних наукометричних базах, боротьби за академічну доброчесність та ін.

Упродовж року довелось стикнутися з труднощами при вирішенні питань фінансування, що обумовлено важким економічним станом країни. Більш того, у зв'язку із запровадженням найближчим

часом Міністерством освіти і науки нового механізму фінансування вищої освіти нас чекають подальші суттєві і навіть кардинальні зміни. Зараз вже зроблені деякі кроки у цьому напрямі. Так, університети отримали можливість розміщення коштів на банківських рахунках, але в реальній роботі вони не можуть самостійно розпоряджатися ними, встановлювати параметри оплати праці та ін.

Все це вимагало від колективу нашого вишу постійної напруженої праці. Не усі поставлені завдання виконані, але багато чого вдалося досягти у різних напрямках діяльності.

Університет є не лише активним учасником міжнародних асоціацій, а й продовжує розвивати міжнародні зв'язки у рамках двосторонніх та багатосторонніх довгострокових міжнародних проектів з широким колом провідних закордонних ВНЗ. Успішно виконуються спільні українсько-литовські магістерські програми, запрошуються до Університету провідні науковці інших країн, ведеться активна робота з метою участі у конкурсах у рамках освітніх проектів ЄС («Єразмус⁺», «Жан Моне», «Міжнародний фонд відродження») і програм («Горизонт-2020», Посольства США, Британської Ради, Посольства Франції та Французького Альянсу тощо).

Одним із важливих етапів розбудови Університету стали вибори ректора, що відбувалися в минулому навчальному році. Це були не просто вибори посадової особи, ця подія – показник єдності колективу, свідчення стабільного, динамічного розвитку нашого вузу. Ми побачили, що в Університеті працює колектив однодумців, які підтримують ті починання і традиції, що були закладені попередніми поколіннями. Висловлюючи вдячність всім, хто готовий брати активну участь у розбудові Університету, маю надію на виконання стратегічних планів щодо завершення створення ефективно працюючої системи багатопрофільної, високоякісної підготовки фахівців, утвердження Університету як провідного юридичного ВНЗ, одного із кращих навчальних закладів нашої держави. Для цього потрібно зосередитися на всіх напрямках діяльності, продовжувати роботу з оптимізації та демократизації системи управління Університетом, удосконалювати навчальну і методичну роботу, наукову діяльність, матеріальне та фінансове забезпечення, активізувати і розширити міжнародну співпрацю.

У минулому навчальному році продовжувалася співпраця науковців Університету у напрямі подальшого вдосконалення українського законодавства, практики його застосування з централь-

ними та місцевими органами влади, місцевого самоврядування, судової влади, охорони правопорядку та ін. Так, 17 червня 2016 р. підписано договір про співробітництво між Університетом та Конституційним Судом України, який передбачає залучення наукових працівників Суду та Університету до участі у спільних заходах, стажування науково-педагогічних працівників, магістрів нашого вишу у КСУ та вивчення ними судової практики (фото 1).

Фото 1. Підписання договору про співробітництво між Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого та Конституційним Судом України, 17 червня 2016 року.

Важливим позитивним показником є те, що Університет підтвердив свою першість серед юридичних ВНЗ України, отримавши Гран-прі в номінації «Університет року юридичного напрямку» на міжнародній професійній спеціалізованій виставці «ЗНО-2016. Освіта в Україні. Освіта за кордоном» (фото 2). Згідно з рейтингом вищих навчальних закладів «Топ-200 України» – 2015/2016 р. Університет посів перше місце серед юридичних ВНЗ України, тобто він залишається кращим юридичним ВНЗ країни.

Фото 2. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого отримав Гран-прі у номінації «Університет року юридичного напрямку» на міжнародній професійній спеціалізованій виставці «ЗНО-2016. Освіта в Україні. Освіта за кордоном»

Однак, незважаючи на значні досягнення, високі показники, непростою була цьогорічна вступна кампанія, на яку вплинули як демографічні тенденції і нестабільна ситуація на Сході країни, так і зміни у схемі розподілу державного замовлення.

Більш детально про результати роботи нашого колективу у минулому навчальному році буде сказано при аналізі кожного напрямку. Повний текст цієї доповіді для ознайомлення та використання в роботі в наступному навчальному році буде опубліковано на веб-сайті Університету.

СТРУКТУРА УНІВЕРСИТЕТУ

Оптимізація системи управління

Структура Університету продовжує розвиватися. У цілому кількість навчальних підрозділів поки що залишилася без змін, але з урахуванням вимог часу та потреб практики Інститут підготовки кадрів для органів прокуратури перейменовано в Інститут прокуратури та кримінальної юстиції, Інститут підготовки слідчих кадрів для МВС України – у Слідчо-криміналістичний інститут. На вечірньому факультеті створено підготовче відділення для іноземців та осіб без громадянства, на заочному факультеті № 1 запроваджується дистанційна форма навчання.

З метою оптимізації управління освітнім процесом, розширення профілів освітніх програм, навчальних планів та спеціалізацій бакалаврської і магістерської підготовки дирекції інститутів та деканати факультетів мають координувати методичну, навчальну та організаційну діяльність відповідних кафедр.

Деяких змін зазнали управлінські структурні підрозділи. Так, для забезпечення організації входження фахових збірників Університету до міжнародних науково-метричних баз даних та підвищення Імпакт-фактора фахових збірників Університету створено відділ наукової та інформаційно-аналітичної підтримки фахових видань, а відповідно до вимог законодавства – режимно-секретний відділ та військово-мобілізаційний підрозділ.

Затверджено склад наглядової ради Університету, до якої увійшли відомі й шановані в Україні керівники органів влади та місцевого самоврядування, органів судової влади, ВНЗ України, громадських організацій, провідні науковці, серед яких і наші випускники.

Завершено перехід всіх навчальних підрозділів та в цілому університету на п'ятиденний робочий тиждень.

У минулому навчальному році розроблено та оновлено низку важливих для організації навчального процесу, науково-дослідницької діяльності, управління Університетом локальних нормативних документів (положень, планів, наказів, розпоряджень тощо).

Реорганізація інститутів, факультетів, кафедр та інших структурних підрозділів відповідно до нових напрямів діяльності Університету та реалізації програм глибокої спеціалізації на магістерському рівні з урахуванням потреб юридичної практики, робота з удосконалення організації управління Університетом буде продовжуватися і надалі.

Контингент студентів

Загальна кількість студентів усіх форм навчання становить близько 14 тис. осіб. Із них із відривом від виробництва навчаються близько 10 тис. осіб, без відриву від виробництва майже 4 тис. осіб.

Робота приймальної комісії

Одним із визначальних напрямків діяльності будь-якого ВНЗ є робота приймальної комісії.

Прийом на навчання до Університету в 2016 р. здійснювався, зокрема, відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. та Умов прийому на навчання до ВНЗ України в 2016 р., затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.10.2015 р. № 1085 із подальшими змінами та доповненнями.

Традиційно цьогорічна вступна кампанія також мала низку новел. До останніх, зокрема, належать такі:

- 1) при вступі на навчання до бакалавріату на денну форму

абітурієнти мали право подавати заяву за загальним правилом лише в електронній формі.

2) повністю скасовано вступ поза конкурсом. Запроваджено зарахування на навчання до бакалавріату за квотами. Право на зарахування за квотами надано особам, у яких є захворювання, зазначені у Переліку захворювань, що можуть бути перешкодою для проходження громадянами зовнішнього незалежного оцінювання, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 25 лют. 2008 р. № 124/95; звільненим з військової служби (у тому числі демобілізованим) після 30 листоп. 2015 р., дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, особам з їх числа та особам, яких законом визнано учасниками бойових дій та які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, у тому числі тим, які проходять військову службу (крім військовослужбовців строкової служби) в порядку, визначеному відповідними положеннями про проходження військової служби громадянами України;

3) уперше введено нову модель розподілу місць державного замовлення між ВНЗ України за денною формою бакалавріату. Її суть полягає у наступному: за результатами загальнонаціонального рейтингу вступники обирали собі місце навчання й у такий спосіб виш одержував відповідні місця держзамовлення;

4) уперше як експеримент вступні випробування до магістратури Полтавського юридичного інституту проводилися з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання;

5) запроваджені вагові коефіцієнти щодо всіх без винятку вступних випробувань;

6) при вступі на навчання для здобуття ОКР «Спеціаліст», крім фахового вступного випробування, абітурієнтам необхідно було додатково скласти вступний екзамен з іноземної мови;

7) цього року вступники мали право подавати не більше 15-ти заяв не більше як на 5 спеціальностей.

За результатами вступної кампанії 2016 р. на навчання до Університету зараховано:

- за ОКР «Молодший спеціаліст» – 110 осіб;
- за ступенем «Бакалавр» (на 1-й, 2-й та 3-й курси) – 1675 особи;
- за ОКР «Спеціаліст» – 827 осіб;

- за ступенем «Магістр» – 2055 осіб.

Усього за всіма формами, ступенями та освітньо-кваліфікаційними рівнями зараховано 4667 осіб. Із них на бюджетну форму – 2046 осіб (що становить 44 % від загальної кількості зарахованих), на контрактну форму – 2621 осіб (що становить 56 % від загальної кількості зарахованих).

Порівняно з минулим роком набір студентів збільшено за ступенем «Бакалавр» на 1-й курс на контрактну форму на 338 осіб, за ступенем «Магістр» – загалом на 401 особу.

За результатами набору 2016 р. Університет представлений студентами всіх регіонів України, крім Автономної Республіки Крим.

Слід також підкреслити, що ще триває зарахування на навчання до Університету за освітніми рівнями «Бакалавр» та «Магістр», а тому названі статистичні дані щодо набору не є остаточними. Продовжується також прийом документів на навчання від іноземних громадян.

Випуск та працевлаштування

У минулому навчальному році у зв'язку з переходом на навчання за магістерським рівнем з одного року до одного року шести місяців випуску магістрів не було, крім дострокового випуску курсантів військово-юридичного факультету в кількості 30 осіб (фото 3). За рішенням Державної комісії 22 курсанти були направлені у розпорядження Міністерства оборони України, 5 – Національної гвардії, 3 – Державної служби спеціального транспорту.

**Фото 3. Випуск офіцерів-юристів військово-юридичного факультету Університету,
1 липня 2016 року**

У цілому питання працевлаштування в останні роки набуває все більшої актуальності та гостроти і потребує нових підходів до його вирішення. Тут треба зазначити, що постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 216 були внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 1996 р. № 992, відповідно до яких Порядок працевлаштування випускників ВНЗ, підготовка яких здійснювалася за державним замовленням, поширюється тільки на осіб, що навчаються за спеціальністю медичного профілю, тобто випускники інших ВНЗ, у тому числі і нашого Університету, звільнені від необхідності відпрацьовувати за місцем призначення не менше трьох років, а це означає, що для них відмінено і державний розподіл, і, по-суті, забезпечення першим робочим місцем.

З урахуванням ситуації, що склалася на ринку праці, Університетом вживаються заходи для надання допомоги випускникам у працевлаштуванні. Зокрема, запроваджено підготовку за програмами двох дипломів та численними сертифікованими освітніми програмами із метою розширення можливостей працевлаштування випускників, створена база даних для студентів і випускників, які зацікавлені у їх працевлаштуванні; продовжується робота щодо налагодження зв'язків з міністерствами, іншими центральними та місцевими органами влади, місцевого самоврядування, бізнесовими структурами; вносяться пропозиції до органів охорони правопорядку щодо удосконалення законодавства і розвитку ділових зв'язків з цього питання.

У новому навчальному році нам потрібно здійснити організаційні заходи по створенню дієвого відділу із сприяння працевлаштуванню випускників з урахуванням того, що випуск магістрів планується на січень-лютий 2017 р. (Відповідальний – перший проректор Ю.П. Битяк).

Однак тільки наших зусиль тут замало. Без участі владних структур та внесення змін до чинного законодавства щодо введення посад стажистів та помічників у системі прокуратури, інших юридичних структурах ці проблеми вирішити дуже складно.

Характеристика професорсько-викладацького складу

В Університеті працює понад 700 науково-педагогічних працівників, з них 104 доктори наук, професори, близько 550 кандидатів наук, доцентів.

Крім того, в Університеті функціонують 39 кафедр, які очолюють 31 доктор наук, професор і 8 кандидатів наук, доцентів. 16 кафедр на 100 % забезпечені викладачами з науковими ступенями. Збільшився показник викладачів, які мають наукові ступені та вчені звання, нині він дорівнює 93% (у 2014/2015 н.р. – 89%), лише 58 викладачів не мають наукового ступеня.

За навчальний рік колектив Університету поповнився 13-ма випускниками аспірантури та 4-ма викладачами, які були прийняті за результатами конкурсного відбору на заміщення вакантних посад.

Середній вік наших викладачів складає 44 роки. Крім того, й надалі спостерігається тенденція до збільшення кількості жінок у колективі, їх нині вже на 10% більше ніж чоловіків.

У минулому навчальному році в Університеті відбулися деякі кадрові зміни. Так, на підставі конкурсного відбору та рішення вченої ради нашого ВНЗ були призначені на посади завідувачів кафедр такі викладачі:

- Гаращук Володимир Миколайович – доктор юридичних наук, професор (кафедра адміністративного права);
- Тютюгін Володимир Ілліч – кандидат юридичних наук, професор (кафедра кримінального права № 1);
- Слінько Тетяна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент (кафедра конституційного права);
- Гусаров Костянтин Володимирович – доктор юридичних наук, професор (кафедра цивільного процесу).

Наші викладачі і співробітники у 2015/2016 н.р. отримали державні нагороди, відзнаки, їм присвоєно почесні звання. Так, Указом Президента України за значний особистий внесок у науково-технічний розвиток України, вагомі здобутки та високий професіоналізм звання «Заслужений діяч науки і техніки України» присвоєно професору кафедри земельного та аграрного права Стативці Анатолію Миколайовичу, а звання «Заслужений артист України» – артисту-вокалісту професійного театру-студії Палацу студентів Університету Яну Костирку. Звання «Почесний громадянин міста Харкова», враховуючи вагомий особистий внесок у розвиток Харкова, підвищення його всеукраїнського та міжнародного іміджу, рішенням сесії Харківської міської ради присуджено генеральному директору Палацу студентів Університету Шердціу Костянтину Костянтиновичу.

В Університеті працюють: 1 Герой України; 1 академік Національної академії наук України; 14 академіків і 17 членів-кореспондентів Національної академії правових наук України;

19 заслужених діячів науки і техніки України; 12 заслужених працівників освіти України; 16 заслужених юристів України; 3 народних артисти України; 5 заслужених працівників культури України; 5 заслужених артистів України; 11 лауреатів Державної премії України; 1 заслужений діяч мистецтв України; 1 заслужений будівельник України.

Навчальний процес та його інформаційне забезпечення. Якість підготовки фахівців. Навчальна дисципліна

Значна увага в Стратегії розвитку Університету на 2016-2020 рр. приділена питанням підготовки висококваліфікованих фахівців. Зокрема, про це абсолютно слушно наголошується в преамбулі Стратегії. Ми повинні бути свідомі того, що за цим завданням має стояти кропітка і, головне, повсякденна робота всього нашого колективу, передусім керівництва інститутів (факультетів) та кафедр. Також цілком зрозуміло, що ми навчаємо студентів, які мають різну мотивацію, різний ступінь прагнення до оволодіння знаннями та набуття навичок. До цього додається досить часта зміна життєвих орієнтирів та планів на майбутнє. Тому одним із пріоритетних завдань у сфері забезпечення належної навчальної дисципліни є постійна взаємодія співробітників Університету, відповідальних за навчання конкретних студентів, із студентською громадою з метою своєчасного виявлення проблем, з якими стикаються студенти, та вжиття відповідних заходів.

Важливим напрямком вдосконалення і диверсифікації навчального процесу стало запровадження такого інструментарію, як *сертифікатні освітні програми*. Серед них є такі, які вже добре зарекомендували себе: «Медіа-право», «ІТ-право», «Податковий юрист», «Юридичний бізнес» та ін. Ці програми користуються попитом не тільки в межах Університету, а й серед осіб, які навчаються в інших ВНЗ. Підтверджує це й той факт, що цього року Університет підписав Меморандум із відомою бізнес- та меценатською структурою «Концерном АВЕК та Ко». Одним із важливих положень цього Меморандуму є організація Концерном та Медіакомпанією «Время» спільно з Університетом конкурсів із відбору студентів Харківщини для проходження навчання за програмою «Медіа-право». У свою чергу, Концерн гарантує оплату навчання кращих серед них.

Фото 4. Підписання Меморандуму між Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого та ПАТ «Концерн АВЕК і Ко» про розвиток програми «Медіа-право», 19 травня 2016 року.

Крім цього, в рамках реалізації програми «ІТ-право» був підписаний дуже важливий для розвитку програми Меморандум про партнерство та співробітництво Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого з Харківським кластером інформаційних технологій як потужною організацією, що об'єднує багатьох працедавців та експертів у цій сфері. До речі, «ІТ-право» виявилось унікальним освітнім продуктом: чи не вперше нам вдалося організувати навчальну програму спільно з американськими партнерами (студенти мали можливість прослухати он-лайн курс лекцій відомих учених та адвокатів із США).

Варто зауважити, що існуючі сертифікатні програми постійно вдосконалюються з урахуванням нових вимог ринку праці та сучасних наукових розробок. Ще одним привабливим елементом є те, що до викладання дисциплін за програмою долучаються не тільки провідні викладачі нашого Університету, а й відомі практики у відповідних сферах.

Слід також відмітити, що на виконання п. 3 розділу II «Освітня діяльність» Плану заходів реалізації Стратегії розвитку Університету на 2016 р. деякими кафедрами запропоновані нові цікаві сертифікатні освітні програми. Серед них: «Виборче право

та виборчі технології», «Юрист-правозахисник», «Юрист у сфері трудових відносин», «Адвокатські студії», «Поліцейська діяльність», «Юрист у сфері місцевого самоврядування», «Медичне право», «Міграційний адвокат», «Бізнес-менеджмент» та ін.

Окремо слід зупинитися на *інформаційному забезпеченні навчального процесу*, яке здійснюється Центром під керівництвом В.І. Жукова, в інформаційно-телекомунікаційній мережі Університету, побудованій на сітьовому комутаційному обладнанні D-Link і дозволяє передавати дані зі швидкістю до 1 Гбіт/с. Використання оптоволоконних ліній зв'язку дозволило об'єднати всі учбові корпуси та частину гуртожитків у єдину мережу Університету. Так, тільки кількість оптичних перетворювачів у мережі, не враховуючи електронних комутаторів, становить понад 60 одиниць.

За технологічним та інформаційним призначенням можливо виділити такі сегменти інформаційно-телекомунікаційної мережі Університету.

1. Провідникові локальні обчислювальні мережі будівель, гуртожитків та містечок є основними сегментами інформаційного середовища Університету.

2. Точки радіодоступу для мобільних засобів (мережа доступу Wi-Fi) розгорнуті майже в усіх навчальних корпусах Університету, а також у корпусі санаторію-профілакторію «Березовий гай». Наявність радіодоступу до інформаційно-телекомунікаційної мережі нашого вузу дає змогу студентам, абітурієнтам та викладачам безоплатно користуватися всіма можливостями інформаційного середовища Університету, такими як: мобільні версії порталу для різних операційних систем мобільних пристроїв користувачів; розклад навчальних занять студентів та викладачів; доступ до сайту бібліотеки тощо.

3. Мережа відеоспостереження в учбових корпусах та на автомобільному в'їзді на територію головного корпусу Університету.

4. Система контролю та управління доступом (СКУД). Встановлено турнікетні підсистеми у трьох навчальних містечках за адресами по вул.: Пушкінська, 77; Пушкінська, 106; Динамівська, 4. (На виконання п. 11 розділу V Плану заходів реалізації Стратегії розвитку Університету на 2016 р.)

Управління інформаційно-телекомунікаційною мережею Університету здійснюється автоматично через серверне та комутаційне обладнання.

Для забезпечення функціонування АСУ навчальним процесом Університет з 2008 р. використовує програмний комплекс «МКР». АСУ навчальним процесом надає наступні можливості: облік персональних даних студентів, навчально-педагогічного складу і співробітників Університету; ведення навчального діловодства щодо всіх студентів усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів і форм навчання з урахуванням індивідуальних «траєкторій» навчання; формування і друк звітів та звітних документів з навчання; облік успішності студентів за весь період їх навчання; надання оперативної інформації керівництву Університету з кадрових питань для прийняття необхідних управлінських рішень. Програмний комплекс постійно доопрацьовується з урахуванням нових вимог.

Інформаційне забезпечення здійснюється з використанням частково синхронізованих між собою баз даних (ЄДЕБО, автоматизованої системи управління Університету – БД АСУ і системи управління та контролю доступу до Університету – БД СКУД), створеного інтерактивного середовища навчання (НЕІК) за допомогою порталу АСУ навчальним процесом, порталу НЕІК і сайтів (університетського, бібліотечного, наукового, інститутських, деканатів, кафедр тощо).

Студентам через портал АСУ навчальним процесом надана можливість користуватися методичними відеоматеріалами, навчально-методичними матеріалами, обирати вибіркові навчальні дисципліни. Співробітники кафедр завдяки цій системі мають можливість своєчасно оновлювати методичні відео- та навчально-методичні матеріали. На теперішній час розміщено більше 80 методичних відеоматеріалів.

Триває також робота з наповнення ресурсу «Програми, методичні рекомендації та завдання», що вкрай важливо з огляду на програми самопідготовки студентів різних форм навчання до державної атестації та поточних іспитів.

В Університеті введено інформаційний портал (за адресою <http://help-sales.ru/test102/index.php>), на якому користувачі мережі можуть отримувати останні новини університетського життя. Інформація дублюється на встановлених у фойє навчальних корпусів інформаційних екранах. Кожен бажаючий має можливість подати новину через прес-службу Університету.

Фото 5. Портал НЕІКів

Важливу роль в інформаційному забезпеченні навчального процесу відіграє діяльність *Центру інформаційних технологій* (ЦІТ), який упродовж 2015-2016 н.р. виконав низку важливих завдань із розвитку інформаційного середовища Університету.

У цілому роботи ЦІТ велися у напрямках :

- розбудова бібліотеки електронних копій раритетних видань;
- розробка Навчальних електронних інформаційних комплексів (НЕІК) (фото 5) із дисциплін, що викладаються в Університеті;
- розробка НЕІК для I курсу заочної форми навчання, виконання підготовчої роботи до запровадження елементів дистанційного навчання у навчальний процес на заочному факультеті № 1;
- підтримка інформаційної діяльності Університету, сайта, тестування знань студентів тощо.

На виконання п. 2 розділу II Плану заходів реалізації Стратегії розвитку Університету на 2016 р. з січня 2016 р. ЦІТ розпочав підготовку НЕІК для I курсу заочної форми навчання з метою запровадження з 1 вересня 2016 р. елементів дистанційного навчання у навчальний процес на заочному факультеті № 1. Відповідно до плану підготовки до впровадження елементів дистанцій-

ного навчання (що розглянутий та затверджений методичною комісією) було напрацьовано склад (структуру) НЕІК для всіх дисциплін І курсу заочного факультету з елементами дистанційного навчання та рекомендовані елементи і ресурси навчальних дисциплін. З початку травня до кінця червня фахівцями ЦІТ проведено цикл навчальних занять для викладачів, які були задіяні у підготовці НЕІК. Відпрацьовані тести для дистанційної оцінки знань та елементи інтерактивного спілкування.

Усі викладачі, які пройшли навчання, отримали доступ до курсів з можливістю редагувати їх зміст і вносити необхідні зміни. Треба відзначити відповідальне ставлення розробників, які підготували вчасно всі навчальні курси до використання в навчальному процесі. Було створено 12 НЕІК для дистанційного навчання з наступних дисциплін: «Юридична деонтологія», «Теорія держави і права», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Філософія», «Іноземна (англійська) мова», «Логіка», «Організація судових і правоохоронних органів», «Українська культура», «Економічна теорія», «Основи римського приватного права», «Державне будівництво та місцеве самоврядування».

Удосконалення курсів буде постійним. Викладачі, які їх розробляли, будуть їх модераторами.

Якість підготовки фахівців у нашому ВНЗ встановлюється відповідно до положень «Про моніторинг знань студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» та «Про організацію освітнього процесу в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого», розроблених на підставі Закону України «Про вищу освіту».

Вимірювання якості підготовки фахівців в Університеті здійснюється з огляду на вимоги компетентнісного підходу, тобто у параметрах комплексної оцінки загальних і спеціально-предметних та індивідуально прогнозованих компетенцій і результатів навчання.

З минулого навчального року в Університеті дещо змінені підходи до оцінки якості підготовки фахівців. Вони стали більш деформалізованими і не зводяться лише до оцінки результатів поточної успішності студентів чи результатів екзаменаційних сесій і підсумкової атестації. Головним у системі якості підготовки в даний час стає те, що на всіх етапах результати навчання мають бути прогнозованими, а науково-педагогічний колектив повинен

управляти якістю освітнього процесу. У зв'язку з цим проведена певна корекція дидактичної спроможності програм навчальних дисциплін відносно освітньо-професійних програм, навчальних планів, оскільки, як підтверджує практика, доволі часто програми навчальних дисциплін переобтяжені змістовно і орієнтовані на знанневий, а не компетентнісний підхід, як того вимагає ECTS.

Крім того, науково-методична рада Університету опрацьовує методики й рекомендації щодо застосування найбільш ефективних методів і педагогічних освітніх технологій з огляду на необхідність забезпечення якості підготовки фахівців попри обмеженість академічного часу. Основна ідея, яка тут впроваджується, – оптимізація освітнього процесу та розвиток пізнавальної діяльності студентів як інструменту професійного зростання в умовах мінливості академічних знань та помітного збільшення різновидів професійної діяльності та юридичних практик.

Виходячи з цього, проводиться таксанометрія робочих навчальних програм з метою уточнення змісту освіти і результатів навчання. Вона скерована на визначення навчальних питань і проблем, з яких майбутній фахівець повинен: 1) мати загальне уявлення; 2) мати знання; 3) здобути вміння та інші складові академічних та професійних компетенцій. Експериментально така робота вже проведена деякими кафедрами, які викладають навчальні дисципліни, що складають ядро освітньо-професійної програми і навчальних планів. Це кафедри теорії держави і права, конституційного права, цивільного права, цивільного процесу, кримінального права та кримінального процесу.

У зв'язку з модернізацією системи якості освіти розпочата робота щодо оновлення банків матеріалів для проведення контрольних заходів, методик та процедур контролю якості та оцінювання тощо. Впровадження ECTS свідчить, що в управлінні освітньою діяльністю студентів необхідні більш диверсифіковані і адекватні засоби тестування та системи стандартизованого тестового контролю, створення оновлених базових тестових завдань, правил розробки, конструювання тестів, проведення тестового контролю та психометричний аналіз тестів і тестових завдань. Як відомо, загально-визнаною у цьому аспекті є методологія Блума, яка успішно впроваджується в освітні системи і використовується нами.

Тому, як наслідок, виникла необхідність розробки різних тестових завдань: із множинним вибором; таких, відповіді на які

побудовані за принципом кумуляції (для перевірки повноти знань та умінь); відповіді на які побудовані за принципом циклічності; альтернативних; на визначення причинної залежності; на відтворення вірної послідовності (комбінації); а також ситуаційних тестів для засвоєння складної професійної діяльності тощо.

Компетентнісний підхід до вищої освіти означає, що її результати мають діагностуватися як підготовленість випускника Університету до проведення професійної діяльності, такого, який має не тільки знання, уміння і навички за певною спеціальністю, а й такі особистісні якості, як мотивація до продуктивної діяльності, високий рівень розвитку інтелекту, ступінь засвоєння деонтологічних норм та ін.

Наведемо дані соціологічного опитування студентів факультету правосуддя щодо переліку компетенцій, які, на їх думку, є базовими для майбутньої правничої діяльності. Перші місця серед компетенцій отримали аналітичні й загальноінтелектуальні здібності, здатність доводити, аргументувати, обґрунтовувати власні позиції, а також здатність до навчання та роботи з інформацією. Очевидно, що система оцінювання якості тільки по оцінках, одержаних на контрольних заходах, передбачених навчальним планом, носить формальний характер, оскільки не повною мірою відображає рівень професійної компетентності та інші якості майбутнього професіонала.

Показники успішності на I-III курсах за результатами літньої екзаменаційної сесії у 2015/2016 н.р. виглядають таким чином: абсолютна успішність – 92,4 %, якісна успішність – 59,2 %.

Аналіз результатів літньої екзаменаційної сесії на I-III курсах освітнього рівня «Бакалавр» показав, що з деяких навчальних дисциплін показники якості успішності дещо завищені та відрізняються від середніх показників. Так, з конституційного права – 77,3%; іноземної мови (кафедра іноземних мов № 1) – 90,6; трудового права – 71,1; криміналістики – 77,5; цивільного права (кафедра цивільного права № 1) – 72,6; кримінального права (кафедра кримінального права № 1) – 70,3; аграрного права – 71,5; господарського права – 72,4; адміністративного права (кафедра адміністративного права та адміністративної діяльності) – 76%.

Показники якісної успішності у магістратурі ще вищі.

Міжнародне приватне право. Господарсько-правовий факультет – 80,5%; військово-юридичний факультет – 83,6; факультет підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України – 82,1; факультет підготовки кадрів для Пенсійного фонду України – 84,2%.

Податкове право. Господарсько-правовий факультет – 80%; Інститут підготовки кадрів для органів юстиції – 84; Міжнародно-правовий факультет – 94; факультет підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України – 93; факультет підготовки кадрів для Пенсійного фонду України – 93%.

Кримінально-виконавче право. Господарсько-правовий факультет 1-й потік – 85%; Інститут підготовки кадрів для органів юстиції 1-й потік – 92; Інститут підготовки кадрів для органів юстиції 3-й потік – 91; Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України – 85; військово-юридичний факультет – 93; міжнародно-правовий факультет – 87; факультет підготовки кадрів для Пенсійного фонду України – 90%.

Це наводить на думку, що студентів «привчають» до відмінних оцінок або просто завищуються оцінки.

Цілком можливо, що в окремих випадках заходи з підготовки фахівців належного рівня можуть носити і характер притягнення до відповідальності. Йдеться передусім про такий інструмент, як оголошення студенту догани. Догана має виступати для нього як своєрідний «маячок», що свідчить про вкрай неприпустиму поведінку з його боку, що може призвести до застосування більш радикальних заходів, зокрема і такого, як відрахування з Університету. Так, за минулий навчальний рік такий засіб реагування, як догана, був застосований до 261 студента. У 141-ому випадку мало місце порушення навчальної дисципліни з боку студентів, 61-ому догана оголошувалася за порушення правил проживання в гуртожитку. Подальший аналіз свідчить, що в окремих випадках для студентів оголошення догани стає як «холодний душ», вони вдаються до конкретних кроків аби виправити ситуацію. Проте у переважній більшості випадків попереджені в такий спосіб студенти залишають стіни Університету внаслідок їх відрахування.

Статистику по відрахуванню наведено в табл. 1.

Табл. 1

Кількість відрахованих студентів за 2015/2016 н.р.

Інститут, факультет	Загальна кількість відрахова- них	За невиконання навчально- го плану	За порушення умов контракту	За власним бажан- ням	Інші причини
Інститут прокуратури та кримінальної юстиції	28	19	-	6	3
господарсько-правовий	20	16	5	4	-
Слідчо-криміналістичний інститут	28	16	4	7	у зв'язку зі смертю – 1
Інститут підготовки кадрів для органів юстиції	27	20	-	5	2
ІНЮК для СБУ	1	1	-	-	-
військово-юридичний	3	1	-	2	-
міжнародно-правовий факультет	8	4	1	-	3
<i>Напрямок підготовки «Міжнародне право»</i>	1	1	-	-	-
факультет підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби	12	8	2	2	-
факультет підготовки кадрів для системи Пенсійного фонду України	5	2	1	2	-
Полтавський юридичний інститут	11	2	-	8	1
У цілому по денних інститутах (факультетах)	144	90	13	36	10
заочний факультет № 1	158	72	74	8	4, з них: невихід з академічної відпустки – 2; смерть – 2
заочний факультет № 2	47	9	30	8	-
вечірній факультет	39	12	-	5	22
Полтавський юридичний інститут «заочна форма навчання»	14	12	-	2	-
<i>Напрямок підготовки «Міжнародне право» заочне відділення</i>	-	-	-	-	-
У цілому на заочних	258	105	104	23	26

факультетах					
Загальні показники	402	195	117	59	36

Про що свідчать ці цифри? Якщо порівняти їх з попереднім роком, то є динаміка до зменшення кількості відрахованих студентів (в попередньому році кількість таких становила 539 осіб). Однак при цьому слід враховувати, що, на превеликий жаль, в силу різних обставин зменшується кількість осіб, що навчаються в Університеті. Тому цифра 402 студенти не виглядає такою вже незначною. Звертає на себе увагу і той факт, що 59 студентів припинили навчання за власним бажанням. Проректорам, дирекціям та деканатам варто провести з цього приводу ретельний аналіз причин виникнення у студентів такого бажання з метою проведення належних профілактичних заходів щодо збереження чисельності студентського колективу.

Все ще значним залишається показник відрахованих за невиконання навчального плану. У котрий раз наголошую на тому, що ректорат буде суворо дотримуватися вимог чинного законодавства про необхідність успішного складання іспитів і заліків з усіх дисциплін, передбачених навчальним планом, як умови переведення студента на наступний курс. Однак при цьому ми повинні постійно пам'ятати, що сукупність обставин об'єктивного, а інколи і суб'єктивного характеру, що склалися навколо функціонування ринку освітніх послуг в нашій державі, не дають нам можливості легковажно ставитися до чисельності контингенту студентів. З цим пов'язані і штатний розпис, і можливості заохочення викладачів, і перспективи існування і розвитку самого Університету в цілому. Тому керівники інститутів, факультетів та кафедр повинні тримати питання про результати навчання та складання сесій на постійному контролі. При цьому недостатнім є виключна формалізація цих процесів, як це має місце в окремих випадках, коли згадані керівники, ставлячи питання про відрахування, звітують про те, що писали один одному доповідні записки про проблеми із навчанням відповідних студентів, не здійснивши при цьому жодних конкретних кроків індивідуального характеру. Інколи, як показує досвід, додаткове консультування, проведення додаткових занять, надання допомоги молодим викладачам при проведенні занять може значно скорегувати ситуацію із навчанням студентів, що знаходилися на межі відрахування.

Практика та стажування

У 2015/2016 н.р. студенти продемонстрували належну теоретичну підготовку та набуті в Університеті знання під час проходження практики і отримали позитивні результати при захисті матеріалів практики. А саме, на IV курсі до захисту матеріалів виробничої практики було допущено 2103 студенти, з яких 2100 захистили відповідні матеріали, що становить 99,9% загальної кількості, 3 студенти (0,1%), не пройшли та не захистили матеріалів практики з об'єктивних причин.

Результати захисту матеріалів виробничої практики студентами IV курсу є такими: оцінку «відмінно» отримав 1121 студент (53,3%); оцінку «добре» – 602 студенти (28,7%); оцінку «задовільно» – 377 студентів (18,0%).

Підкреслимо, що в характеристиках, виданих студентам різними органами охорони правопорядку та бізнес-структурами, відмічається уміння самостійно вирішувати конкретні завдання по цивільних та кримінальних справах, дотримуватися процесуального порядку виконання окремих слідчих дій, складала необхідні юридичні документи для правового супроводження бізнесу тощо.

Студенти на I курсі магістратури проходять практику (стажування) за потенційним першим робочим місцем. До проходження практики (стажування) було допущено 1338 студентів. Усі вони успішно пройшли практику. Як і раніше, продовжується активна співпраця з цього напрямку з Асоціацією випускників нашого Університету.

Навчально-методична робота

Формування навчальних планів, орієнтованих на потреби практики. Основною метою освітньої політики в Університеті є вдосконалення чинних програм підготовки фахівців освітніх рівнів «Бакалавр», «Магістр», розширення переліку нових магістерських профілів. Все це дозволяє максимально наблизити освітні програми до реальних потреб ринку праці, розширити можливість працевлаштування випускника.

Як і в попередній рік, навчальні плани спрямовані на поглиблене впровадження Європейської кредитно-трансферної нако-

пичувальної системи (ECTS). Особливість нових навчальних планів полягає в тому, що вони в цілому розробляються при відсутності стандартів вищої освіти, але всі зорієнтовані на потреби фахової підготовки в умовах профільності інституту/факультету.

Тому одним із важливих аспектів проектування освітніх програм та навчальних планів стала їх профільність. Крім того, в навчальних планах передбачено вільний вибір студентів. За освітнім рівнем «Бакалавр» вибір реалізується починаючи з II курсу 4-го семестру, за освітнім рівнем «Магістр» – з I курсу 2-го семестру серед навчальних дисциплін, які визначені Каталогами вибіркового навчальних дисциплін.

За освітнім рівнем «Бакалавр» навчальні плани передбачають навчальні дисципліни загальної фахової підготовки – 127 кредитів/3810 годин; навчальні дисципліни загальної підготовки – 24 кредити/ 720 годин; навчальні дисципліни спеціальної фахової підготовки (профіль інституту) – 22 кредити / 660 годин; навчальні дисципліни за вибором студента – 25 кредитів / 750 годин; практичну підготовку – 14 кредитів / 420 годин; контрольні заходи – 28 кредитів / 840 годин.

За освітнім рівнем «Магістр» навчальні плани передбачають навчальні дисципліни загальної фахової підготовки – 33 кредити / 990 годин; навчальні дисципліни спеціальної фахової підготовки (профілі освітньої програми) – 27–31,5 кредит / 810–945 годин; навчальні дисципліни за вибором студента – 16–20 кредитів /480–600 годин; контрольні заходи – 8 кредитів / 240 годин.

У кожному інституті/факультеті в магістратурі сформовані нові профілі освітніх програм (див. табл. 2):

Табл. 2

Інститут/факультет	Профіль освітньої програми
Інститут прокуратури та кримінальної юстиції	Прокурор у кримінальному провадженні. Адвокат у кримінальному провадженні.
господарсько-правовий факультет	Правове забезпечення бізнесу. Правове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання.
Слідчо-криміналістичний інститут	Досудове слідство. Юридичний антикорупційний менеджмент. Судова експертиза.

Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України	Нотаріат та виконавче провадження. Судове адміністрування та судова діяльність. Публічне адміністрування.
Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України	Правові засади національної безпеки.
міжнародно-правовий факультет	Міжнародне публічне право. Право Європейського Союзу.
факультет правосуддя	Правосуддя та суміжні інститути.
факультет підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України	Пенітенціарна служба.
факультет підготовки кадрів для системи Пенсійного фонду України	Пенсійне забезпечення. Соціальне страхування, обслуговування та підтримка.

Усі навчальні плани, за якими розпочалося навчання вступників 2016 р., більш повно враховують вимоги Закону «Про вищу освіту» про забезпечення вільного вибору студентом дисциплін, щодо зростання ролі практичної підготовки й самостійної роботи студентів.

Профілізація освітніх програм і навчальних планів у цілому дозволила більш чітко визначити предметну область (галузь знань), до якої належить дана освітня програма, її рівень (перший або другий) та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм. Саме профілі освітніх програм визначають кваліфікацію випускника, індивідуалізують кожну освітню програму. Важливим для підготовки фахівців є те, що профілі підготовки визначають не лише специфічні особливості тієї чи іншої освітньої програми та відрізняють її від інших подібних програм, а й набір спеціалізованих компетенцій та перелік профільних навчальних дисциплін, що складають обов'язкову частину профілю підготовки.

Структурні зміни в навчальних планах, перехід до розробки освітніх програм на компетентнісній основі дозволили в цілому позбутися невиправданого подрібнення навчальних дисциплін

і забезпечити академічну складову мобільності студентів.

У зв'язку з розробкою нових навчальних планів також уточнені робочі навчальні плани попередніх років у рамках циклу професійно-практичних навчальних дисциплін за профілем інституту/факультету. До переліку дисциплін додані такі, які ще більше поглиблюють первинну спеціалізацію. Так, в Інституті прокуратури та кримінальної юстиції – це «Досудове розслідування злочинів», «Проблеми кваліфікації корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів»; на господарсько-правому факультеті – «Право СОТ»; в Слідчо-криміналістичному інституті – «Судова експертиза», «Правові засади запобігання корупції», «Досудове розслідування злочинів»; Інституті підготовки кадрів для органів юстиції – «Правові засади запобігання корупції», «Конституційна юрисдикція»; міжнародно-правовому факультеті – «Правничі системи сучасності», «Практикум з іноземної мови»; факультеті підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України – «Теорія та практика призначення покарань за кримінальним правом України»; факультеті підготовки кадрів для системи Пенсійного фонду України – «Право соціального забезпечення».

Слід додати, що у минулому навчальному році розроблені каталоги вибіркових навчальних дисциплін для рівнів «Бакалавр» та «Магістр», 1-й варіант яких був схвалений на засіданні науково-методичної ради 17 червня 2016 р., що є важливим для реалізації навчальних планів. Розроблено та затверджено «Положення про вибіркові навчальні дисципліни», що впорядковує і забезпечує реалізацію індивідуальної траєкторії навчання.

Не можна не звернути увагу на деяку критичність навчальних планів. Перш за все рамкові критичні показники не забезпечують належний обсяг вільного вибору, передбаченого Законом України «Про вищу освіту». У навчальних планах освітнього рівня «Бакалавр» замість прогнозованого мінімуму 60 кредитів ECTS передбачено в основному тільки 30 кредитів ECTS. У навчальних планах освітнього рівня «Магістр» замість 22,5 кредитів ECTS передбачено від 16 до 20 кредитів ECTS.

Тому проректору з навчально-методичної роботи, проф. В.В. Комарову і створеному навчально-методичному відділу у найближчий час слід провести роботу щодо належної оптимізації співвідношення варіативної складової навчального плану та навчальних дисциплін загальної та спеціальної фахової підготовки (про-

філі освітньої програми).

Підвищення якості методичного забезпечення освітнього процесу. В умовах поглибленого впровадження ECTS та імплементації Закону України «Про вищу освіту» ключове значення має система методичного забезпечення освітнього процесу, яка повинна орієнтуватися на накопичення нових освітніх ресурсів, зорієнтованих на реалізацію освітніх програм, навчальних планів, робочих навчальних планів нового покоління, реалізацію академічних свобод учасників освітнього процесу, дотримання високих етичних стандартів освітньої діяльності. Минулий навчальний рік, як вже вказувалося, був перехідним. Це стосується і політики щодо модернізації як навчально-методичної роботи в цілому, так і системи навчально-методичного забезпечення освітнього процесу.

Особливість проблематики сучасного освітнього процесу полягає в його багатоаспектності, специфіці завдань, що вирішуються, формуванні особистісних професійних якостей, нового освітнього середовища, що потребує особливого підходу до методичного забезпечення процесу навчання. Тому в минулому навчальному році були нові підходи до якості методичного забезпечення освітнього процесу. Вони орієнтуються на створення організаційно-педагогічних умов, які зводяться до серйозної перебудови не тільки освітніх програм, а й методів і форм навчання і, відповідно, підвищення вимог до кваліфікації і вмотивованості науково-педагогічних працівників, управління всіх рівнів. При цьому важливою стає орієнтація на ідеї упереджувальної освіти, зміни у свідомості й діяльності педагогів у побудові структурно-змістовних характеристик та організації методичного забезпечення.

У 2015/2016 н.р. на засіданнях науково-методичної ради розглядалися такі питання: «Про критерії оцінювання знань студентів на кафедрах історії держави та права України та зарубіжних країн і культурології»; «Про профільну підготовку фахівців на господарсько-правовому факультеті»; «Практики академічної мобільності студентів у Європейському освітньому просторі»; «Про організаційну роботу щодо оцінювання знань студентів з навчальних дисциплін на кафедрі міжнародного права»; «Забезпечення прав студентів на вільний вибір навчальних дисциплін в умовах профільної освітньої програми факультету підготовки ка-

дрів для Пенсійного фонду України»; «Про розширення профілю навчальних планів за напрямом підготовки 6.030202 «Міжнародне право»; «Про методичне забезпечення підготовки магістерських робіт студентами факультету правосуддя»; «Основні проблеми імплементації Закону України «Про вищу освіту» (за матеріалами МОН)»; «Про формування навчальних планів 2016/2017 н.р.»; «Про каталоги вибіркових навчальних дисциплін»; «Про підготовку навчально-методичного забезпечення освітнього процесу нового покоління».

Нагальним стало питання суттєвого оновлення програм навчальних дисциплін. Це буде головним завданням поточного навчального року, оскільки з цим пов'язана розробка всієї системи методичного забезпечення кафедр та факультетів.

Оновлення програм навчальних дисциплін потребує дещо нових підходів до структури та змісту, оскільки воно має здійснюватися з огляду на принципи компетентнісного підходу з орієнтацією на різні структурні складові компетенцій та результати навчання, які генералізуються у предметні компетенції не лише у межах правничої спеціальності в цілому, а й щодо рівнів і ступенів освіти, профілів освітніх програм і навчальних планів, у додаткових компетенціях, що пов'язані з індивідуальною траєкторією освітньої діяльності студентів.

Отже, на відміну від попередніх підходів, основними питаннями при розробці навчальних програм нового покоління стануть: 1) аналіз і визначення переліку основних загальних компетентностей, які характеризують універсальні навички, вміння, здатності та цінності; 2) розроблення переліків основних компетентностей у рамках предметних сфер освіти; 3) орієнтація на результати навчання як сукупність компетентностей, набутих студентом у процесі навчання, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

На стадії розробки чи оновлення знаходиться більш ніж 75 навчальних програм за різними навчальними планами та рівнями вищої освіти. Крім того, потребують розробки і програми навчальних дисциплін, що рекомендовані кафедрами до каталогів навчальних дисциплін за вибором студентів. Усі дисципліни включені до плану роботи та видання навчальної літератури на цей навчальний рік.

Важливим аспектом методичного забезпечення освітнього

процесу є оновлення методичних матеріалів для супроводження лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів тощо. Цей навчальний рік у цьому відношенні має стати визначальним, оскільки майже 100% методичних матеріалів загального характеру слід підготувати і перевидати в паперовому та електронному форматах. Можна навести наступні цифри: за планом підготовки та видання навчальної літератури має бути підготовлено близько 200 видів матеріалів. Оновлення потребує більшість програм навчальних дисциплін: «Адміністративне судочинство»; «Розгляд судами адміністративних справ»; «Право інтелектуальної власності»; «Порівняльний цивільний процес»; «Альтернативний розгляд цивільних справ»; «Міжнародний цивільний процес»; «Проблеми кваліфікації корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів»; «Кримінально-правові проблеми боротьби з організованою злочинністю»; «Звільнення від кримінальної відповідальності»; «Правове регулювання Європейської інтеграції»; «Правове регулювання внутрішнього ринку ЄС»; «Міграційне право ЄС»; «Інституційне право ЄС»; «Корпоративне право і управління в ЄС»; «Адміністративне право ЄС»; «Актуальні проблеми господарського права»; «Правове регулювання господарювання в окремих галузях економіки»; «Корпоративне право та корпоративне управління»; «Організаційно-правові форми суб'єктів господарювання»; «Правовий режим майна суб'єктів господарювання та інвестиційна діяльність»; «Господарські договори»; «Інвестиційне право та банківська діяльність»; «Правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності»; «Арбітраж та інші альтернативні форми розгляду господарських справ»; «Запобігання корупції у публічній сфері»; «Запобігання корупції у приватній сфері (Антикорупційний компласенс)»; «Антикорупційний моніторинг: правові основи, організація та оцінка ефективності»; «Програмування і планування заходів у сфері запобігання корупції»; «Міжнародні стандарти протидії транснаціональній корупції»; «Відповідальність за корупційні правопорушення» та ін. Планується також підготувати навчальні посібники для практичних занять та самостійної роботи, тематику курсових та магістерських робіт тощо.

Особливістю системи методичного забезпечення освітнього процесу з поточного навчального року буде те, що воно стає більшою мірою формалізованим, бо у зв'язку з розширенням академічних прав студентів та викладачів у останніх з'являється мо-

жливість на розробку власних методик і методичних матеріалів при викладанні загальних навчальних курсів, особливо при викладанні навчальних дисциплін за вибором студентів. Безумовно, це має стати позитивною тенденцією. Тим більше, як свідчить практика, не лише від кафедр, а й від окремих викладачів надійшла занадто велика кількість пропозицій щодо включення у варіативні компоненти освітньо-професійних програм і навчальних планів тих чи інших навчальних дисциплін.

Для якісного забезпечення освітнього процесу ми маємо намір у подальшому структурно та функціонально розвивати такий навчальний модуль, як стандартизований електронний навчально-методичний комплекс (СЕНМК), який перебуває в стані суттєвого змістовного оновлення. СЕНМК містить повнотекстові версії підручників, навчально-методичних посібників, матеріалів судової практики, хрестоматійних матеріалів тощо, адаптованих до вивчення нормативних та вибіркового навчальних дисциплін, сертифікатних освітніх програм, які викладаються студентам усіх форм навчання. Всі бажаючі мають вільний доступ до стандартизованих електронних навчально-методичних матеріалів, розміщених у СЕНМК.

На даний час створена база даних – навчальний електронний інформаційний комплекс (НЕІК). У минулому навчальному році всі електронні навчальні комплекси були оновлені, доопрацьовано програмне забезпечення та створений самостійний «навчальний майданчик» для більш масштабного впровадження методик дистанційного навчання та інтерактивних, більш ефективних форм організації освіти. Слід відмітити, що дворічний пілотний проект імплементації в освітній процес повномасштабної технологічної платформи цих комплексів був успішним і є сподівання, що досвід, напрацьований у межах даного експерименту на окремих потоках III курсу Інститутом підготовки кадрів для органів юстиції України та кафедрою цивільного процесу, буде корисним для продовження.

Хотілося б наголосити на тому, що методична робота та якісне методичне забезпечення освітнього процесу є найважливішим ресурсом будь-якого вишу і впливає на якість освіти як важливий фактор. В освітньому середовищі це набуває суттєвого значення, особливо в умовах визначення конкурентоспроможності Університету. Головна мета сучасної освіти – орієнтація на ре-

зультати навчання, зміна знаннєвого підходу в навчанні на компетентнісний, прозорість освітньої діяльності та діяльності ВНЗ у цілому.

Чинний Закон України «Про вищу освіту», як відомо, заклав багато новел в цьому відношенні, але і зараз МОН готуються зміни до Закону. Так, планується впровадження акредитації освітніх програм, що означає важливість розвитку освітньої політики та конкурентоспроможності університетів, розробку власних програм, які не обов'язково підлягають державній акредитації, з видачею диплома університетом власного зразка, можливість акредитації освітніх програм університетів на міжнародному рівні тощо.

Очікується прийняття законодавчих пропозицій, які зводяться до того, щоб атестація результатів навчання, так звані державні іспити, проводилися поза межами університетів за технологіями, аналогічними технологіям ЗНО.

Передбачається також, що студент частину свого індивідуального плану, яка поглинається його академічними правами на вільний вибір навчальних дисциплін, як і академічна мобільність, може реалізовувати не лише в своєму, а й в іншому університеті на власний вибір тощо.

Особлива увага в останніх законодавчих пропозиціях МОН приділяється академічній добротності й боротьбі з плагіатом. І це означає, що вища освіта входить у новий етап свого розвитку. Отже, наші напрацювання, у тому числі у царині методичної роботи, мають бути добротною передумовою упереджувального розвитку освіти, основними векторами якої стає прагнення підвищення якості освіти, фундаментальність та інтеграція, посилення професійного спрямування, збільшення варіативності освітніх стратегій, розвиток академічної автономії й технологізації освітнього процесу.

Післядипломна освіта. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників

У 2015/2016 н.р. Університет реалізував програми післядипломної освіти, додаткових освітніх послуг та забезпечив підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Так, 26 осіб пройшли навчання та отримали свідоцтва арбі-

тражних керуючих про підвищення кваліфікації за програмою «Підвищення кваліфікації арбітражних керуючих з питань банкрутства та відновлення платоспроможності боржника».

120 осіб (працівники виконавчих органів та депутати міської ради) пройшли навчання за «Програмою розвитку місцевого самоврядування в м. Харків».

В Університеті пройшли стажування 12 викладачів з інших ВНЗ.

На базі Інституту післядипломної освіти організовано навчання за сертифікатними програмами для студентів: «Податковий юрист»; «Медіа-право»; «ІТ-право»; «Юридичний бізнес»; «Бізнес менеджмент» та «Митне право», по закінченні якого тільки за минулий рік 246 осіб отримали сертифікати.

Певна увага приділяється поглибленому вивченню іноземної мови. Кафедрами Університету розроблено 12 освітніх програм, за якими навчалися 113 осіб.

У березні 2016 р. започаткована освітня програма з підготовки до складання іспиту з іноземної мови для вступу на навчання за другим (магістерським) рівнем та з поглибленою підготовкою за рівнем В-2 для вступу на навчання за третім (докторським) рівнем.

28 учнів середніх шкіл пройшли навчання на курсах підготовки громадян України до вступу у ВНЗ та отримали сертифікати.

У 2015/2016 н.р. науково-педагогічні працівники Університету в Інституті післядипломної освіти мали змогу підвищити кваліфікацію в «Школі професійної майстерності» за такими навчальними програмами: «Проблеми теорії та педагогіки вищої школи» – для науково-педагогічних працівників Університету, педагогічний стаж яких складає менше ніж 10 років, та «Актуальні проблеми вищої юридичної освіти» – для викладачів, педагогічний стаж яких становить понад 10 років. За результатами роботи видано збірник тез доповідей та повідомлень «Інформаційні та інноваційні технології в забезпеченні й організації освітнього процесу». Навчання пройшли 87 науково-педагогічних працівників Університету.

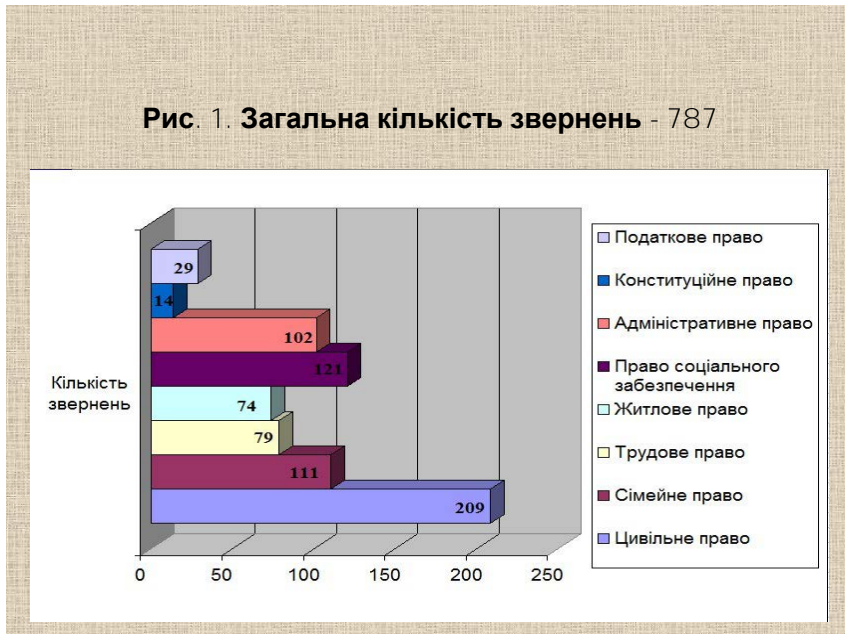
Відповідно до плану підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та навчально-допоміжного персоналу на

2015/2016 н.р. було проведено 6 міжкафедральних семінарів.

У минулому навчальному році підвищення кваліфікації та стажування поза межами Університету пройшли близько 150 науково-педагогічних працівників.

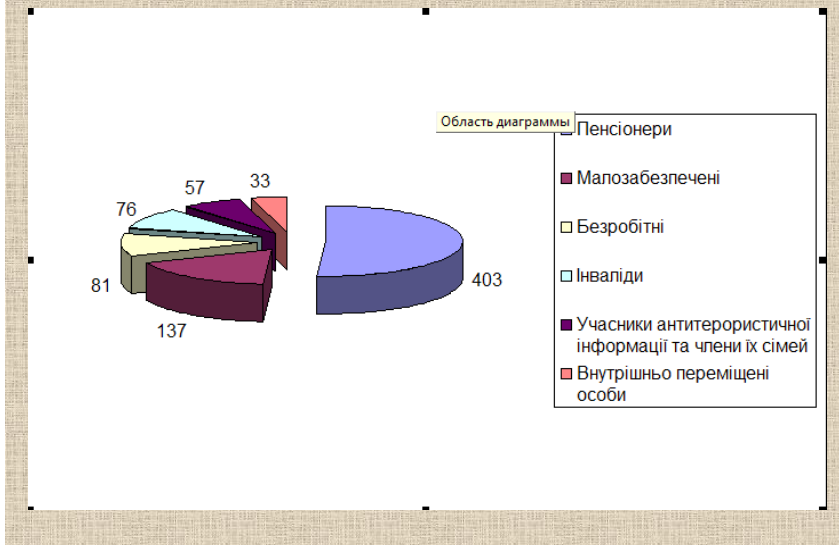
Юридична клініка

До роботи у Юридичній клініці за звітний період долучилося 85 студентів з різних курсів й інститутів/факультетів. Показники роботи постійно зростають: за навчальний рік це 787 консультацій (рис. 1), включаючи правові роз'яснення, що надавалися за наступними галузями права: цивільне – 209; сімейне – 111; житлове – 74; трудове – 79; право соціального забезпечення – 121; земельне – 48; адміністративне – 102; конституційне – 14; податкове – 29.

За безоплатною правовою допомогою до Юридичної клініки зверталися особи наступних соціальних груп: пенсіонери – 403; малозабезпечені – 137; безробітні – 81; інваліди – 76; учасники антитерористичної операції та члени їх сімей – 57; внутрішньо переміщені особи – 33 (рис. 2).

Рис. 2. Категорії осіб, які зверталися за безоплатною правовою допомогою

Безоплатна правова допомога надається відвідувачам у приміщенні громадської приймальні Юридичної клініки, а також у Харківському окружному адміністративному суді. До того ж усі бажаючі можуть надіслати повідомлення на електронну пошту або звернутися через веб-сайт.

Юридична клініка активно співпрацює з Головним управлінням юстиції у Харківській обл. та Єдиною соціальною мережею м. Харків. В рамках цієї співпраці консультантами Юридичної клініки проводилися правоосвітні лекції на різні теми у навчально-виховних, ВНЗ та територіальних центрах надання соціальних послуг нашого міста.

Задля підвищення практичних знань студентів-клініцистів регулярно організуються зустрічі, лекції, майстер-класи з юристами-професіоналами, які представляють органи публічної влади, юридичні фірми, адвокатські об'єднання тощо. З цією ж метою Юридичною клінікою проведено конференції: III Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених, а також IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства».

Студенти Юридичної клініки беруть участь у популяризації клінічного руху та Університету в цілому. Так, у День юриста –

професійного свята старші студенти-консультанти Юридичної клініки взяли участь у телепередачі «Харків online день», яку було присвячено тижню права.

Юридична клініка продовжує плідно і тісно співпрацювати з Асоціацією юридичних клінік України у напрямку розбудови якісної клінічної практичної освіти. Студенти Юридичної клініки взяли участь у низці заходів, організованих Асоціацією юридичних клінік України, Українською Фундацією Правової Допомоги та ОБСЄ. Результатом такої плідної співпраці, зокрема, стало створення та видання буклету «Антикорупція. Відповіді на поширені запитання щодо застосування національного антикорупційного законодавства України». Також з 9 по 11 грудня команда Юридичної клініки взяла участь у V Міжвузівському відкритому дебатному турнірі «Хабарництво і корупція – стоп!» серед студентів юридичних клінік. Крім участі у турнірі, студенти також взяли участь у тренінгу з питань протидії корупції, який відбувся в рамках реалізації проекту з протидії хабарництву в Україні, що реалізується Американською асоціацією юристів спільно з Українською Фундацією Правової Допомоги та [Рухом «Ні хабарництву! Я не даю і не беру хабарів»](#) за підтримки Програми «УК-UA: Підтримка реформ в Україні» та за фінансової підтримки Уряду Великої Британії.

Удруге команда Юридичної клініки брала участь у Національній олімпіаді юридичних клінік та виборола першість. Команда у складі Ольги Іщенко та Назарія Жданюка, тренера Яни Токарь та національного представника Віктора Янишена, здобувши перемогу на Національній олімпіаді юридичних клінік, вперше виборола право представляти Україну на міжнародному етапі змагань. Міжнародні змагання з консультування клієнтів імені Льюїса М. Брауна та Фореста С. Мостена – щорічні змагання для переможців національних раундів змагань по всьому світі. Це традиційний захід, що показує майстерність та якість мереж юридичних клінік із різних країн світу. Цього року змагання проходили 27-30 квітня у м. Віндзор (Онтаріо, Канада) за тематикою сімейного права, де ми достойно представили нашу країну (фото 6, 7).

**Фото 6. Команда Юридичної клініки Університету –
переможець Національної олімпіади юридичних клінік з
консультування клієнтів та учасник міжнародних змагань
з консультування клієнтів
імені Брауна-Мостена (м. Віндзор, Канада)**

**Фото 7. Дипломи команди з міжнародних змагань
із консультування клієнтів
імені Льюїса М. Брауна та Фореста С. Мостена**

Наукова бібліотека

Важливою складовою роботи з реалізації освітньо-наукових завдань Університету є підвищення якості та ефективності бібліотечно-інформаційного забезпечення студентів, аспірантів і науково-педагогічного складу, що вимагає модернізації, змістовного наповнення форм і засобів роботи бібліотеки.

Високоякісне забезпечення інформаційних потреб вузу стає можливим лише при наявності добре сформованих фондів, їх професійному комплектуванні, створенні та використанні електронних ресурсів відповідно до навчальних дисциплін, сертифікатних освітніх програм, а також проведенні наукових досліджень в Університеті. У звітному році надходження науково-навчальних видань склали 10 220 примірників, з яких 40% – монографії і збірники наукових праць, подаровані викладачами та науковцями Університету. Загальний фонд бібліотеки нараховує 1 442 130 томів.

Відомості про новоотримані видання, книгозабезпечення студентів підручниками та інформація про створені ресурси постійно відображаються в електронному каталозі бібліотеки, стандартизованому електронному навчально-методичному комплексі (СЕНМК) та на бібліотечному інформаційному веб-порталі Університету.

Як і в попередні роки, крім дарування книжок, ще одним джерелом поповнення фондів бібліотеки є книгообмін. Відмітимо, що коло партнерів збільшується. Серед них слід назвати: Національну бібліотеку України ім. Вернадського, Київський університет права НАН України, Запорізький національний університет, НУ «Одеська юридична академія», КНУ ім. Тараса Шевченка, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Сумський державний університет, Києво-Могилянську академію, Львівський державний університет ім. Івана Франка, Дніпропетровський національний університет ім. І. І. Мечникова, Національний університет «Острозька академія» та ін.

Однак, незважаючи на це, задля виконання ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187) у частині технологічних вимог щодо інформаційної забезпеченості підручниками,

навчальними посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою бібліотечний фонд потребує подальшого оновлення. Наприклад, бажано його поповнити матеріалами з обов'язкових навчальних дисциплін професійно-практичної підготовки, а саме: аграрне право, муніципальне право, міжнародне право, право ЄС, порівняльне цивільне право, порівняльний цивільний процес, а також з дисциплін за вільним вибором студентів (філософія прав людини, міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища та ін.), за сертифікатними освітніми програмами (медичне право, юрист-правознавець тощо).

У зв'язку з введенням в Університеті дистанційних елементів освітньої діяльності бібліотека є ініціатором і виконавцем створення електронних інформаційних ресурсів та адаптування їх до сучасних потреб освітньо-наукового процесу. У цьому напрямі постійно здійснюється розробка, організація, технологічний та науково-бібліографічний супровід бібліотечного веб-порталу, електронного каталогу, електронних бібліографічних ресурсів, стандартизованого електронного навчально-методичного комплексу (СЕНМК), університетського репозитарію, повнотекстової колекції рідкісних книг eLEGALIUM, віртуальних виставок, оглядів літератури, рекомендаційних списків літератури до навчальних і наукових тем тощо.

Так, серед електронних ресурсів великим попитом користується «Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс» (СЕНМК), який дає інформацію про забезпечення навчальних дисциплін програмами, посібниками, іншими методичними матеріалами у повнотекстовому форматі. Комплексний ресурс постійно поповнюється у зв'язку зі змінами у навчальних програмах. Зокрема, за звітній навчальний рік бібліотека розмістила в СЕНМК 47 електронних документів для 14-ти нових навчальних та сертифікатних освітніх програм. Найактивніше у ньому використовувалися сторінки: «Трудове право. Денна форма навчання» (25776 переглядів за 3 роки); «Конституційне право України. Денна форма» (23255 переглядів за 3 роки) та «Криміналістика. Денна форма» (23150 переглядів за 3 роки); «Адміністративне право» («21850 переглядів за 3 роки) та ін. Усі повнотекстові матеріали доступні дистанційно.

Найпопулярнішим інформаційно-пошуковим засобом отримання освітньо-наукової інформації, як і раніше, є електрон-

ний каталог бібліотеки. Щодня бібліотечні фахівці вносять до нього більше як 200 записів книг і статей та систематизують їх за окремими галузями права. Протягом навчального року зафіксовано 550 тис. звернень користувачів до електронного каталогу, замовлено дистанційно майже 2 тис. різних наукових видань для подальшого їх опрацювання.

Інноваційним бібліотечним проектом цього року став тематичний зведений електронний каталог «Правова освіта. Правова культура». Його створено з метою координації співробітництва учасників харківського університетського консорціуму та забезпечення доступу здобувачів вищої освіти, викладачів, науковців до фондів та ресурсів бібліотек ВНЗ – учасників консорціуму. Робота проводилася шляхом відбору та експорту даних з ЕК бібліотек-фондоутримувачів НБ НЮУ ім. Ярослава Мудрого, НТБ НТУ «ХП» та ЦНГІ ХГУ «НУА» за темами: «Правоосвітня діяльність»; «Правовиховна діяльність»; «Правова культура». Зібрана тематична інформація зберігається на веб-платформі наукової бібліотеки нашого вишу, доступна всім зацікавленим. Даний інформаційно-пошуковий ресурс дає більше можливостей користувачам завдяки відкритості й доступності. Зокрема, він містить матеріали з правознавчих дисциплін, інформацію про державу та право, конституційні права і обов'язки особи. Зрозуміло, наявність цього ресурсу сприяє формуванню правової культури, правосвідомості, використанню правових знань.

Серед пріоритетних завдань Університету як довготривалої стратегії є створення електронної бібліотеки, яка має стати потужним, альтернативним засобом отримання знань. У цьому напрямку продовжується сканування наукового фонду, праць учених вузу та збірників наукових робіт. Заслуговує на окрему увагу електронна іміджева колекція рідкісних видань, що зберігаються у фондах бібліотеки eLEGALIUM. Вона формується з метою популяризації праць відомих учених, представників харківської правової школи, містить повнотекстові копії або фрагменти видань XVIII – середини XX ст. та рідкісні матеріалів на CD. Електронний ресурс призначений викладачам, науковцям, студентам та доступний на веб-сайті нашої бібліотеки.

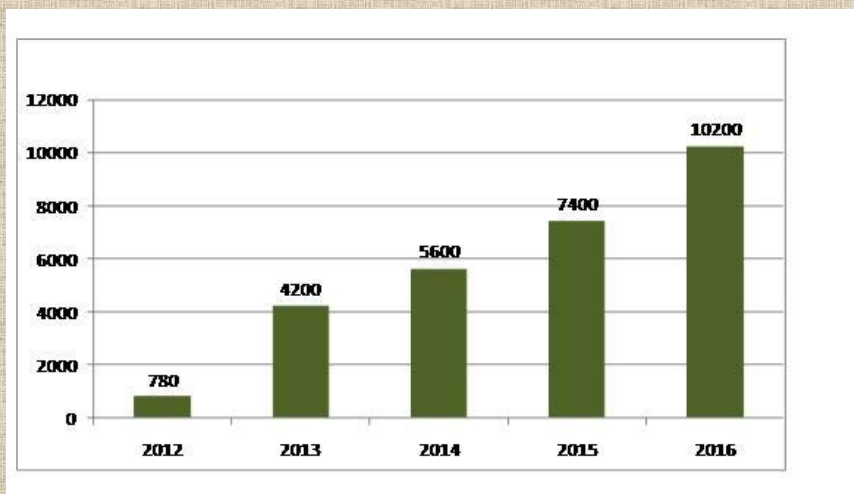
Співробітники бібліотеки Університету є розробниками і утворювачами електронних науково-бібліографічних покажчиків, які також стають частиною електронної бібліотеки.

Цього року Харківське зональне методичне об'єднання бібліотек вузів III–IV рівнів акредитації визнало кращим електронний науково-бібліографічний показник «Вчені та співробітники Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – кавалери і лауреати державних нагород, всеукраїнських та регіональних премій, конкурсів». А бібліограф I категорії Н. М. Журавель стала переможцем конкурсу «Бібліотекар року» за розробку цього ресурсу (фото 8).

З 2012 р. формується університетський репозитарій. Він став справжнім структурованим електронним сховищем галузевої інформації, містить великий масив наукових текстів правової тематики, має серійний номер ISSN 2311-9012, існує як повноцінне е-видання, в якому оприлюднені результати науково-дослідної роботи (об'єм репозитарію – понад 10200 тис. електронних документів, 14,1 Гбіт) (рис. 3). Подальший розвиток електронного архіву, його технологічна модернізація дасть більш високі результати з академічної веб-присутності нашого вишу в глобальних наукових комунікаціях, сприятиме інтеграції правової науки та здобутків учених Університету в інформаційний інтернет-простір, забезпечить максимальну відкритість наукових робіт із правознавства.

Рис. 3. Обсяги репозитарію

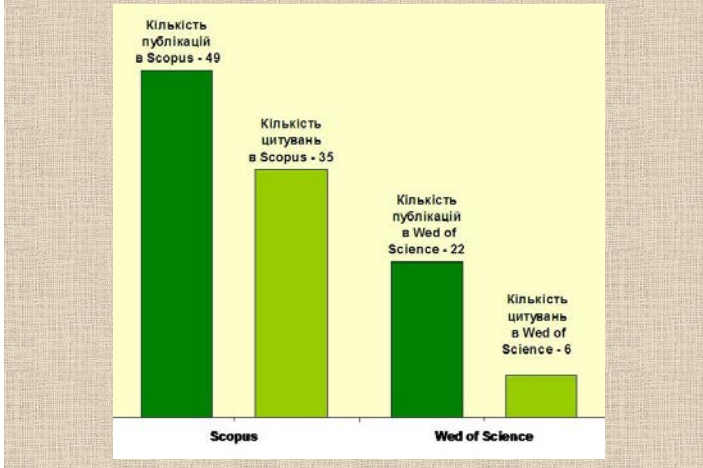
Нині відвідуваність репозитарію становить 200 – 500 на день (10 000 за місяць). За даними Гугл Аналітикс, протягом цього року майже 46 930 користувачів репозитарію з 76 країн світу переглянули більше 383 577 документів.

Університетський репозитарій став одним із основних джерел формування профілів учених нашого вишу в Гугл Академії і має особливе значення для поширення наукових робіт викладачів, аспірантів та визначення їх цитованості (індексу Гірша – h).

У цьому напрямі продовжується діяльність сектору наукометричного аналізу відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки. Ведеться збір, обробка наукометричної, бібліометричної інформації, формується та ведеться база даних наукових публікацій професорсько-викладацького складу і наукових кадрів Університету.

З метою поступового входження праць учених вузу до Українського індексу наукового цитування та міжнародних наукометричних систем цитування SCOPUS та Web of Science (рис. 4) бібліотека координує діяльність кафедр, консультує викладачів із питань створення власних уніфікованих ідентифікаторів реєстрації в ORCID, Google Scholar та Web of Science.

Рис. 4. Публікаційна активність вчених Університету в Scopus та Web of Science

Додамо, що вже 651 викладач зареєструвався в ORCID, 414 сформувавши свої бібліометричні профілі у Google Scholar (рис. 5). Крім того, проводиться моніторинг уже створених профілів науковців у Google Scholar на предмет достовірності даних та авторства представленої інформації з метою ліквідування помилок. За результатами такого аналізу кафедрам надані рекомендації по редагуванню профілів науковців, що дозволить уточнити показник цитування – індекс Гірша (h) у різних наукометричних системах.

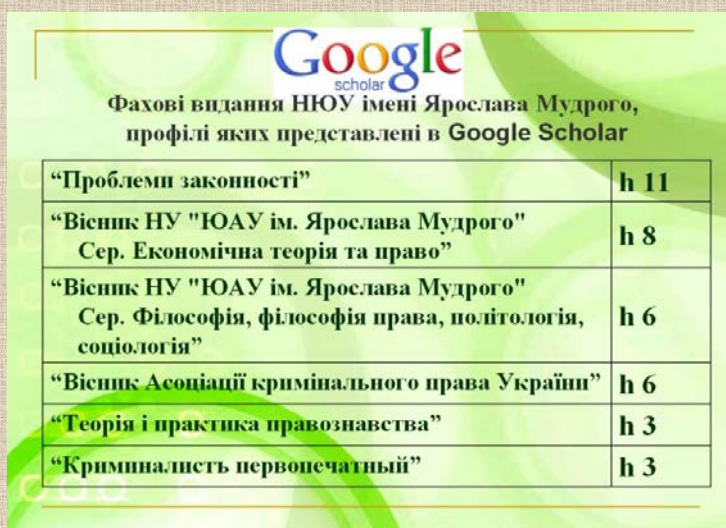
Рис. 5. Кількість зареєстрованих учених Університету в ORCID та Google Scholar

Також у Google Scholar створено профіль нашої установи «Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого», на якому відображено 3000 найцитованіших документів та 16843 цитування. Індекс Гірша (h) складає 51 (рис. 6).

Бібліотека взяла участь у підготовці внутрішньовузівських наукових видань до включення в Інформаційно-аналітичну систему «Бібліометрика української науки» для подальшого їх рейтингування. Створено та супроводжуються профілі у Google Scholar: «Проблеми законності» h – 11; «Вісник НУ “ЮАУ ім. Ярослава Мудрого” Сер. Філософія, філософія права, політологія, соціологія» h – 6; «Вісник Асоціації кримінального права України» h – 6; «Теорія і практика правознавства» h – 3; «Криміналіст першодрукований» h – 3.

**Рис. 6. Фахові видання
НЮУ імені Ярослава Мудрого,
профілі яких представлено в Google Scholar**

Фахові видання НЮУ імені Ярослава Мудрого, профілі яких представлені в Google Scholar	
“Проблеми законності”	h 11
“Вісник НУ “ЮАУ ім. Ярослава Мудрого” Сер. Економічна теорія та право”	h 8
“Вісник НУ “ЮАУ ім. Ярослава Мудрого” Сер. Філософія, філософія права, політологія, соціологія”	h 6
“Вісник Асоціації кримінального права України”	h 6
“Теорія і практика правознавства”	h 3
“Криміналіст первоцятний”	h 3

Із метою порівняння ефективності науково-дослідницької діяльності колективів та включення їх до рейтингу «Бібліометрика української науки» у Google Scholar, а також для збирання, акумуляції та отримання оперативної, достовірної інформації про науковий і педагогічний потенціал ученого бібліотека створює бібліометричні профілі кафедр Університету, веде електронну

картотеку «Праці вчених Університету», до якої вносяться ідентифікатори ORCID і адреси бібліометричних профілів Google Scholar науковців нашого вишу.

За ініціативою наукової бібліотеки Університету 25 травня 2016 р. підготована та проведена Міжнародна Internet-конференція «Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання». Учасники наукового заходу – професори, викладачі, аспіранти провідних вузів України та Білорусі, бібліотечна спільнота і студентська аудиторія. Матеріали видані окремою збіркою, а також представлені на бібліотечному інформаційному порталі та електронному архіві-репозитарії.

У рамках школи методиста бібліотечних навчальних закладів державних форм власності харківського методичного об'єднання на базі бібліотеки Університету пройшов науково-практичний семінар «Library 2 library». У ньому взяли участь 65 бібліотечних фахівців. Наші співробітники виступили із постерними доповідями та презентаціями.

Бібліотека Університету – учасник проекту ВНЗ Харкова «Єдина картка читача», завдяки чому аспіранти і докторанти нашого вишу можуть користуватися базами даних SCOPUS та Web of Science в інших бібліотеках міста, що придбали ці ресурси.

Потужним інформаційним порталом отримання профільних знань став веб-сайт бібліотеки. Він є віддзеркаленням проведення бібліотечних культурно-просвітницьких, науково-освітніх заходів та культурних подій, створення ресурсів, адаптованих до потреб Університету. Протягом 2015/2016 н.р., за даними Гугл Аналітикс, до сайта бібліотеки звернулося майже 97 000 користувачів із 84 країн світу, переглянуто 755 300 сторінок.

Видання навчальної літератури

Одним із головних завдань ректорату, професорсько-викладацького складу Університету є і залишається забезпечення студентів і аспірантів (вчасно і в достатньому обсязі) підручниками, посібниками та методичною літературою. Важливу роль у цьому відіграє і редакційно-видавничий відділ.

У 2015/2016 н.р. підготовлено і вийшло друком 41 найменування підручників, посібників і навчальних посібників обсягом 777 друк. арк. (див. табл. 3).

Табл. 3

Вид видання	Кількість, шт.	Обсяг
Підручники	1	27,5
Посібники	10	194,5
Навчальні посібники	30	543
Усього:	41	765
<i>Українською мовою</i>	41	765
Монографії	45	969,4

1. Ведення випадку в роботі з засудженими фахівців служби пробації: метод. рекомендації / І. С. Яковець [та ін.] ; Міжнар. благод. фонд «Міжнар. Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні». – Київ: [б. в.], 2015. – 134 с. (8,4 друк. арк.)

2. Дорощенко К. В. Посібник споживача, або Як діяти в конфліктних ситуаціях / К. В. Дорощенко, М. О. Раулець ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Юридична клініка. – Харків, 2015. – 339 с. (21,2 друк. арк.)

3. Економіка інтелектуальної власності : наук.-метод. матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелект. власність» / Л. С. Шевченко [та ін.] ; ред. Л. С. Шевченко ; НЮУ ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Право, 2015. – 120 с. (7,5 друк. арк.)

4. Збірник судових рішень у справах щодо провокації злочину працівниками правоохоронних органів / упоряд.: С. В. Прийма, С. О. Шульгін. – Харків : Право, 2015. – 672 с. (8,4 друк. арк.)

5. Зразки процесуальних документів (досудове розслідування) : наук.-практ. посібник / О. Перепелиця [та ін.]; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Ін-т підготовки юрид. кадрів для СБУ. – Харків : Право, 2015. – 632 с. (39,5 друк. арк.)

6. Лученко Д. В. Прояв неповаги до суду: проблематика застосування господарськими судами заходів адміністративної відповідальності : [наук.-практ. посібник] / Д. В. Лученко, О. О. Крестьянінов ; Асоц. фахівців адміністрат. права. – Харків : Юрайт, 2015. – 96 с. (6 друк. арк.)

7. Основи права Європейського Союзу : нормативні матеріали / за заг. ред. М. В. Буроменського ; упоряд. Т. М. Анакіна [та ін.] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право,

2015. – 328 с. (20,5 друк. арк.)

8. Політологічний енциклопедичний словник / Ю. Г. Барабаш [та ін.] ; за ред. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2015. – 816 с. (51 друк. арк.)

9. Діомідова О. Ю. Практичні завдання студентам-юристам для підготовки до іспиту з англійської мови / О. Ю. Діомідова, Т. В. Мельнікова, Т. Ю. Мороз ; за заг. ред. В. П. Сімонок. – Харків : Право, 2015. – 94 с. (5,1 друк. арк.)

10. Каркач П. М. Функції прокуратури України : навч. посібник / П. М. Каркач; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2015. – 248 с. (15,5 друк. арк.)

11. Киричко В. М. Унікальний посібник з кримінального права / В. М. Киричко. – Харків : Право, 2015. – 1088 с. (68 друк. арк.)

12. Конституційне право України : посіб. для підгот. до іспитів / за заг. ред. Ю. Г. Барабаша. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Харків : Право, 2015. – 328 с. (20,5 друк. арк.)

13. Кримінальний процес : навч. посіб. для підгот. до іспиту / О. В. Капліна [та ін.] . – Харків : Право, 2015. – 280 с. (17,5 друк. арк.)

14. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах / А. В. Лапкін. – 4-те вид., змін. і допов. – Харків : Право, 2015. – 166 с. (10,3 друк. арк.)

15. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підгот. до іспитів / В. С. Мілаш. – 2-ге вид., змін. – Харків : Право, 2015. – 324 с. (20,25 друк. арк.)

16. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні : навч.-практ. посібник / С. С. Кудінов [та ін.] . – 2-ге вид., розшир. й допов. – Харків : Оберіг, 2015. – 424 с. (26,5 друк. арк.)

17. Статівка А. М. Правове регулювання виробництва сільськогосподарської продукції : навч. посібник / А. М. Статівка, В. М. Корнієнко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Юрайт, 2015. – 272 с. (17 друк. арк.)

18. Правове регулювання оперативно-службової діяльності Служби безпеки України : навч. посіб. для підгот. до комплекс. держ. іспиту : [для курсантів 5-го курсу Ін-ту підгот. юрид. кадрів для СБУ] / С. О. Гриненко [та ін.] ; СБУ, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Ін-т підгот. юрид. кадрів для СБУ. – Харків : ІПЮК

для СБУ, 2015. – 280 с. (17,5 друк. арк.)

19. Прилипко С. М. Трудове право : посіб. для підгот. до держ. іспиту / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. – Харків : Право, 2015. – 230 с. (14,4 друк. арк.)

20. Селіванов А. О. Конституційне правосуддя в Україні : авт. спецкурс :[навч.-метод. посібник] / А. О. Селіванов ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків ; Київ : Логос, 2015. – 40 с. (2,5 друк. арк.)

21. Тertiшніков В. І. Цивільний процес України : наук.-практ. посібник / В. І. Тertiшніков. – Харків : Юрайт, 2015. – 368 с. (23 друк. арк.)

22. Швидка Т. І. Правовий захист економічної конкуренції : навч. посібник / Т. І. Швидка. – Харків : Юрайт, 2015. – 208 с. (13 друк. арк.)

23. Наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори : слов.-довід. для працівників правоохоронних органів / уклад. В. Ю. Шепітько [та ін.] . – Харків : Апостіль, 2016. – 402 с. (25 друк. арк.)

24. Шепітько В. Ю. Криміналістика для дітей (середнього та старшого шкільного віку) : довід. / В. Ю. Шепітько. – Харків : Апостіль, 2016. – 108 с. (6,75 друк. арк.)

25. Автухов К. А. Кримінально-виконавче право : навч. посібник (відповіді на екзаменац. питання та питання до практ. занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків : Право, 2016. – 158 с. (9,8 друк. арк.)

26. Адміністративне право : посіб. для підгот. до іспиту / за заг. ред. В. М. Гаращука. – Харків : Право, 2016. – 144 с. (9 друк. арк.)

27. Данильян О. Г. Філософія : посіб. для підгот. до іспиту / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2016. – 134 с. (8,4 друк. арк.)

28. Закоморна К. О. Державне (конституційне) право зарубіжних країн (навч. матеріали та схеми) : посіб. для підгот. до іспитів / К. О. Закоморна. – 2-ге вид., перероб. – Харків : Право, 2016. – 280 с. (17,5 друк. арк.)

29. Кваліфікація злочинів : навч. посібник / за заг. ред. М. І. Панова ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Право, 2016. – 356 с. (22,25 друк. арк.)

30. Куртов А. І. Управління повсякденною діяльністю під-

розділів: облік особового складу: [навч.-метод. посібник] / А. І. Куртов, А. І. Потіхенський, О. С. Полякова; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків: ХУПС, 2016. – 88 с. (5,5 друк. арк.)

31. Лапкін А. В. Судове право України : навч. посібник у схемах / А. В. Лапкін. – Харків: Право, 2016. – 148 с. (9,25 друк. арк.)

32. Основи судової експертизи : навч. посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / М-во юстиції України, ХНДІ судов. експертиз ім. М. С. Бокаріуса, Одес. НДІ судов. експертиз, НДЦ судов. експертизи з питань інтелект. власності ; упоряд. Л. М. Головченко ; авт. -уклад. А. І. Лозовий [та ін.] ; рец.: А. П. Гетьман, В. Ю. Шепітько, В. Л. Яроцький. – Харків : Право, 2016. – 928 с. (58 друк. арк.)

33. Панов М. І. Загальні засади кваліфікації злочинів / М. І. Панов ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2016. – 104 с. (6,5 друк. арк.)

34. Порівняльне правознавство : хрестоматія для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів : [навч. посіб.] / уклад.: О. В. Петришин, О. В. Зінченко, Д. В. Лук'янов. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2016. – 1024 с. (64 друк. арк.)

35. Порівняльне правознавство у таблицях : навч. посіб. для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів / О. В. Петришин [та ін.] ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2016. – 164 с. (10,25 друк. арк.)

36. Правове забезпечення діяльності господарських організацій (довід. юрисконсульта) : навч. посібник / Д. В. Задихайло, А. О. Олефір, В. М. Пашков. – Харків : Юрайт, 2016. – 528 с. (10,3 друк. арк.)

37. Прилипко С. М. Трудове право : посіб. для підгот. до держ. іспиту / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. – Харків : Право, 2016. – 212 с. (13,25 друк. арк.)

38. Судовий контроль під час досудового розслідування у кримінальному провадженні : навч. посібник для підгот. до заліку / О. В. Капліна [та ін.] . – Харків : Право, 2016. – 96 с. (6 друк. арк.)

39. Фінансове право : підруч. / за ред. М. П. Кучерявенка. – Харків: Право, 2016. – 440 с. (27,5 друк. арк.)

40. Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров,

М. А. Рубашенко. – Харків : Право, 2016. – 200 с. (12,5 друк. арк.)

41. Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко. – Харків : Право, 2016. – 156 с. (9,75 друк. арк.)

Співробітники редакційно-видавничого відділу разом із працівниками бібліотеки постійно поповнюють СЕНМК. Так, протягом 2015/2016 н.р. розміщено 27 електронних видань, серед них навчально-методичні посібники і програми навчальних дисциплін, що викладаються в Університеті.

У цілому у 2015/2016 н.р. фахівцями відділу відредаговано 35 найменувань навчально-методичної літератури обсягом 150 ум. друк. арк. (методичні поради до індивідуальної роботи, завдання до контрольних робіт та практичних занять, з деяких дисциплін оновлено тематику курсових робіт).

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА

У 2015/2016 н.р. науково-дослідницька робота (НДР) здійснювалася професорсько-викладацьким складом кафедр відповідно до тематики НДР на 2016-2020 рр. та плану НДР на 2016 р., який щорічно схвалюється на засіданні вченої ради та затверджується наказом ректора Університету. НДР проходить державну реєстрацію за 17-ма темами, співпрацівниками науково-дослідницького сектору ведеться за 5-ма темами держбюджетної тематики.

Тематика наукових досліджень, що виконуються професорсько-викладацьким складом кафедр Університету

1. Актуальні питання державотворення в Україні та зарубіжних країнах на різних етапах їх історії, № 0111и000970 (кафедра історії держави і права України та зарубіжних країн).

2. Теоретичні проблеми розвитку державотворчих процесів та правової системи України, № 0111и000969 (кафедри теорії держави та права, логіки).

3. Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні, № 0111и000966 (кафедри: конституційного права України, державного будівництва, адміністративного права, адміністра-

тивного права та адміністративної діяльності).

4. Проблеми правового забезпечення справляння податків та зборів в Україні, № 0111и000965 (кафедра фінансового права).

5. Соціолого-правові та політологічні аспекти дослідження соціальної реальності, № 0111и000964 (кафедра соціології та політології).

6. Філософські та філософсько-правові проблеми духовного життя суспільства та формування правової культури особистості, №0111и000968 (кафедра філософії).

7. Культурологічні, морально-правові та естетико-художні проблеми духовного буття, № 0111и000967 (кафедра культурології).

8. Проблеми ефективності правового регулювання цивільних відносин в Україні, № 0111и000963 (кафедри цивільного права № 1, цивільного права № 2).

9. Правове забезпечення реалізації політики держави на пріоритетних напрямках економічного розвитку та у сфері екологічної безпеки, № 0111и000962 (кафедри господарського права, аграрного та земельного права).

10. Соціально-економічна модернізація України та формування інноваційної моделі розвитку, №0111и000961 (кафедра економічної теорії).

11. Проблеми вдосконалення правового регулювання відносин у сфері праці та соціального захисту, № 0111и000960 (кафедра трудового права).

12. Теоретичні проблеми ефективності кримінального законодавства України та практики його застосування, № 0111и000959 (кафедри кримінального права № 1, кримінального права № 2).

13. Теоретичні і прикладні проблеми запобігання злочинності та реформування Державної кримінально-виконавчої служби в Україні, № 0111и000958 (кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права).

14. Судова влада: проблеми організації та діяльності, № 0111и000957 (кафедри цивільного процесу, кримінального процесу, організації судових та правоохоронних органів, кримінального процесу та ОРД).

15. Проблеми криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції, № 0111и000956 (кафедра криміналістики).

16. Теоретичні та практичні проблеми сучасного міжнародного права та іноземного конституційного права, № 0111и000954 (кафедра міжнародного права).

17. Проблеми вдосконалення правового регулювання користування природними ресурсами та комплексами в Україні № 0116и006161(кафедра екологічного права).

Теми наукових досліджень науково-дослідницького сектору Університету

- Науково-теоретичні проблеми формування, розвитку та інституційної побудови правової економіки в Україні.
- Проблеми розроблення та впровадження автоматизованих інформаційних систем для оптимізації кримінального провадження.
- Політико-правова ментальність українського соціуму в контексті європейської інтеграції.
- Правова і політична культура українського соціуму: теорія і практика взаємодії в умовах модернізації політико-правового життя.
- Актуальні правові проблеми сталого розвитку сільських територій в Україні.

Законодавча робота, співробітництво з органами державної влади та охорони правопорядку

Учені Університету брали активну участь у законотворчій діяльності. У звітний період науковці за дорученням Верховної Ради України та її комітетів працювали в наукових колективах по внесенню змін та доповнень до окремих кодексів (Кримінального, Податкового, Трудового, Кримінально-виконавчого, Про адміністративні правопорушення, Цивільного процесуального та ін.) і 41-го закону («Про забезпечення права на справедливий суд», «Про державне бюро розслідування», «Про пробацію», «Про органи внутрішніх справ», «Про сервісні послуги та сервісні центри МВС України», «Про органи самоорганізації населення», «Про загальні збори членів територіальної громади за місцем проживання», «Про охорону діяльності», «Про систему досудового слідства України та статус слідчих», «Про національну митну службу України», «Про вогнепальну зброю цивільного призначення», «Про

цивільну зброю та боєприпаси» та ін.).

Науковці Університету надали зауваження та пропозиції до проектів законів України про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу України, Кримінально-виконавчого кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та Податкового кодексу України:

- щодо підвищення ефективності забезпечення безпеки руху та експлуатації транспорту;
- щодо поліпшення умов тримання засуджених;
- щодо встановлення відповідальності за порушення у галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою;
- щодо відповідальності за порушення формування, встановлення та застосування цін і тарифів за комунальні послуги та спожиті енергоносії;
- щодо податкової реформи.

Свої зауваження та пропозиції вчені надали до проектів законів України, зокрема, Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів та законів України» стосовно:

- відповідальності за публічні заклики до ухилення від призову на мобілізацію;
- розширення підстав для перегляду судових рішень у кримінальному провадженні Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ та/або Верховним Судом України;
- посилення ролі громадського суспільства в боротьбі з корупційними злочинами;
- правил паркування транспортних засобів;
- запобігання безпідставному притягненню до відповідальності громадян за участь у мирних зібраннях;
- вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху;
- запровадження кримінальних проступків;
- правового забезпечення відкритості баз даних та прозорості реєстраційних процедур;
- запобігання і протидії політичній корупції;
- посилення відповідальності за вчинені правопорушення у сфері інформаційної безпеки та боротьби з кіберзлочинністю.

Університет співпрацює з окремими міністерствами й відомствами у сфері нормотворчої діяльності шляхом надання до-

помоги в підготовці проектів нормативних актів, проведення експертиз підготовлених проектів, наукових консультацій по відповідних законопроектах. Науковці підтримують тісний зв'язок з органами місцевої виконавчої влади та органами місцевого самоврядування низки регіонів України, надають консультації та висновки щодо підготовлених ними правових документів.

Так, надано відповіді на запити: Конституційного Суду України – 16, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України – 45, органів прокуратури та СБУ – 16.

Учені Університету активно співпрацюють із судовими органами й центральними органами охорони правопорядку України, а саме: 11 – члени Науково-консультативної ради Верховного Суду України; 4 – консультанти Науково-консультативної ради при Вищому адміністративному суді України; 10 – наукові консультанти Науково-консультативної ради Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ; 3 – консультанти Науково-консультативної ради Вищого господарського суду України; 2 – науково-методичної ради при Генеральній прокуратурі України; 1 – консультативно-експертної ради при МВС України; 1 – науково-консультативної ради Міністерства юстиції; 1 – Національного антикорупційного комітету; 1 – науково-експертної ради СБУ; 1 – науково-методичної комісії з права МОН; 1 – член Національної ради із сталого розвитку України Кабінету Міністрів України.

Професорсько-викладацький склад Університету підтримує постійні зв'язки з підприємствами, організаціями й установами шляхом надання наукових консультацій з роз'яснення чинного законодавства. Всього було надано 167 відповідних консультацій.

Видавнича, інформаційна та редакційна діяльність

У звітному навчальному році науково-педагогічними працівниками Університету видано 2521 найменування наукової, навчальної, науково-практичної і науково-популярної літератури загальним обсягом 2586 друк. арк. (рис. 7, 8), із них – 54 монографії загальним обсягом 721 друк. арк. (рис. 7).

Рис. 7. Кількість публікацій науковців Університету

Рис. 8. Кількість опублікованих монографій

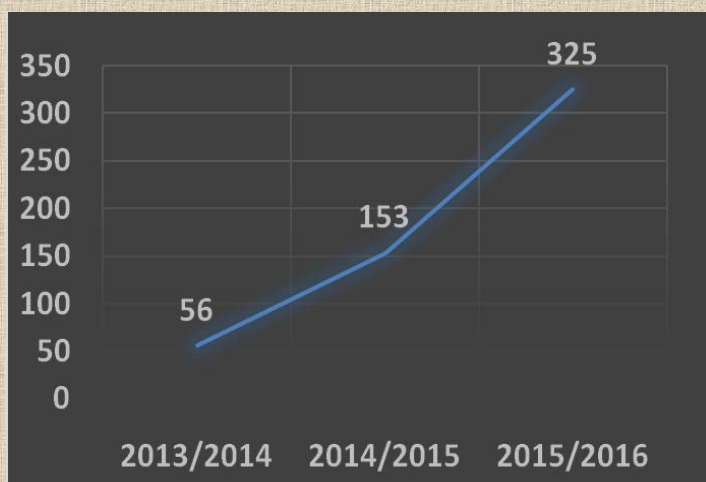

Науковцями Університету опубліковано 1243 наукові статті загальним обсягом 816 друк. арк., з них 112 (72 друк. арк.) – за кордоном та 325 статей – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних (рис. 9, 10).

Рис. 9. Кількість опублікованих статей

Рис. 10. Публікації у наукометричних базах

В Університеті виходять 6 власних фахових збірників наукових праць: «Проблеми законності», «Економічна теорія та право», «Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права,

політологія, соціологія», «Криміналіст першодрукований», «Вісник Асоціації кримінального права України» та електронне видання «Теорія і практика правознавства». У 2015/16 н.р. було видано 18 збірників цих фахових видань, де 481 автор опублікував 477 статей, що складає 308 друк. арк.

До речі, у листопаді цього року збірник наукових праць «Проблеми законності» відзначатиме своє 40-річчя. Заснований у 1976 р. він став першим на лівобережній Україні вузівським юридичним періодичним виданням, в якому висвітлювалися актуальні проблеми теорії та історії держави і права, державного і правового будівництва, питання вдосконалення інститутів конституційного, цивільного, трудового, кримінального та інших галузей права, шляхи покращення правового регулювання процесуально-юридичної діяльності в сучасній Україні тощо. Нині збірник отримав міжнародний статус, виходить у друкованому та електронному форматах, до його редакційної колегії входять відомі вчені з України, Білорусії, Німеччини, Португалії, США, Польщі та Литви, на його сторінках друкуються статті не лише вітчизняних вчених, а й науковців з близького і далекого зарубіжжя (Польща, Індонезія та ін.), що свідчить про входження української юридичної науки у глобальний інформаційний простір та її спроможність відповідати викликам сучасності, сприяє консолідації зусиль й узгодженості дій на внутрішньодержавному, міждержавному та міжнародному рівнях.

Слід зазначити, що просування періодичних фахових видань Університету до міжнародних наукометричних баз було розпочато у 2013 р. У 2015/2016 н.р. роботу в цьому напрямку було продовжено, її кінцевою метою має стати входження збірника наукових праць «Проблеми законності» до міжнародної наукометричної бази даних «Scopus» (Скопус). З цією метою збірник було перереєстровано в Міжнародному центрі періодичних видань (Франція) як електронне видання й отримано ISSN on-line. Змінилося внутрішнє оформлення збірника, тепер усі основні вихідні відомості в ньому та зміст подаються трьома мовами – українською, англійською та російською. Продовжено публікацію статей англійською мовою. У статтях наводяться всі відомості про їх авторів (країна, місто, ORCID, e-mail, DOI та ін.), дається розширена анотація англійською мовою, а також список літератури – Reference – латиницею (англійською мовою) з використанням одного з міжнародних стандартів (ЕйБіНТ, АПА, СіБіІ, Чикаго, Гар-

вард, МЛЕй, НЛМ), що також є однією з умов входження періодичного видання до світових наукометричних баз і запорукою того, що цитовану публікацію буде враховано під час оцінювання наукової діяльності її авторів.

З метою підвищення міжнародного статусу збірника та просування його до найбільшої у світі єдиної реферативної бази даних Scopus до редакційної колегії збірників «Проблеми законності» та «Теорія і практика правознавства» залучено за згодою декількох іноземних членів, серед яких Карл-Германн Кастнер (Університет Тюбінгена, Німеччина), Маріо Феррейра Монте (Науково-дослідний Центр з Прав Людини, Державний Університет Мінхо, Португалія), [Дієго Родрігес-Пінзон](#) (Академія з Прав Людини та Гуманітарного права, Американський університет, Вашингтонський юридичний коледж, США), Олександр Радченко (Поморська академія, Польща).

Для інформаційної підтримки наукової діяльності, забезпечення індексації фахових збірників Університету в міжнародних наукометричних базах даних та підвищення їх Імпакт-фактора в січні 2016 р. було створено відділ наукової та інформаційно-аналітичної підтримки фахових видань. Працівниками відділу модернізовано сайти збірників наукових праць «Проблеми законності», «Теорія і практика правознавства» та «Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія»; створено відеоінструкції щодо користування сервісами сайта; постійно поповнюється база даних міжнародних рецензентів і потенційних авторів; укладено угоду з Міжнародною Асоціацією Видавничої Цитованості (PILA) для отримання DOI (цифровий ідентифікатор об'єкта), який, починаючи з випусків 2016 р., присвоюється кожній статті; укладено угоду з Бібліотекою Центральної та Східної Європи SEEOL (Німеччина) й Білоруською цифровою бібліотекою щодо внесення до них фахових збірників Університету; розроблено систему для автоматичного створення списку літератури згідно з ДСТУ 4861:2007 та міжнародним стандартом APA на сайтах фахових збірників; здійснюються заходи з популяризації фахових збірників Університету та залучення міжнародних рецензентів, авторів та бібліотек для співпраці, що в майбутньому дасть можливість надати заявку на входження до міжнародної наукометричної бази даних Scopus.

Збірники «Проблеми законності» та «Теорія і практика правознавства» вже індексуються в таких наукометричних базах даних:

1. **«Український індекс наукового цитування» (Україна)** – це складова програмно-апаратного комплексу для забезпечення моніторингу суб'єктів наукової діяльності України. Призначення системи – забезпечення збору, обробки та надання доступу до даних щодо показників активності індивідуальних та колективних суб'єктів наукової діяльності України.

2. **Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського (Україна)** – Найбільша бібліотека України, головний науково-інформаційний центр держави. Входить до десяти найбільших національних бібліотек світу.

3. **Index Copernicus (Індекс Копернікус) (Польща)** – міжнародна наукометрична база, де їх індекс наших видань, відповідно, становить 49.89 та 42.69, а стандартизована оцінка – 5.49 та 4.70, що є найвищим показником з-поміж зареєстрованих на цій міжнародній наукометричній базі журналів України. Даний сайт містить індексування, ранжування і реферування журналів, а також є платформою для наукового співробітництва та виконання спільних наукових проектів.

4. **WorldCat (Волд Кат) США** – це глобальний федеративний бібліотечний каталог та найбільша у світі бібліографічна база даних, яка пропонує доступ до ресурсів 72 000 бібліотек-членів ініціативи OCLC зі 170 держав світу. База даних містить більше 330 млн записів, які сукупно надають інформацію про 2 млрд фізичних та електронних публікацій (статей, архівних матеріалів, книжок, журналів, карт, музичних творів, відеозаписів та інших ресурсів), опублікованих 485 мовами світу.

5. **Scientific Indexing Services (Сайєнтифік Індексін Севісиз) США** – SIS забезпечує кількісний та якісний інструмент для ранжирування, оцінки та категоризації журналів для оцінки академічного і передового досвіду. Цей фактор використовується для оцінки престижу журналів.

6. **Directory Indexing of International Research Journals – CiteFactor (Діректорі Індексін оф Інтернейшнел Рісьоч Джорналс – Сайт Фактор) США** – сервіс, який надає доступ журналам, що контролюють якість публікацій з відкритим доступом. Каталог, індексуючи журнали, прагне бути всеосяжним і охоплювати всі наукові та академічні журнали відкритого доступу, які використовують відповідні системи контролю якості.

7. **Ulrich's Periodicals Directory – ProQuest** (Урліч Періодікалз Діректорі – Про Квест) **США** – передплатний каталог американського видавництва Bowker, є найбільшою БД, яка описує світовий потік серіальних (періодичних і продовжуваних) видань за всіма тематичними напрямками життєдіяльності. Містить описи майже 300 тис. серіальних видань, з яких понад 200 тис. – видання, що виходять на даний час. Довідник Ulrich's був опублікований уперше в 1932 р. Можливий пошук за ключовими словами, ISSN, темою, назвою журналу, ключовими словами в заголовку журналу. Є посилання до інших баз даних, що дають можливість перегляду змістів журналів.

8. **Ebsco Publishing** (Ебско Паблішінг) **США** – агрегатор повнотекстових видань, є одним з найбільших у світі постачальників журналів в електронному і друкованому форматах. Налічує на своїх ресурсах 375 повнотекстових баз даних та більше 350000 електронних книг. Ебско дає можливість пошуку повнотекстових, рецензованих спеціалізованих матеріалів соціально-гуманітарної, економічної, медичної, технічної та іншої тематики за 60-ма пошуковими ознаками.

9. **Google Scholar** (Гугл Академія) **США** – це безкоштовна пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій усіх форматів і дисциплін. Індекс Google Scholar включає до себе більшість рецензованих он-лайн журналів найбільших наукових видавництв Європи та Америки, дозволяє користувачам здійснювати пошук цифрової або фізичної копії статей, онлайн або в бібліотеках. Результати пошуку генеруються з використанням посилань із повнотекстових журнальних статей, технічних звітів, препринтів, дисертацій, книг та інших документів, у тому числі веб-сторінок, які вважаються «науковими». Завдяки своїй функції «цитується в», Google Scholar надає доступ до анотацій статей, в яких процитована стаття, котра розглядається.

10. **Scientific Journal Impact Factor** (Сайєнс Джорнал Імпакт Фактор) **США** – є міжнародно визнаною платформою для просування наукових досягнень, а також підтримки видавців і наукових співтовариств, зацікавлених у державно-дослідницькій діяльності у сфері інновацій і прикладних галузях науки.

11. **ResearchBib** (Рісьоч Біб) **Японія** – академічна база даних, яка індексує і забезпечує відкритий доступ до рецензованих журналів, повнотекстових документів та науково-дослідних конференцій. Рісьоч Біб є найбільшою базою даних журналів, які ві-

льно доступні в Інтернеті, містить відомості про понад 430000 журналів від різних видавців.

12. **Science Impact Factor** (Сайєнс Імпакт Фактор) **Австралія** – міжнародна наукометрична платформа, яка спеціалізується на просуванні наукових досягнень, а також підтримці національного і міжнародного співробітництва між науковцями, видавцями наукових журналів і науковими організаціями. Сервер SIF передбачає індексацію рецензованих міжнародних журналів і збірників наукових праць. Автор може отримати інформацію про міжнародний Імпакт-фактор журналу (збірника наукових праць) і майбутні наукові заходи. Всі сторінки журналу містять покажчики веб-сторінок видавців, які інтегровані в SIF.

13. **Bielefeld Academic Search Engine (BASE)** (Білефельд Академік Сьоч Енджін) **Німеччина** – пошукова служба, яка є одним із потужних постачальників актуальних даних про наукові публікації європейських учених.

14. **Information Matrix for the Analysis of Journals** (Інформейшен Матрікс фо зе Аналізис оф Джорналз) **Іспанія** – прозорий і постійно актуальний ресурс, інформація на якому завжди обробляється від пропонованих друкованих джерел і може бути перевірена за посиланнями, що надаються. MIAR збирає ключові дані для ідентифікації та оцінки журналів і включає до себе понад 28 000 публікацій.

15. **Polska Bibliografia Naukowa** (Польська Бібліографія Наукова) **Польща** – портал Польського міністерства науки і вищої освіти, який акумулює інформацію, що стосується польських і зарубіжних академічних наукових журналів, а також про публікації польських науковців. База даних нараховує більш ніж 30000 журналів та понад 650000 наукових праць.

16. **Directory of Research Journals Indexing** (Діректорі оф Рісьоч Джорналз Індексін) **Індія** – це загальнодоступна он-лайн служба, яка індексує наукові журнали відкритого доступу та підтримує власний рейтинг журналів всередині свого продукту, відомий як «DRJI Value». Крім того, продукт працює як шлюз, який постачає метадані проіндексованих статей у соціальні мережі, інші системи індексації та електронні бібліотеки. Індекс DRJI складають приблизно 50 000 статей з 2 300 журналів, опублікованих видавцями зі 103 держав світу.

17. **International Innovative Journal Impact Factor** (Інтернейшенел Інноватів Джорнал Імпакт Фактор) **США** – платформа для публікації інноваційних та наукових статей, тобто журнал з відкритим доступом. Статті з прикладних досліджень завжди будуть знаходитися у вільному доступі в Інтернеті й легко доступні.

18. **CrossRef** (Кросс Реф) Оксфорд, **Велика Британія** – міжнародне об'єднання наукових видавництв, яке розвиває загальну інфраструктуру для підтримки більш ефективних наукових комунікацій. Система цитування CrossRef охоплює вже понад 68 мільйонів журнальних статей та інших елементів контенту (книги, дисертації, технічні звіти тощо) від тисяч наукових та професійних видавців по всьому світу.

19. **Open Academic Journals Index** (Оупен Академік Джорналс Індекс) **Росія** – повнотекстова база даних відкритого доступу наукових журналів.

20. **РІНЦ (Росія)** – Російський індекс наукового цитування – наукова електронна бібліотека, найбільший російський інформаційний портал у галузі науки, технології, медицини та освіти, що містить реферати та повні тексти понад 18 млн наукових статей і публікацій.

21. **Ciber Lelinka** (Кібер Ленінка) **Росія** – наукова електронна бібліотека, побудована на парадигмі відкритої науки (Open Science), основними завданнями якої є популяризація науки і наукової діяльності, громадський контроль якості наукових публікацій, розвиток міждисциплінарних досліджень, сучасного інституту наукової рецензії та підвищення цитованості російської науки.

Відправлено запити на індексацію:

1. **Directory of Open Access Journals** (Діректорі оф Оупен Аксес Джорналз) **Швеція** – міжнародний мультидисциплінарний каталог журналів відкритого доступу. Містить понад 10000 назв наукових журналів та метадані статей цих журналів. Каталог прагне охопити всі відкриті наукові журнали, що дотримуються загальних принципів якості наукових видань, і тим самим сприяти їх поширенню, використанню та популяризації руху відкритого доступу.

2. **Universal Impact factor** (Юніверсел Імпакт Фактор) **Швеція** – формальний чисельний показник важливості наукового журналу, щорічно розраховується Інститутом наукової інформації (Institute for Scientific Information, ISI), дозволяє за формальними ознаками порівнювати різні журнали і дослідницькі групи при

присудженні грантів, висуванні на наукові премії (включаючи Нобелівську).

3. **General Impact Factor** (Дженерал Імпакт Фактор) **Індія** – забезпечує якісне і кількісне ранжування, є показником, що відображає середню кількість цитувань статей, опублікованих у журналі. Цей фактор використовується для визначення престижу журналів. Оцінка здійснюється з урахуванням таких факторів, як експертна оцінка оригінальності, наукової якості, якості технічного редагування та ін.

4. **Global Factor Index Series** (Глобал Фактор Індекс Сервіз) **США** – Глобальний індекс ФТСЕ являє собою набір тестів, призначених для подання конкретних характеристик факторів.

5. **E-International Scientific Research Journal Consortium** (Інтернейшенел Сайєнтіфік Рісьоч Джорнал Консорціум) **Філіппіни** нова бібліометрична система для оцінки Імпакт-фактора журналу.

Крім того, Університет є співзасновником таких видань: «Право України», «Філософія права і загальна теорія права», «Вісник Національної академії правових наук України», «Юрист України», «Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України», «Вісник прокуратури», «Питання боротьби зі злочинністю», «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики», «De Lege Ferenda», «Юридическая наука и образование», «Вісник Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого».

Науковці нашого вишу плідно співпрацюють з редакційними колегами журналів та наукових збірників, виконуючи роботу як наукових редакторів, так і членів редакційних колегій. Це такі видання, як «Адвокат», «Актуальні питання інноваційного розвитку», «Бюлетень Міністерства юстиції України», «Бюлетень Національної служби посередництва і примирення», «Вісник Вищого адміністративного суду України», «Вісник Конституційного Суду України», «Вища школа», «Державне будівництво та місцеве самоврядування», «Екологічний вісник», «Екологія», «Економіка», «Експерт-криміналіст», «Інтелектуальний капітал», «Інформація і право», «Мала енциклопедія нотаріуса», «Наука і правоохорона», «Гуманітарний часопис», «Наше право», «Нотаріат для Вас», «Новий колегіум», «Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі», «Приватне право і підприємництво», «Публічне право», «Слідча практика України», «Суспільство. Держава. Право», «Теорія і практика інтелектуальної власності»,

«Трудовое и социальное право», «Україна юридична», «Філософія і сучасність», «Часопис цивільного і кримінального судочинства», «Щорічник українського права», «Фінансове право», «Український часопис міжнародного права». «Юридичний радник», «Судово-медична експертиза», «Право та інновації» та ін.

Наукові здобутки

Науковці Університету за високі професійні досягнення отримали низку державних нагород, стали стипендіатами та лауреатами наукових премій.

Крім раніше названих проф. А.М. Стативки та К.К. Шердіца, почесною грамотою Верховної Ради України нагороджено проф. Д.В. Задихайла. Отримали відзнаки:

Харківської обласної державної адміністрації: професори І.В. Процюк, В.Ю. Уркевич, І.В. Яковюк, доценти Л.К. Байрачна, І.І. Дахова, В.В. Жернаков, В.В. Єрьоменко, М.О. Карпенко, Т.В. Курман, Л.І. Летнянчин, Л.В. Лейба, С.Ю. Лукаш, В.В. Мартиновський, Ю.А. Пономаренко, В.В. Речицький, Т.М. Слінько, А.М. Юшко, асистент О.Є. Луценко, аспірант А.А. Заїка;

Харківської обласної ради: професори К.В. Гусаров, Л.М. Демидова, Т.М. Камінська, Л.П. Коваленко, В.Я. Настюк, В.П. Сімонок, доценти О.В. Євдокімова, О.В. Попрошаєв, О.В. Харитоновна, О.В. Тарасов;

Харківського міського голови: професори Б.М. Головін, В.С. Мілаш, Г.В. Россіхіна, доценти Г.В. Берченко, Л.Л. Богачова, Р.П. Бойчук, О.Ю. Дудченко, Т.В. Єрмолаєва, О.П. Невельська-Гордєєва, О.В. Сенаторова, О.Е. Сімсон, О.М. Соловійова, І.О. Христинич.

Лауреатами Премії імені Ярослава Мудрого в різних номінаціях стали 10 науковців, а саме: професори М.П. Требін, Л.М. Герасіна, В.Л. Погрібна, І.О. Поліщук; доценти О.В. Волянська, В.Я. Зимогляд, О.М. Сахань – у номінації «За видатні досягнення в науково-дослідницькій діяльності з проблем правознавства»; професор В.В. Голіна – «За видатні заслуги в галузі підготовки юридичних кадрів»; професори О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань – у номінації «За підготовку і видання підручників для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти».

У звітному році свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір отримали 106 науковців Університету.

Наукові заходи

Університетом разом з іншими установами в минулому навчальному році було проведено 68 наукових заходів (науково-практичних конференцій, семінарів та «круглих столів»), у 27 із них брали участь молоді науковці. Зокрема: 7 жовтня 2015 р. пройшло Громадське обговорення Проекту змін до Конституції в частині правосуддя, затвердженого Конституційною комісією; 8-9 жовтня 2015 р. спільно з НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України проведена Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законотворчій та правозастосовній діяльності», присвячена 90-річчю з дня народження видатного вченого, Героя України В.В. Сташиса (фото 9); 25 листопада 2015 р. –

II Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток цивільної безпеки України в контексті євроінтеграції» за участю польської делегації; 12 січня 2016 р. – I Всеукраїнська науково-практична конференція «Напрями удосконалення наркоконтролю в Україні: проблеми євроінтеграції та судової практики»; 15 квітня 2016 р. – Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми реформування прокуратури»; 19 квітня 2016 р. – «круглий стіл» «Міжнародні стандарти з кібербезпеки та їх застосування в

Україні» за участю провідного експерта по кібербезпеці Чеської Республіки Томаша Флидра (координатора з питань кібербезпеки в Міністерстві іноземних справ Чеської Республіки); 21 квітня 2016 р. – Регіональна науково-практична конференція «Конституційні права та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»; 20 травня 2016 р. спільно з Харківським апеляційним господарським судом, Господарським судом Харківської області – Всеукраїнська науково-практична конференція «25 років господарській юрисдикції в Україні: досвід та перспективи»; 23 травня 2016 р. пройшов Східноєвропейський форум з правової реформи «20 років Конституції України: Європейська правова традиція і український контекст – виміри правової реформи» за участю Національної академії правових наук України, координатора проєктів ОБСЄ в Україні, Лодзинського університету (Польща), Університету Миколаса Ромеріса (Литва) (фото 10); 19-20 червня 2016 р. спільно з НАПрН України проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Адаптація національного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (в межах Угоди про асоціацію з Європейським Союзом)». Під час роботи учасники цих заходів внесли конкретні практичні пропозиції та надали рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства і створення умов для ефективного розвитку держави.

Фото 10. Східноєвропейський форум з правової реформи «20 років Конституції України: Європейська правова традиція і український контекст – виміри правової реформи», 23 травня 2016 р.

Крім цього, за ініціативи кафедр Університету у звітному році відбулися: 15 жовтня 2015 р. – міжвузівський науково-практичний семінар «Комунікативна спрямованість вивчення мовних дисциплін у вищих навчальних закладах»; 4 грудня 2015 р. – «круглий стіл» «Екологічне право в системі міждисциплінарних зв'язків: методологічні засади» (фото 11); 22 квітня 2016 р. – Всеукраїнська науково-практична конференція «Правова та політична культура українського соціуму за умов його модернізації», 27 квітня 2016 р. – «круглий стіл» на тему «Реформування виконавчого провадження в Україні»; 20 травня 2016 р. – IV Міжнародна науково-практична конференція «Сектор безпеки України: виклики сьогодення»; 21 травня 2016 р. – I Міжнародна науково-практична конференція «Адміністративне право сучасного етапу державотворення: стан та перспективи розвитку»; 24 травня 2016 р. – Наукова конференція «Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики» (фото 12); 8 червня 2016 р. – «круглий стіл», присвячений 25-річчю прийняття Акта проголошення незалежності України; 10 червня 2016 р. – Всеукраїнська науково-теоретична конференція «Соціально-політичні практики в сучасних світових та українських реаліях» (XXIX Харківські політологічні читання).

Фото 12. Всеукраїнська наукова конференція «Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики», присвячена Дню Європи в Україні, 24 травня 2016 р.

Ініціатором і організатором наукових заходів також був і Полтавський юридичний інститут. Так, на базі Інституту проведено: 27 листопада 2015 р. – Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Теоретико-правові засади формування сучасного медичного права в Україні»; 8 грудня 2015 р. – конференцію з питань організації екстреної медичної та домедичної допомоги на території Полтавської області, присвячену Міжнародному дню волонтера; 26 травня 2016 р. – Міжнародну науково-практичну конференцію «Правові засади гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина» тощо.

Приємно відзначити, що в університетському середовищі високо цінується та віддається шана тим ученим, які були у витоків юридичної освіти і науки в нашому навчальному закладі. Підтвердженням цього є те, що за звітний період кафедрами організовано такі заходи: Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми судового права», присвячена пам'яті проф. І. Є. Марочкина (30 жовтня 2015 р.); І Харківські міжнародно-правові читання «Актуальні проблеми сучасного міжнародного права», присвячені пам'яті професорів М.В. Яновського та В.С. Семенова (27 листопада 2015 р.); Науково-практична конференція «Проблеми вдосконалення приватно-правових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав», присвячена пам'яті проф. Ч. Н. Азімова (19 грудня 2015 р.); Науково-практична

конференція «Актуальні проблеми приватного права», присвячена 94-ій річниці з дня народження проф. В.П. Маслова (16 лютого 2016 р.); «круглий стіл» «Актуальні проблеми приватного права», присвячений пам'яті проф. І. Ю. Краська (20 квітня 2016 р.); VII Всеукраїнська наукова конференція студентів та аспірантів «Актуальні питання кримінального процесу очима молодих дослідників», присвячена 85-річчю з дня народження проф. Ю.М. Грошевого (24 травня 2016 р.); спільно з Харківським національним університетом внутрішніх справ Науково-практична конференція «Проблеми цивільного права та процесу», присвячена пам'яті проф. О.А. Пушкіна (27 травня 2016 р.).

Учені Університету беруть активну участь у різних наукових заходах міжнародного рівня з актуальних проблем правознавства, які проходять в Україні і за її межами, зокрема, у таких країнах, як Австрія, Білорусь, Болгарія, Велика Британія, Грузія, Казахстан, Литва, Молдова, Польща, Португалія, Словаччина, США, Чехія, Угорщина, Швейцарія тощо. За результатами роботи конференцій опубліковано 1108 найменувань тез доповідей і наукових повідомлень обсягом 256 друк. арк. (рис. 11).

Діяльність науково-дослідного сектору

У 2015/2016 н.р. співробітниками науково-дослідницького сектору (далі – НДС) Університету виконані відповідні розділи в межах п'яти науково-дослідницьких робіт. Усі вони пройшли конкурсний відбір та схвалені Об'єднаною науковою радою МОН України (секція «Право») за пріоритетним напрямом «Фундаментальні та прикладні дослідження з найважливіших проблем природничих, суспільних і гуманітарних наук» та є фундаментальними науково-дослідними розробками. Зокрема, фахівцями Університету на базі НДС продовжено такі наукові дослідження:

– «Науково-теоретичні проблеми формування, розвитку та інституційної побудови правової економіки в Україні» (науковий керівник – д-р. екон. наук., проф. Л.С. Шевченко);

– «Проблеми розроблення та впровадження автоматизованих інформаційних систем для оптимізації кримінального провадження» (науковий керівник – д-р. юрид. наук., проф. В.Ю. Шепітько).

У 2016 р. розпочато фундаментальне наукове дослідження за темою «Політико-правова ментальність українського соціуму в контексті європейської інтеграції» (науковий керівник – д-р. філос. наук., проф. М.П. Требін).

У 2015 р. було завершено розробку двох фундаментальних науково-дослідних робіт:

– «Правова і політична культура українського соціуму: теорія і практика взаємодії в умовах модернізації політико-правового життя» (науковий керівник – д-р. філос. наук., проф. М.П. Требін);

– «Актуальні правові проблеми сталого розвитку сільських територій в Україні» (науковий керівник – д-р. юрид. наук., проф. А. П. Гетьман).

Основними виконавцями НДР є науково-педагогічні працівники кафедр Університету, аспіранти та студенти.

За результатами проведених досліджень видано 2 підручники, 6 навчальних посібників, 5 монографій, захищено 9 кандидатських дисертацій, опубліковано 312 статей і тез доповідей у наукових виданнях.

Науково-педагогічні працівники, які входили до складу дослідницьких груп, брали активну участь у роботі конференцій і семінарів (упродовж року їх пройшло 148). Завдяки цьому вони

мали змогу ознайомити наукову спільноту з наробками, а також обговорити складні і дискусійні питання.

Загальний обсяг фінансування НДР за вказаний період становив 709 тис. 294 грн. Постійно велася робота із пошуку потенційних замовників. Зокрема, налагоджено партнерські відносини та укладені договори на суму понад 10,0 тис. грн з такими компаніями, як: ПАТ «Концерн АВЕК та Ко», ПАТ «Обухівське», АБ «Прагнум», ДАК «Українські поліметали», ПАТ «Автрамат» та ін. Також за цей час за надання юридичних послуг юридичним та фізичним особам отримано 169 тис. грн.

Підготовка та атестація наукових кадрів

У звітному навчальному році на засіданнях чотирьох спеціалізованих вчених рад Університету захищена 101 дисертація (13 докторських та 88 кандидатських), із них 86 (8 докторських та 78 кандидатських) – аспірантами, співробітниками та здобувачами нашого ВНЗ. Крім того, 7 кандидатських дисертацій, направлених Міністерством освіти і науки України, розглянуто спеціалізованими вченими радами в порядку додаткового розгляду (колективного рецензування).

У цьому навчальному році вченою радою Університету 29 викладачів було представлено до присвоєння вчених звань. Так, 4 стали професорами, атестати доцентів отримали 25 викладачів.

За звітний рік було надано відгуки на 127 дисертацій (19 докторських, 98 кандидатських) та 354 автореферати (52 докторських і 302 кандидатських дисертацій).

Аспірантура

Станом на 1 вересня 2016 р. в аспірантурі Університету навчаються 119 аспірантів, з них: *за державним замовленням з відривом від виробництва (очно)* – 31 особа; *на підставі контрактів: з відривом від виробництва (очно)* – 73, без відриву від виробництва (заочно) – 15 осіб.

Сума оплати за навчання аспірантів і здобувачів, які навчаються на підставі контрактів, за 2015/2016 н. р. склала понад 4 млн 300 тис. грн.

У 2015 р. аспірантуру закінчили 40 осіб, із них: 18 осіб навчалися з відривом від виробництва (очно) за рахунок державного бюджету і 22 – з відривом від виробництва (очно) на підставі контракту. На посади асистентів кафедр Університету працевлаштовані 18 випускників аспірантури.

Достроково у 2015 р. захистили дисертації 6 аспірантів.

Ефективність роботи аспірантури у 2015 р. становить 60%.

На сьогодні до кафедр нашого вузу прикріплено здобувачами наукового ступеня кандидата юридичних наук понад 300 осіб. До речі, зважаючи на ті зміни, які відбуваються у вищій школі у зв'язку з прийняттям Закону України «Про вищу освіту», аспірантам і здобувачам необхідно вчасно завершити дослідження і захистити дисертації до 1 січня 2019 р.

На підставі рішення Ліцензійної комісії Міністерства освіти і науки України та відповідного наказу МОН України від 23 червня 2016 р. № 707 щодо розширення провадження освітньої діяльності у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого аспіранти, які будуть зараховані до аспірантури у 2016 р., навчатимуться за новими освітньо-науковими програмами здобувачів наукового ступеня доктора філософії із спеціальностей 081 «Право» або 082 «Міжнародне право». Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки, а підготовки доктора наук у докторантурі – два роки. За цей

час здобувачі наукових ступенів мають захистити дисертації в спеціалізованих вчених радах.

Докторантура

На цей час у докторантурі перебувають 4 особи: *перший рік* – Т.В. Комарова (кафедра міжнародного права), *другий рік* – Д.В. Лученко (кафедра адміністративного права), *третій рік* (строк перебування спливає 31.08.2016 р.) – Г.О. Христова (кафедра теорії держави і права), В.М. Трофименко (кафедра кримінального процесу). У 2015 р. докторантуру закінчили 2 особи. Достроково захищена докторська дисертація докторантом кафедри фінансового права Г.В. Россіхіною (науковий консультант – проф. М.П. Кучерявенко). Ефективність роботи докторантури у 2015 р. становить 50%.

Наукова діяльність молодих учених та студентів

Наукову діяльність 290 молодих науковців координує рада молодих учених Університету. Уже стало традицією проводити всеукраїнські та міжнародні наукові конференції молодих учених, серед яких найвідомішими є: «Юридична осінь» (пройшла 11 листопада 2015 р.), «Конституція як основа розвитку правової системи (VIII Тодиківські читання)» (2-3 жовтня 2015 р.) (фото 13). До того ж за ініціативи: Юридичної клініки проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію аспірантів та молодих вчених «Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства» (3 грудня 2015 р.), кафедри іноземних мов № 1 – Всеукраїнську конференцію «Актуальні питання сучасного розвитку юридичної науки» іноземними мовами (14 квітня 2016 р.); кафедр екологічного, земельного та аграрного права – Наукову конференцію студентів, магістрів, аспірантів та молодих вчених «Перші кроки в науці земельного, аграрного та екологічного права» (22 квітня 2016 р.). За результатами роботи заходів видано збірники тез доповідей і наукових повідомлень.

Фото 13. Міжнародна наукова конференція «Конституція як основа розвитку правової системи» (VIII Тодиківські читання), 2-3 жовтня 2015 р.

За високі результати у навчанні стипендіатами Кабінету Міністрів України стали О.О. Уварова (кафедра теорії держави і права), В.В. Шеховцов (кафедра екологічного права), М.В. Шепітько (кафедра кримінального права № 1). Доцент К.А. Автухов став у 2015 р. лауреатом Премії Президента України для молодих вчених.

До наукової роботи долучається і студентство. Наразі понад 2 тис. осіб, які навчаються за різними формами (очно і заочно), плідно працюють у наукових студентських гуртках та проблемних групах під керівництвом провідних професорів й доцентів Університету. Студенти беруть активну участь у наукових заходах, які відбуваються не тільки в нашому чи інших ВНЗ України, а й за її межами. Численні грамоти та подяки організаційних комітетів є підтвердженням ґрунтовності їх знань та високого рівня підготовки.

Окремо хотілося б зупинитися на наукових заходах, зініційованих і проведених науковим товариством, інститутами, факультетами та кафедрами Університету. Упродовж 2015/2016 н.р. їх – 21.

Так, за звітній період за участю студентів-гуртківців пройшли такі тематичні конференції та «круглі столи»: Студентська конференція «Теорія і практика віктимології», присвячена 50-

річчю з дня заснування кафедри кримінології та КВП (12 листопада 2015 р.) (фото 14); Студентська науково-практична конференція

«Регіональна специфіка культури України: минуле та сучасне» (27 листопада 2015 р.; 22 квітня 2016 р., організатор – кафедра культурології); VII Науково-практична конференція «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні та зарубіжних країнах» (4 грудня 2015 р., організатор – кафедра державного будівництва); Науково-практична конференція викладачів, аспірантів і студентів «Економічні права і свободи людини та їх реалізація у правовій, соціальній державі» (10 грудня 2015 р.; організатор – кафедра економічної теорії); XI Всеукраїнська студентська наукова конференція (16 грудня 2015 р., організатор – кафедра філософії); XVII Всеукраїнська наукова конференція викладачів, молодих науковців і студентів «Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього» (19 грудня 2015 р., організатор – кафедра соціології та політології); «Актуальні проблеми юридичної науки і практики» (7 квітня 2016 р., організатор – кафедри кримінального права № 1 та № 2); IV Студентська наукова конференція «Promotion of legality in Ukraine /Забезпечення законності в Україні» (20 квітня 2016 р., організатор – кафедра іноземних мов № 3); V Наукова конференція «Безпека людини і реалізація права на працю в сучасних умовах життєдіяльності» (21-22 квітня 2016 р., організатор – кафедра трудо-

вого права); V Регіональна науково-практична конференція «Актуальні проблеми юридичної науки і практики» (27 квітня 2016 р., організатор – студентське самоврядування міжнародно-правового факультету); Регіональна науково-практична конференція «Сучасний етап розвитку господарського законодавства України та його перспективи» (28 квітня 2016 р., організатор – кафедра господарського права і студентське самоврядування господарсько-правового факультету); П'яті Харківські кримінально-правові читання (12-13 травня 2016 р., організатор – кафедри кримінального права № 1, № 2).

За підсумками заходів студентами опубліковано 3068 тез доповідей і наукових повідомлень загальним обсягом понад 600 друк. арк. як в українських, так і в зарубіжних виданнях.

Крім того, у межах проведення Всеукраїнського тижня права студенти-консультанти Юридичної клініки організували низку заходів із метою поширення серед молоді знань у галузі права. Також до Дня Гідності і Свободи 23 листопада 2015 р. в Університеті пройшли тематичні заходи, присвячені роковинам революційних подій, а 23-25 листопада 2015 р. – Осіння школа з кримінального права (координатор проекту ОБСЄ в Україні посол Вайдотас Верба) (фото 15).

**Фото 15. Осіння школа з кримінального права,
23-25 листопада 2015 р.**

У стінах нашого вишу відбулися наукові заходи у формі модельних судових засідань, судових тренінгів, судових дебатів та брейн-рингів, серед них: інтелектуальна вікторина «Брейн-ринг» англійською мовою (11 лютого 2015 р.); науково-практичний турнір Університету з кримінального права (30 березня 2016 р.); II Всеукраїнський конкурс навчальних судових дебатів з податкового права (14 квітня 2016 р.); V конкурс судових дебатів з міжнародного права (13 червня 2016 р.). Крім того, 15 березня 2016 р. кафедрою міжнародного права була проведена зустріч студентів з керівником проекту «Enforcement Reform: European Comparisons and Trends» Вергіліусом Валанчюсом, присвячена реформуванню правової системи України.

Наші студенти брали участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, на якому представлено 243 студентські наукові роботи з 60 ВНЗ країни. Приємно, що за результатами II туру цього конкурсу наші вихованці були нагороджені 3-ма дипломами I ступеня, 6-ма дипломами II ступеня, 11-ма дипломами III ступеня (фото 16).

Фото 16. II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з юридичних наук у 2015/2016 н.р., 30-31 березня 2016 р.

Дипломом III ступеня Харківського регіонального конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук нагороджено студента Інституту прокуратури та кримінальної юстиції А.А. Лісняка.

Команда Університету (Юлія Челебій-Кравченко, Артур Колісниченко, Денис Герман) у командному заліку Всеукраїнської студентської олімпіади з правознавства 2015/2016 н.р. отримала диплом II ступеня (фото 17).

Студенти Університету здобули перемогу у XIV Всеукраїнських судових дебатах з цивільного права і процесу ім. Станіслава Дністрянського, які відбулися 28-29 листопада 2015 р. на юридичному факультеті Львівського національного університету ім. Івана Франка.

Університетська команда, яка стала національним чемпіоном XXI національного раунду Всесвітнього конкурсу з міжнародного публічного права ім. Філіпа Джессапа, що проходив 26-28 лютого 2016 р. на базі Вищого господарського суду України, представила нашу державу на міжнародних раундах судових дебатів, які відбулися 27 березня – 2 квітня 2016 р. у м. Вашингтон (США) (фото 18).

За підсумками ІХ Всеукраїнського брейн-рингу «Знавці Конституції», який відбувся 28 травня 2016 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія», команда Університету виборола Кубок Президента (фото 19).

Фото 19. Переможці ІХ Всеукраїнського брейн-рингу «Знавці Конституції», 28 травня 2016 р., Одеса

У 2015/16 н.р. стипендію Харківського міського голови «Обдарованість» отримували 7 студентів нашого вишу. Переможцем конкурсу Стипендіальної програми «Завтра.UA» Всеукраїнської благодійної організації став О.О. Перестюк (1 курс магістратури). Крім того, 2 студенти Університету перемогли у стипендіальному конкурсі з договірного права, організованому Лігою студентів Асоціації правників України за підтримки адвокатського об'єднання «Spenser & Kauffmann».

Новітні форми наукових заходів сприяють поглибленню та закріпленню серед студентів-правників теоретичних знань з правових дисциплін, набуттю практичних навичок та стимулюють молодь до подальшого професійного росту.

Міжнародне співробітництво. Академічна мобільність

Університет активно співпрацює із закордонними вищими навчальними закладами, освітніми організаціями і асоціаціями в рамках спільних проектів, двосторонніх і багатосторонніх договорів і меморандумів, програм подвійних дипломів, виконуючи основні завдання, поставлені в Стратегії розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого на 2016-2020 р.р. Так, тільки за останній навчальний рік укладено 8 нових договорів про співпрацю, а нашими партнерами згідно з ними стали: Університет Савой-Монблан (Франція); університет Миколая Коперніка (Торунь, Польща); Вища школа економіки (Прага, Чехія); Англія Раскін Університет (Велика Британія); Коледж Джона Джея (США); Лодзинський Університет (Польща); Університет Казимира Сімонавічуса (Вільнюс, Литва); Латвійський університет (Рига).

Крім того, делегація Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого на запрошення керівництва французької сторони відвідала Університет Савой-Монблан (м. Шамбері, Франція). Під час візиту були проведені зустрічі та переговори з керівництвом університету і юридичного факультету, у ході яких досягнуто домовленості про вдосконалення навчального процесу за спільною українсько-литовською магістерською програмою «Європейське та міжнародне підприємницьке право», що відтепер дає можливість продовжувати навчання у Франції, а також на засадах взаємного визнання кредитів і результатів захисту магістерських робіт отримувати диплом магістра права Університету Савой-Монблан, узгоджені строки та умови спільної участі у конкурсах за програмою Європейської комісії Erasmus+ та інших програм, що мають фінансову підтримку ЄС та Уряду Франції. Також сторони зосередили увагу на розвитку наукового співробітництва. У результаті переговорів з директором Центру приватного та публічного права професором Жаном-Франсуа Жуа досягнуто згоди щодо проведення спільних наукових досліджень і організації спільних публікацій. Як підсумок, 8 червня відбулося підписання Договору про співпрацю між двома університетами (фото 20). Договір, зокрема, передбачає: обмін професорами та дослідниками; обмін студентами; організацію спільних дослідницьких проектів; організацію конференцій, симпозіумів та семінарів; обмін публікаціями; спільне керівництво аспірантами.

Фото 20. Підписання Договору про співпрацю між Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого та Університетом Савой-Монблан (м. Шамбері, Франція), 17 червня 2016 р.

Європейською Комісією проведено остаточний моніторинг результатів проекту Темпус «Розробка регіональних міждисциплінарних навчальних курсів з питань енергетичного та екологічного права», що закінчився у 2015 р. Засідання моніторингової комісії відбулося на базі координатора проекту університету Магдебурга. Проект визнано успішним та відзначено результати роботи учасників від нашого Університету. Завдання проекту виконані повністю.

Цього року з метою продовження і розширення участі Університету у спільних європейських проектах, що зазначено у п. 4 розділу 4 Плану заходів реалізації Стратегії розвитку Університету, уперше подано три заявки на отримання фінансування в рамках програми Erasmus+, яка об'єднала програми Темпус та Erasmus, що працює за трьома ключовими напрямками діяльності: навчальна мобільність, створення стратегічних партнерств та підтримка реформування.

Університетом також активно ведеться робота щодо входу до рейтингів QS. Так, до компанії QS вже тричі підготовлено і надіслано пакет документів, за результатами чого наш вуз був включений до програми експертних досліджень для формування позицій рейтингу «Академічна репутація та Репутація у роботодавців».

З метою залучення студентів Університету до міжнародної діяльності організовано їх регулярну участь у міжнародних змаганнях на правову тематику.

Зокрема, команда Університету цього року вперше взяла участь у міжнародних раундах судових дебатів з міжнародного публічного права ім. Філіпа Джессапа (м. Вашингтон, США). До речі, Кубок Джессапа є найстарішим (з 1959 р.) та найпрестижнішим світовим змаганням для студентів-правників. Кожного року тисячі представників з-понад 550 юридичних шкіл більш ніж з 80 країн досліджують актуальні проблеми сучасного міжнародного права, складають письмові меморандуми за позивача та відповідача від імені вигаданих країн – учасниць спору та виступають перед імітованим Міжнародним Судом ООН. На міжнародні раунди потрапляють переможці національних відбіркових раундів. У 2015 р. вперше за історію проведення змагань в Україні (з 1995 р.) національним чемпіоном стала команда Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого і отримала право представляти нашу державу на міжнародних раундах, які проходили 27 березня – 2 квітня в м. Вашингтон (США). У них взяли участь 132 команди з 86 країн світу.

Команда Юридичної клініки Університету у цьому році вперше взяла участь у Міжнародних змаганнях з консультування клієнтів ім. Брауна-Мостена (Канада) і виборола право представляти Україну на міжнародному етапі, який проходив 27–30 квітня у м. Віндзор (Онтаріо, Канада). У них взяли участь команди Швеції, Шотландії, Ірану, Грузії, Ірландії, Малайзії, Нової Зеландії, Туреччини, Індії, Канади, Великої Британії, Австралії, Сполучених Штатів Америки, Польщі, Нідерландів, Північної Ірландії, Німеччини та України. Змагання проводилися у формі консультування клієнта за «сімейним правом» двома практикуючими юристами протягом 45 хв. За цей час студентам необхідно було прийняти клієнта, дізнатися про всі обставини його справи, зробити юридичний аналіз ситуації та запропонувати виважені, юридично обґрунтовані шляхи вирішення проблеми клієнта, передбачивши позитивні та негативні наслідки кожного з варіантів.

Команда Університету з міжнародного права посіла перше місце в Українському національному раунді «The 4th European Human Rights Moot Court Competition» під егідою Ради Європи та була визнана кращою в Україні.

Студенти Університету взяли участь у навчальному проекті «Civic education and peace promotion through theater» (Вірменія). Проект, організований в рамках програми Erasmus+, спрямований на поширення ідей миру та демократії через різноманітні презентації, дискусії, модельні ігри та театральні вистави.

Відповідно до п. 7 розділу 4 Плану заходів реалізації Стратегії розвитку Університету для налагодження тісніших зв'язків з юридичними факультетами французьких університетів, активізації мобільності молодих викладачів, аспірантів та студентів відбулися переговори з Директоратом відділу «Європа, Росія, Кавказ, Центральна Азія» при Управлінні міжнародної мобільності Кампус Франс м. Париж, за результатами яких проводиться робота щодо подальшого укладення тристороннього Меморандуму про співробітництво між Кампус Франс, Громадською організацією «Всеукраїнська Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» та Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого.

Відбулася зустріч керівництва Університету з директором Французького альянсу м. Харків Тімоті де Майаром, на якій були окреслені поетапні кроки подальшої співпраці. За результатами переговорів проведено презентацію французьких навчальних магістерських програм.

У рамках майбутньої академічної мобільності та обміну з університетами Франції робочі контакти щодо фінансової підтримки наших студентів і аспірантів також налагоджено з координатором стипендіальних грантів при Інституті французької мови м. Київ.

Команда Університету взяла участь у міжвузівському творчому марафоні за підтримки посольства Франції в рамках Міжнародного дня франкофонії, на якому був присутній директор Французького альянсу у м. Харків.

На виконання п. 9 розділу 4 Плану заходів реалізації Стратегії розвитку Університету та в рамках програми «професорівізитери» в нашому вузі проведено цикл лекцій з юридичного письма (Legal Writing). Так, студенти мали можливість спілкуватися з професором юридичного факультету Арканзаського Університету (США) Крістофером Келлі, який ознайомив студентську аудиторію із новітнім напрямом юриспруденції, що отримав назву «Legal Writing in Plain English». Головна ідея програми – зробити

мову юридичних документів якомога більш ясною та зрозумілою для читача і в такий спосіб досягти ефективності в правовій комунікації. Також у рамках цієї програми прочитано перші лекції з курсу «Основи складання договорів». Мета курсу – формування базових навичок написання цивільно-правових договорів.

Із метою розширення програми «професори-візитери» проведено переговори з Директором Програми ім. Фулбрайта в Україні Мартою Коломиєць щодо запрошення американського професора для читання курсу лекцій Negotiations Skills та Legal Negotiations. Візит професора строком на шість тижнів відбудеться протягом 2016-17 навч. р.

Відбулася лекція стипендіата Програми наукових обмінів ім. Фулбрайта Люка Драбина «Contemporary Human Trafficking Policy and Trends in Ukraine». Мета – презентація результатів дослідження ученого, обмін поглядами, ідеями та думками, комунікація англійською мовою. У своїй лекції Л. Драбин висвітлив соціальні причини та наслідки торгівлі людьми в сучасному світі, визначив масштаби, розглянув стан проблеми в Україні і проаналізував перспективи подолання цього явища.

У межах оголошеного Президентом України року англійської мови в форматі «English speaking club» відбулася зустріч студентів Університету з офіцером у відставці Міністерства оборони Великої Британії паном Джорджем А. Хіллом. Британський гість поділився своїм досвідом служби в правоохоронних органах Великої Британії, враженням від перебування в Україні, а також наголосив на важливості володіння англійською мовою для професійної діяльності в сучасних умовах.

У рамках програми співробітництва Університет відвідали представники партнерських навчальних закладів, а саме професор Університету Савой-Монблан Ерік Бруна (м. Шамбері, Франція) та координатор спільних магістерських програм Університету Миколаса Ромеріса Віргініюс Біте (м. Вільнюс, Литва). Під час зустрічі з керівництвом Університету обговорювалися попередні результати реалізації спільних магістерських програм «Міжнародне право» та «Європейське і міжнародне підприємницьке право», а також були визначені стратегічні напрямки подальшої співпраці в освітній та науковій сферах. Досягнуто домовленостей щодо проведення спільних наукових досліджень, конференцій та інших наукових заходів, поєднання зусиль з метою підвищення рейтин-

гів періодичних видань партнерських університетів, також були визначені умови розширення академічної мобільності науковців. Професори Бруна і Біте провели семінар для студентів Університету, під час якого надали інформацію про особливості отримання вищої юридичної освіти у Франції та Литві, ознайомили з критеріями відбору на навчання за спільними магістерськими програмами партнерських університетів та можливостями отримання стипендій для навчання за програмою Європейської комісії Erasmus+. Під час заходу учасники спілкувалися англійською мовою.

Відбувся візит до Університету професора юридичного факультету Корнелльського університету Чарльза Уайтхеда (США), який прочитав лекцію «Юридична освіта та юридична професія в США». Присутні мали можливість ознайомитися із системою підготовки юристів у американських університетах, отримати інформацію про програми навчання в магістратурі. Науковець окремо торкнувся проблеми підвищення вимог до сучасних випускників юридичних факультетів на глобальному ринку праці в умовах кризи.

Під час візиту також відбулося урочисте вручення Чарльзу Уайтхеду диплома професора Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого (на громадських засадах) відповідно до рішення вченої ради Університету. Цим відзначено заслуги професора Уайтхеда в налагодженні співпраці між нашими ВНЗ і Корнелльським університетом (США) та активну участь у викладанні програми «ІТ-право».

Університет регулярно відвідують посли і представники дипломатичних місій різних країн, які проводять зустрічі зі студентами і викладачами. Зокрема, цього року із візитом були генеральний секретар Міністерства закордонних справ Австрії М. Лінгарт, посол Республіки Австрія в Україні Г. Поппеллер, Координатор проектів ОБСЄ в Україні посол Вайдотас Верба, посол Литовської Республіки в Україні Марюс Януконіс та ін.

Успішність міжнародної діяльності Університету підтверджується багатьма нагородами, отриманими на міжнародних освітніх виставках. Так, на VII Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2016» наш ВНЗ отримав Гран-прі «Лідер міжнародної діяльності».

Протягом минулого навчального року Університет продовжував розвивати програми академічної мобільності, що є не-

від'ємною складовою інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності, передбаченої Стратегією розвитку на 2016-2020 рр. До того ж академічна мобільність студентів та викладачів дає можливість не лише отримати нові професійні знання та підвищити рівень володіння іноземними мовами, а й сприяє вихованню толерантності та набуттю мультикультурних комунікаційних навичок, необхідних для успішної кар'єри в багатонаціональних колективах міжнародних організацій та бізнесових структур.

Університет докладє чимало зусиль для запровадження і реалізації міжнародних освітніх програм та започаткування системної мобільності студентів, але донедавна семестрова (або кредитна) мобільність була спонтанним явищем. Лише з прийняттям нової редакції Закону України «Про вищу освіту» та затвердженням Кабінетом Міністрів України «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 р. створені достатні правові засади для організації усіх видів міжнародної мобільності, а отже, розроблена необхідна нормативна база.

Завдяки цьому у 2015/2016 н.р. прийняті внутрішні правила регулювання академічної мобільності студентів та значно активізована діяльність у сфері укладання двосторонніх угод для її забезпечення з партнерами із Великої Британії, Франції, Литви, Латвії, Польщі та Чехії. На стадії узгодження перебувають угоди з Міланським Університетом (Італія), Центрально-Європейським Університетом (Угорщина) та деякими іншими навчальними закладами.

Відповідно до умов укладених двосторонніх договорів було проведено конкурс і номіновано 11 студентів третього та четвертого курсів бакалавріату для участі у програмах академічної мобільності Лодзинського Університету (Польща) та Університету Миколаса Ромеріса (м. Вільнюс, Литва). Партнерські навчальні заклади за результатами співбесіди з номінованими студентами визнали належний рівень володіння англійською мовою та затвердили усіх запропонованих кандидатів. З вересня поточного року вони матимуть можливість безоплатно навчатися у приймаючих університетах протягом семестру згідно з погодженими навчальними планами та умовами визнання академічних результатів.

Додаткові можливості кредитної академічної мобільності відкрилися перед студентами спільних магістерських програм «Міжнародне право» і «Європейське та міжнародне підприємницьке

право», що реалізуються спільно з Університетом Миколаса Ромеріса (Литва). Завдяки участі наших литовських партнерів у програмі стипендіальної підтримки Erasmus+, що фінансується Європейською комісією, 12 студентів протягом весняного семестру успішно пройшли навчання у провідних європейських вишах Швеції, Норвегії, Австрії, Німеччини, Італії, Франції, Бельгії та Болгарії.

Наш навчальний заклад також докладає зусиль для отримання фінансової підтримки проектів у цій сфері. Так, у лютому 2016 р. спільно з Ризьким Університетом (Латвія), Університетом Миколаса Ромеріса (Литва), Університетом Миколая Коперніка (Польща) подані заявки на конкурс програми Erasmus+ за напрямком K1 – індивідуальна навчальна мобільність.

Активно ведеться робота у напрямку розширення можливостей отримання другого диплома в межах двох магістерських програм «Міжнародне право» і «Європейське та міжнародне підприємницьке право», що реалізуються спільно з Університетом Миколаса Ромеріса (Литва) та Університетом Савой-Монблан (Франція). Слід зазначити, що ці програми виконуються доволі успішно. У цілому на першому та другому курсах спільної магістратури навчаються 65 студентів, п'ятеро з них успішно захистили магістерські роботи в Університеті Миколаса Ромеріса та отримали другий диплом магістра, але переважна більшість студентів другого курсу відтермінували підсумкову атестацію на 2017 р., оскільки вони скористалися можливостями мобільності в рамках програми Erasmus+ та присвятили четвертий семестр навчання в інших країнах ЄС. У новому навчальному році здобувати ступінь магістра у Вільнюсі продовжать за програмою «Міжнародне право» 18 студентів, а за програмою «Європейське та міжнародне підприємницьке право» 22. Крім того, 17 з них матимуть можливість у подальшому отримати магістерський диплом французького Університету Савой-Монблан.

У минулому році Університет відновив співпрацю з Університетом Вітаутаса Великого (м. Каунас, Литва). У травні цього року на зустрічі представників ректорату була досягнута домовленість щодо запровадження міждисциплінарної магістерської програми «Сучасні європейські студії з права та публічного управління», яка дозволить студентам отримати дипломи за спеціальностями «Міжнародне право» та «Публічне управління». Реалізація цієї програми створить не лише новий напрямок ступеневої

мобільності, а й сприятиме розширенню компетенції наших випускників.

У травні поточного року молоді викладачі спільних магістерських програм Тетяна Цувіна, Богдан Карнаух, Наталя Філатова і Вікторія Ісакова пройшли стажування у Вільнюсі та отримали сертифікати Університету Миколаса Ромеріса. Прийняти на стажування аспірантів та викладачів нашого вишу готові Англія Ракскін Університет, Вища Школа Економіки (м. Прага, Чехія), Лодзинський Університет, Університет Миколая Коперніка (Польща) та інші партнери, з якими укладено договори про співпрацю.

Отже, академічна мобільність студентів та викладачів стає динамічною і має чіткі перспективи. Проте такий рух повинен існувати і у зворотному напрямку, тобто наш Університет також мусить стати приймаючою освітньою установою для студентів іноземних навчальних закладів. Стратегія розвитку Університету на 2016-2020 рр. передбачає інтернаціоналізацію освітніх програм, запровадження індивідуальних освітніх траєкторій навчання для іноземних студентів. На виконання цих завдань у минулому навчальному році було зроблено перші кроки у напрямку забезпечення навчання іноземців за програмами семестрової мобільності. Викладачами кафедр цивільного права, цивільного процесу, теорії держави та права, міжнародного, екологічного права, кримінології та кримінально-виконавчого права, економічної теорії розроблено навчально-методичні матеріали англійською мовою для восьми навчальних дисциплін. У цілому власна англійська мова програма Університету розрахована на 30 кредитів ECTS, які іноземні студенти можуть отримати протягом семестру. Робота в цьому напрямі має продовжуватися.

У наступному році треба докласти максимум зусиль для активізації академічної мобільності активно. Для цього необхідна передусім диверсифікація, тобто слід розширити географію договорів з університетами-партнерами та збільшити перелік власних англійських курсів із актуальних проблем правового регулювання, які зацікавлять як українських студентів, так і студентів-іноземців.

Фінансова діяльність

Відповідно до програмної класифікації видатків державного бюджету на підготовку кадрів Університету на 2015 р. визначено і затверджено Міністерством освіти і науки України кошториси доходів та видатків по загальному фонду у сумі 186819,4 тис. грн:

- заробітна плата – 89119,5 тис. грн;
- нарахування на заробітну плату – 32080,3 тис. грн;
- витрати на харчування студентів із дітей-сиріт – 1520,7 тис. грн;
- м'який інвентар та обмундирування для дітей-сиріт – 36,5 тис. грн;
- комунальні послуги – 9665,3 тис. грн;
- стипендії – 54397,1 тис. грн.

Надійшло асигнувань 186819,4 тис. грн.

Бюджетні кошти, одержані протягом 2015 р., використані повністю за цільовим призначенням. Заборгованості по виплаті заробітної плати, стипендії, допомоги та оплаті комунальних послуг в Університеті немає (табл. 4).

Табл. 4

*Показники надходження коштів із Державного бюджету
(тис. грн)*

Витрати	2014 рік	2015 рік
Заробітна плата	85513,9	89119,5
Нарахування на зарплату	30545,7	32080,3
Витрати на утримання дітей-сиріт	1406,5	1557,2
Комунальні послуги	13973,4	9665,3
Стипендії	47764,5	54397,1
Капітальні видатки	-	-
Всього:	179204,0	186819,4

Як видно з даних, наведених у таблиці, простежується стабільна відсутність фінансування на капітальні видатки.

Середньооблікова кількість працівників Університету на 1 січня 2016 р. складає 2079 осіб.

Збільшення середньої заробітної плати пов'язане з виплатою за рахунок економії коштів по фонду заробітної плати премій, надбавок до заробітної плати, матеріальної допомоги та інших виплат (табл. 5).

Середня заробітна плата (грн)

Рік	2014	2015
Середня заробітна плата	4865,8	5994,60

Університет і в цьому навчальному році забезпечив у повному обсязі виплату заробітної плати, відпускних, надбавок, доплат до заробітної плати усім співробітникам, а також грошової допомоги у розмірі посадового окладу на оздоровлення до щорічної відпустки усім науково-педагогічним працівникам.

Як і в попередні роки науково-дослідна робота проводилася за прикладними цільовими програмами, які фінансувалися за рахунок коштів державного бюджету і власних надходжень науково-дослідного сектору та Науково-дослідного інституту правознавства згідно з їх функціональними повноваженнями.

Із державного бюджету надійшло 1809,1 тис. грн, з інших джерел фінансування – 344,6 тис. грн. Отримані кошти використані повністю і за цільовим призначенням.

У зв'язку із утворенням Полтавського юридичного коледжу НЮУ імені Ярослава Мудрого Міністерство освіти і науки України затвердило штатний розпис та зведений кошторис доходів і видатків на підготовку фахівців за ОКР «молодший спеціаліст» за такими показниками: загальний фонд – 925,6 тис. грн та спеціальний – 1155,0 тис. грн. Кошти використані повністю за цільовим призначенням.

У цілому кошти витрачалися на підставі єдиного кошторису та відповідно до вимог нормативних документів: першочергово – на виплату заробітної плати, стипендій та виконання зобов'язань по комунальних платежах.

Однак станом на 1 січня 2016 р. вуз має кредиторську заборгованість у сумі 139219,4 тис. грн, яка зареєстрована в органах Державної казначейської служби України у Харківській області як непогашені фінансові зобов'язання у зв'язку з тим, що фірми-постачальники знаходяться на території Автономної Республіки Крим і провести з ними розрахунки неможливо.

Надходження коштів до спеціального фонду Університету протягом 2015 р. за послуги, передбачені статутними документами, складаються із таких показників (табл. 6):

Табл. 6

№	Показники	Сума (тис. грн)
1	За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	115525,6
2	Від господарської діяльності	35240,4
3	Від оренди майна бюджетних установ	668,1
Всього:		151434,1

Так, доходи по спеціальному фонду у 2015 р. склали 151434,1 тис. грн, крім того, залишок коштів на реєстраційному рахунку станом на 1 січня 2015 р. становить 75075,8 тис. грн.

Видаткова частина кошторису – 180814,1 тис. грн, у тому числі:

- * заробітна плата – 60434,5 тис. грн;
- нарахування на заробітну плату – 19766,3 тис. грн;
- оплата комунальних послуг – 23710,1 тис. грн;
- на утримання установи – 51029,6 тис. грн;
- видатки на відрядження – 523,7 тис. грн;
- капітальне будівництво, капітальний ремонт – 25349,9

тис. грн.

Наші фінансові ресурси у першу чергу націлені на соціальний захист працівників вишу, де найбільшу питому вагу становлять видатки на оплату праці, премії, матеріальну допомогу (табл. 7).

Табл. 7

Використання коштів загального та спеціального фондів на виплату заробітної плати у 2015 р.

Показники	По заль- ному фо- нду	По спеціаль- ному фонду	% від фінан- сування по загальному фонду	% від над- ходжень коштів по спецфонду
Заробітна плат	89119,5	60434,5	47,7%	39,9%

Другими за обсягом витратності та важливістю платежів є капітальні видатки, необхідні для оновлення основних фондів і розвитку матеріально-технічної бази Університету. Кошти спеціального фонду (власні надходження) використовувалися на капітальні видатки (табл. 8).

Табл. 8

Рік	Сума в тис. грн
2014	32380,00
2015	25349,9

Крім того, Університет у 2015 р. отримав спонсорську допомогу у вигляді благодійних внесків та дарунків на суму 711,4 тис. грн (комп'ютерну техніку та пристрої, побутову техніку, телекомунікаційне обладнання, книги у бібліотечний фонд та ін.).

Бухгалтерська звітність як єдина система даних про майнове і фінансове становище вузу, статистична звітність та інші відомості про роботу Університету до контролюючих органів подавалися в установлені строки.

Розрахунки з установами, організаціями, банками, постачальниками та іншими організаціями наш ВНЗ проводить своєчасно. Простроченої заборгованості немає, відсутня вона і по сплаті податків і зборів. Заборгованості по виплаті заробітної плати та стипендії в Університеті немає. Обслуговування і використання бюджетних коштів, укладання договорів оренди нерухомого майна, закріпленого за вишем, здійснюється відповідно до встановленого порядку.

Стипендії: На стипендіальне забезпечення студентів у 2015 р. витрачено 54450,1 тис. грн, це кошти державного бюджету та інші надходження для виконання цільових заходів. Мінімальний розмір стипендії з 1 вересня 2015 р. становить 830,00 грн, студента-відмінника – 925,00 грн. Крім того, студенти одержували стипендію Президента України, розмір якої становить 1356,00 грн, стипендію Верховної Ради України у розмірі 1200,00 грн, яку щогоріч призначено трьом студентам, та стипендію Кабінету Міністрів України у розмірі 1243 грн (присуджено 2 студентам).

У 2015 р. згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 1078 від 17.07.2003 р. (зі змін.) щомісячно проводилася індексація грошових доходів студентів у розмірі 25,6 %, 26,2 % до місячної стипендії. Таким чином, кожен студент мав можливість додатково до місячної стипендії одержати 200 – 250 грн.

Крім бюджетних коштів, стипендія виплачувалася з інших додаткових джерел фінансування. Так, стипендію імені академіка В.В. Сташиса у розмірі 600,00 грн одержували 3 студенти, стипендію О.С. Масельського у розмірі 1000 грн – один студент, стипендію Полтавського міського голови у сумі 400 грн – 1 студент Полтавського інституту.

Для підтримки талановитих і обдарованих студентів та аспірантів 16 особам призначена стипендія імені Ярослава Мудрого та стипендія Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого у розмірі 500 грн на місяць.

Соціальна стипендія студентів із дітей-сиріт становить 1989 грн. Загальна кількість дітей-сиріт серед студентів станом на 1 липня 2016 р. складає 65 осіб.

Матеріальна база

Матеріально-технічна база нашого вузу згідно із прийнятою Стратегією розвитку університету на 2016-2020 рр. постійно вдосконалюється і модернізується за рахунок власних коштів. Університет володіє достатньою кількістю аудиторій, навчальних і адміністративних площ. Структурно матеріальна база закладу складається з 19 учбових корпусів, 16 гуртожитків, Палацу студентів, спортивних, культурно-розважальних та лікувально-оздоровчих комплексів, численних адміністративно-господарських будівель, що розташовані у містах Харків, Київ та Полтава, загальною площею 252 886,80 м², а саме:

- учбові корпуси загальною площею 116 455,0 м², (у т.ч. спортивні споруди – 10078,1 м²), що розташовані у містах: Харків, Полтава та Київ;

- гуртожитки квартирного типу загальною площею 113 790,3 м² на 6 861 місце;

- адміністративно-господарські будівлі загальною площею 12 328,4 м²;

- медично-оздоровчі центри та підприємства громадського харчування загальною площею 10 313,1 м².

У цілому навчальний процес забезпечений необхідною матеріально-технічною базою з сучасним інформаційним обладнанням і телекомунікаційними технологіями.

Матеріальна база Університету підтримується у належному стані. До того ж, незважаючи на складнощі з фінансуванням, власними силами будівельних груп вузу протягом 2015/2016 н.р. проведено:

- реставраційні роботи залів № 1 та № 6 учбового корпусу по вул. Пушкінська, 77, а також замінена система опалення на горіщі корпусу;

- ремонт аудиторій корпусу «В» з 3-го по 5-ий поверхи по вул. Пушкінська, 77;

- ремонт залу № 42 корпусу «Г» по вул. Пушкінська, 77;

- ремонт аудиторій корпусу «Б» з 232 по 242 по вул. Пушкінська, 77;

- ремонт аудиторій з 3-го по 5-ий поверхи учбового корпусу по вул. Пушкінська, 106;

- ремонт аудиторій учбового корпусу, лекційних залів по вул. Пушкінська, 79/2;

- ремонт холів компресорно-конденсаційного блоку Палацу студентів по вул. Пушкінська, 88;

- ремонт аудиторій та лекційних залів учбового корпусу по вул. Динамівська, 4.

Для належного функціонування відокремлених структурних підрозділів Університету проведено значну роботу зі створення матеріально-технічної бази Полтавського юридичного інституту та Інституту управління і права у м. Київ, яка підтримувалася у належному стані. У будівлі Інституту управління і права у м. Київ по вул. Металістів, 17 здійснено поточний ремонт теплових мереж.

На стадії завершення будівництво і облаштування бібліотечного корпусу з блоком навчальних аудиторій загальною площею 15 600,0 кв.м. по вул. Пушкінська, 84 у м. Харків, яке розпочато із метою розміщення універсального бібліотечного фонду, електронних ресурсів Університету та збільшення аудиторного фонду, здачі та введенні його в експлуатацію ви можете взяти участь уже найближчим часом, а саме у вересні 2016 р. (фото 21). Передбачено обладнати цей корпус найсучаснішою технікою, сканерами, принтерами, інтернет-комунікаційними мережами та он-лайн блогами для спілкування з викладачами кафедр, деканатами, роботи з електронними, навчальними ресурсами країни та зарубіжжя.

Фото 21. Завершується будівництво бібліотечного корпусу Університету

Університет має досить розвинену соціальну інфраструктуру студентського житла, до якої входять 16 студентських гуртожитків, які було відремонтовано із застосуванням сучасних будівельних матеріалів, згідно з новими нормативними технологіями. Вони мають затишні кімнати, у яких проживають по 2–3 студенти, сучасне технічне обладнання, що відповідає європейським стандартам. До гуртожитків прокладено оптоволоконну магістраль, яка з'єднує комп'ютерні класи гуртожитків з сервером Університету, бібліотеки, Центру інформаційних технологій, що дає змогу швидкого доступу до баз даних нормативно-правових документів, до мережі Інтернет. Створено чудові умови для відпочинку та дозвілля студентів. До їх послуг у гуртожитках є спортивні зали, оснащені тренажерами, тенісними столами та іншим сучасним спортивним обладнанням. На стадії завершення капітальний ремонт гуртожитку № 6 по пр. Людвиг Свободи, 53 у м. Харків. Будівельними бригадами Університету проведено ремонтні роботи в блоці № 3 на 112 місць, проведено заміну дверних блоків, стояків каналізації, водопроводу, системи опалення, виконано оздоблювальні, сантехнічні та електромонтажні роботи. На сьогоднішній день продовжується ремонт у блоці № 4 на 180 місць. Крім того, у гуртожитку № 11 по вул. Студентська, 5/4 здійснено ремонтні роботи: фарбування водоемульсійною фарбою та шпатлювання коридорів поверхів, ремонт ганку службового входу; в гуртожитку № 5 по пр. Перемоги, 57 замінено трубопровід опалення 70 м/п; у гуртожитку № 14 по вул. Пушкінська, 104-Е зроблено ремонт коридорів, кухонь, деяких кімнат, сходів, відремонтовано пасажирські ліфти, замінено плитку підлоги на переході другого поверху; у гуртожитках № 2, № 5, № 7, № 11 проведено заміну змішувачів у душових кімнатах у кількості 160 шт. Також у гуртожитку по вул. Раєвського у м. Київ відремонтовано покрівлю.

В Університеті створено усі необхідні умови для відпочинку та оздоровлення студентів і викладачів. У с. Березівське Дергачівського району Харківської області функціонує чудовий санаторій-профілакторій «Березовий гай» з їдальнею на 100 місць, загальною площею 8214,3 м², з індивідуальною даховою котельнею та свердловинами для забезпечення відпочиваючих мінеральною водою (фото 22). Крім того, у стінах самого Університету є Центр

первинної медико-санітарної допомоги, який має два стоматологічні, терапевтичний, фізіотерапії, масажний кабінети, гидромасажні ванни, кабінет УЗД та ін.

Фото. 22 Санаторій-профілакторій «Березовий гай»

Матеріальна база Університету підтримується в належному стані. З метою економії бюджетних коштів ремонт навчальних корпусів, гуртожитків, інших будівель здійснюється власними силами будівельних бригад нашого ВНЗ на високому професійному рівні з використанням сучасних технологій та високоякісних матеріалів. Територію, прилеглу до учбових корпусів та гуртожитків, обладнано сучасними відкритими спортивними майданчиками і зонами відпочинку.

Соціальний захист, умови праці та навчання, відпочинок та оздоровлення

Із метою соціального захисту працівників, забезпечення їх трудових прав і гарантій в Університеті укладено колективний договір на 2011–2015 рр. Однак з огляду на необхідність актуалізації змісту договору на конференції трудового колективу 26 квітня 2016 р. були прийняті доповнення і зміни до нього, які пройшли реєстрацію в Управлінні праці та соціального захисту населення.

Положення договору спрямовані на реалізацію прав, гарантій та компенсацій працівників Університету. В ньому обумовлено режим праці та відпочинку, оплата і нормування праці, розміри доплат, надбавок та премій, передбачаються всі види додаткових відпусток.

На виконання колективного договору у 2015 р. було спрямовано понад 35 млн грн, а за перше півріччя 2016 р. – понад 10 млн грн.

У доповненнях до колективного договору визначено, що в межах фонду заробітної плати, затвердженого в кошторисах доходів і видатків, надається матеріальна допомога в розмірі не більш ніж один посадовий оклад на рік у разі довготривалої хвороби, народження дитини, одруження, поховання, а також багатодітній сім'ї та інше.

Так, у 2015 р. на матеріальну допомогу було спрямовано близько 900 тис. грн, у першому півріччі 2016 р. – близько 200 тис. грн.

За колективним договором надається матеріальна допомога і колишнім працівникам Університету – пенсіонерам (яких усього 69). Витрати на проведення заходів для ветеранів війни та праці у 2015 р. склали 43151 грн, а за перше півріччя 2016 р. – 31034 грн.

Під час виходу на пенсію з посади науково-педагогічного працівника виплачується матеріальна допомога в розмірі шести місячних посадових окладів з урахуванням надбавок і доплат.

В Університеті активно пропагується здоровий спосіб життя. Працівники мають можливість оздоровитися та відпочити в санаторії-профілакторії «Березовий гай», путівки до якого здешевлюються за рахунок коштів профспілкового бюджету. За заявами батьків у 2016 р. було надано 23 пільгові путівки до дитячих оздоровчих таборів Харківської області, а 115 дітей відпочили в санаторії-профілакторії «Березовий гай». Дотації до путівок у дитячі оздоровчі табори надає профспілковий комітет. У 2015 р. надано 1777 путівок, у першому півріччі 2016 р. – 1040.

Університет має добре обладнаний спортивно-оздоровчий комплекс. У вільний час члени нашого колективу мають можливість безкоштовно відвідувати спортивний комплекс з басейном, тренажерним залом, стадіоном.

Значна увага приділяється питанням охорони праці. Відповідно до колективного договору проводиться атестація робочих

місць з важкими, шкідливими умовами праці, за результатами якої відповідним працівникам надаються пільги (безкоштовне молоко, додаткові відпустки та ін.). Працівники забезпечені спецодягом, спецвзуттям, як результат, в Університеті відсутні випадки виробничого травматизму з важкими наслідками.

Ректорату та профспілковому комітету відомі проблеми, пов'язані з необхідністю покращення житлових умов працівників. За даними житлової комісії профспілкового комітету на квартирному обліку перебуває 47 сімей. Протягом чотирьох років Університет майже не отримує житла. Ректорат і профспілковий комітет вирішують цю проблему шляхом участі у реалізації міської цільової соціально-економічної програми щодо надання пільгових кредитів на будівництво (придбання) доступного житла для працівників бюджетних установ та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації з мінімальною відсотковою ставкою:

- 0% річних при стажі роботи понад 20 років;
- 3% річних при стажі роботи від 10 до 20 років;
- 5% річних при стажі роботи менше 10 років.

Строк надання кредиту – 15 років.

Десять працівників Університету вже стали учасниками цієї пільгової програми.

Одним із напрямів здійснення захисту соціально-економічних інтересів працівників є робота університетських пунктів громадського харчування (їдалень, кафе, буфетів), де всі бажаючі за помірною ціною можуть повноцінно і якісно харчуватися.

Питання соціального захисту, покращення умов праці, відпочинку та оздоровлення завжди знаходяться в центрі уваги ректорату і профспілкового комітету.

Наш Університет має потужний потенціал і усі можливості для впровадження в життя поставлених в колективному договорі завдань.

Соціально-виховна робота

Соціально-виховна робота в Університеті в навчальний та позанавчальний час здійснюється відповідно до Плану основних заходів із соціально-виховної роботи в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого на 2015/2016 н. р.

Організаційний та методичний супровід соціально-виховної роботи здійснювала рада із соціально-виховної роботи Університету. Упродовж минулого навчального року рада координувала позанавчальну та соціально-виховну роботу зі студентами у структурних підрозділах Університету і об'єднаннях студентів, систематично проводила засідання та розробляла рекомендації з різних питань та проблем.

Головними завданнями соціально-виховної роботи є: організація громадянського і патріотичного виховання студентів, проведення культурно-масових, фізкультурно-спортивних, науково-просвітницьких заходів; підтримка й розвиток соціальних ініціатив студентів і організація їх зайнятості; вивчення проблем студентства і організація психологічної підтримки, інформаційне забезпечення; організація науково-дослідницької роботи студентів у позанавчальний час тощо. Упродовж року докладалося максимум зусиль до формування у молоді етичних, духовних, культурних цінностей і потреб, а також соціального досвіду, удосконалення професійної компетентності, потреби вшанування національної пам'яті та ін.

Відповідно до плану основних заходів із соціально-виховної роботи інститутами та факультетами нашого ВНЗ проведено низку заходів: розширено можливості академічної мобільності студентів Університету, проведено зустрічі студентів з ректором та проректорами, із заслуженими професорами Університету.

У позанавчальний час також не припинялася соціально-виховна діяльність інститутів, факультетів, бібліотеки та кафедр. Науковою бібліотекою були проведені віртуальні тематичні виставки на інформаційному веб-порталі бібліотеки Університету, присвячені Дню бібліотеки, Міжнародному дню писемності, Європейському дню мов, Дню Європейської юстиції, Дню українського козацтва, Дню захисника України, Всесвітньому дню науки, Міжнародному дню боротьби з корупцією, Міжнародному дню захисту прав людини, Міжнародному дню пам'яті жертв Голокосту, Міжнародному дню рідної мови, Міжнародному дню дарування книжок, Дню Європи в Україні, Міжнародному дню сім'ї, Міжнародному дню матері, Міжнародному дню музеїв, Всесвітньому дню боротьби з тютюнопалінням, Дню визволення України від фашистських загарбників, Дню пам'яті жертв голодомору, Дню юриста тощо.

Співробітники бібліотеки також організували такі тематичні виставки: «170 років від дня народження І.К. Карпенка-Карого», «150 років від дня народження українського композитора, диригента, педагога Д.В. Січинського», «155 років від дня народження української художниці М.К. Башкирцевої» та «95 років від дня народження українського письменника, філософа, правозахисника Миколи Руденка». Крім того, пройшов Шевченківський вечір до дня народження Кобзаря.

У стінах нашого Університету проведено ряд тематичних заходів, присвячених героїчним подвигам українських воїнів, боротьбі за територіальну цілісність і незалежність України. Зокрема, організована низка зустрічей з ветеранами АТО, прочитано лекцію «Правові аспекти АТО та правове забезпечення діяльності Збройних Сил України в зоні АТО»; студенти взяли участь у студентському патріотичному флешмобі «Харків – це Україна», в Полтаві проведена тематична виставка «Молодь у боротьбі за відновлення української державності: Революція на граніті», а також відбулися заходи із вшанування подвигу учасників Революції Гідності – Небесної сотні

Серед заходів, метою яких є громадянське і патріотичне виховання студентів, слід відмітити наступні: тематична виставка до Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав, День соборності України, Всеукраїнський урок «Права людини», круглий стіл «Сильна ООН – кращий світ», День пам'яті жертв Голодомору в Україні, День Гідності і Свободи, День прав людини, День вишиванок, День донора, виставка «Мир через культуру», День прав дитини (фото 23), День української писемності та мови, акція «Подаруй бібліотеці книгу», соціально-виховний захід «Посади дерево»; Всеукраїнська школа студентського профспілкового лідера «Студентський профспілковий рух в умовах зміни освітнього простору: виклики сьогодення» та ін. Крім цього, Студентським Сенатом Університету підписано Декларацію Правди та Гідності, а студентство нашого вишу взяло участь у ході проти работоргівлі людьми «Walk for freedom». Наші студенти підписали Пакт Реріха – про охорону художніх і наукових закладів та історичних пам'яток.

Фото 23. Курсанти, студенти, офіцери військово-юридичного факультету привітали дітей із зони АТО

Ефективну систему патріотичного виховання створено в Інституті підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України. Головна мета викладачів – формування громадянина-патріота, який на основі вірності культурно-історичним цінностям та успадкування кращих надбань українського народу, набуття професійного досвіду досягає високого рівня національної і корпоративної культури та стає здатним свідомо відстоювати державні інтереси.

Також регулярно проводяться заходи, присвячені святкуванню знаменних та пам'ятних дат у житті нашої країни і українського народу. Завдяки плідній співпраці з ветеранськими організаціями у навчальному підрозділі на практиці реалізується спадкоємність поколінь захисників Вітчизни. Кожного місяця організуються виховні заходи із залученням ветеранів Другої світової війни, органів державної безпеки, учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та локальних війн на території інших держав, зокрема, Інститутом спільно з Управлінням Служби безпеки України в Харківській області.

Так, 19 лютого спільно з представниками Харківської обласної державної адміністрації, громадськості, діячами освіти, науки та культури курсанти і співробітники Інституту взяли участь у відкритті меморіальної дошки на честь одного з Героїв Небесної Сотні, харків'янина Євгена Котляра, яку було розміщено на фасаді Харківського національного університету радіоелектро-

ніки. Після цього в актовій залі навчального закладу відбулася прем'єра фільму «Герої не вмирають» (фото 24).

Фото 24. Участь курсантів Інституту підготовки юридичних кадрів для СБ України у відкритті меморіальної дошки на честь одного з Героїв Небесної Сотні – Євгена Котляра

Протягом 2016 р. курсанти та співробітники Інституту неодноразово долучалися до заходів, які організовувалися координаційною групою Антитерористичного центру при Управлінні Служби безпеки України в Харківській області, із посилення захищеності від протиправних посягань місць масового перебування людей, патрулювання вулиць, внутрішніх дворів, Харківського метрополітену (фото 25).

Фото 25. Курсанти та співробітники Інституту підготовки юридичних кадрів для СБ України неодноразово залучалися до заходів щодо посилення безпеки у Харківському метрополітені

Цей дуже важливий напрям виховної роботи потрібно поглиблювати і удосконалювати, паралельно необхідно активізувати роботу з проведення традиційних видів виховної діяльності, поширення набутого позитивного досвіду, а також запроваджувати нові форми і методи впливу на студентську молодь.

Культурно-масова робота. Естетичне виховання студентів

За звітний період, незважаючи на об'єктивні складнощі, колективом Палацу студентів продовжувалася культурно-масова робота. Так, проведено близько 40 університетських, міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних заходів різних за формою та змістом.

Нині наш Палац – це місце, де відбуваються важливі події в культурному та освітньому житті не тільки Університету, міста, а й України у цілому. Підтвердженням цього є велика кількість концертів, високий професійний рівень кожного творчого колективу, окремого виконавця та обслуговуючого персоналу.

На цей час у Палаці студентів працює 20 творчих колективів: народна чоловіча хорова капела, духовий оркестр, ансамбль бандуристок «Купава», ансамбль студії танцю «Міліднс», жіночий вокальний ансамбль «Санрайз», театр сучасного естрадного танцю, ансамбль скрипалів, дует «Мелана», молодіжний драматичний театр, ансамбль народного танцю та співу «Розмарія» тощо.

Особливий інтерес та схвальні відгуки глядачів Харкова та області, засобів масової інформації викликали заходи, які відрізнялися креативним творчим режисерським підходом, умілим використанням технічних засобів, високою виконавською майстерністю творчих колективів та окремих виконавців.

Звичайно, час вносить свої корективи в роботу Палацу. Йдеться передусім про концерти для дітей воїнів АТО, Презентацію книги «Аеропорт» Сергія Лойка за участю кіноактора О. Горбунова, презентацію книги Олександра Мамалуя на тему АТО тощо.

Важливою складовою роботи Палацу є проведення наукових та педагогічних конференцій, різних громадських заходів, зустрічей працівників та студентів Університету, робочих та святкових заходів працівників профільних галузей, творчих звітів, концертів. Зокрема, постійно проводилися святкові заходи спільно з обла-

сною та міською радами, СБУ, обласними судовими органами, обласними та міськими департаментами освіти, культури тощо.

На високому художньому рівні пройшли наші традиційні заходи, присвячені Дню: першокурсника, юриста, працівників освіти, працівників суду України; захисника Вітчизни, адвокатури, Міжнародному жіночому дню, Служби безпеки України, Дню Перемоги, а також Дню Університету (фото 26).

Нові музичні твори, зокрема, на музику В. Корепанова, були написані нашими працівниками для артистів Палацу студентів (В. Веннікової, Я. Костирка, тріо «Купави», Н. Шкурко, дуету «Мелана», чоловічої хорової капели, О. Кварти, М. Горобцової, В. Герасименка). Приємно те, що вони виконувалися у концертних програмах, а також прозвучали на Національному ТБ та обласному радію.

Крім того, за останні роки для Палацу студентів придбано новий цифровий звукорежисерський пульт, мобільний комплекс звукопідсилювання, три лазерні установки, десятки мікрофонів, освітлювальних приборів, виготовлено оформлення сцени, а також з'явилася технічна можливість виготовлення відеокліпів.

Нам є чим пишатися, оскільки такого технічного забезпечення не має жоден заклад культури в Україні. Однак є над чим працювати, на сьогодні відпрацювали свій ресурс і потребують заміни: пульт світлового обладнання, внутрішня система зв'язку режисера зі службами на час концерту тощо.

Спортивна робота

Ректоратом Університету постійно приділяється увага покращенню здоров'я та фізичного стану студентства. Наш вуз має одну з найкращих у місті спортивних баз.

Спортивні успіхи у фізкультурно-оздоровчій роботі сприяють піднесенню іміджу Університету, впливають на формування розуміння необхідності дбайливо ставитися до свого здоров'я, дотримуватися здорового способу життя.

Підтвердженням високого рівня розвитку фізичного виховання та спорту у виші є те, що *Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого посів III місце у Всеукраїнському огляді-конкурсі на кращий стан фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України. Таку престижну нагороду ми отримуємо вперше.*

Серед проведених спортивних заходів слід назвати:

- щорічну спартакіаду серед факультетів (інститутів) із 9 видів спорту: волейболу, баскетболу, плавання, футболу, настільного тенісу, шахів, бадмінтону, кросу, шашок;

- спартакіаду серед гуртожитків із трьох видів спорту: настільного тенісу, шахів, баскетболу;

- змагання до Дня Перемоги та Дня Університету серед викладачів і співробітників вишу з: бадмінтону, настільного тенісу, плавання, баскетболу, футболу, шашок, шахів серед жінок і чоловіків. Для залучення до участі у змаганнях більшої кількості учасників вони відбуваються в різних вікових категоріях;

- міжнародний шаховий турнір «Кубок ректора», в якому беруть участь міжнародні гросмейстри і майстри;

- всеукраїнський турнір з боротьби дзюдо, присвячений пам'яті Г. В. Малинка;

- всеукраїнські турніри з вільної боротьби;

- відкритий командний Кубок університету з бадмінтону;

- перший спортивний благодійний турнір НЮУ ім. Ярослава Мудрого «Спорт на допомогу дітям».

Також Університет бере участь у святі, присвяченому Дню фізичної культури і спорту, у спортивній ярмарці-виставці «Харків – спортивна столиця», у матчевих зустрічах із різних видів спорту з іншими вищими навчальними закладами.

Для викладачів і співробітників працюють жіночий та чоловічий спортивні клуби з басейном і тренажерним залом. Також члени колективу мають можливість відвідувати заняття з оздоровчого плавання, оздоровчої гімнастики, чоловічого баскетболу та пілатесу.

Зараз в Університеті працюють 6 спортивних клубів: шаховий, волейбольний, клуб плавання, клуб спортивних видів боротьби (самбо і дзюдо), клуб боксу та кікбоксингу, клуб олімпійських видів боротьби (вільної та греко - римської).

Спортсмени Університету беруть участь у змаганнях різного рівня: чемпіонатах світу та Європи, Всесвітніх Універсиадах, чемпіонатах України і Кубках України та ін. Збірні команди Університету стали у 2015/2016 н.р. переможцями та призерами спартакіади ВНЗ м. Харків у командному заліку, а саме:

- ✓ 1 місце – з волейболу (чоловіки), шахів;
- ✓ 2 місце – з дзюдо, самбо, гандболу (жінки), вільної боротьби, плавання;
- ✓ 3 місце – з греко-римської боротьби, черлідінгу, баскетболу (жінки).

Серед студентів, аспірантів та співробітників вузу 4 заслужених майстри спорту України, 10 міжнародних гросмейстерів з шахів, 4 міжнародних майстри з шахів, 6 майстрів спорту України міжнародного класу, 31 майстер спорту України.

За результатами участі в чемпіонатах України, Європи та світу, студентських універсиадах і спартакіадах у 2015/2016 н.р. студенти та співробітники Університету здобули **486 медалей (золотих – 196, срібних – 141, бронзових – 149), із них 291 нагорода отримана на обласних змаганнях, 140 – на всеукраїнських, 29 – на міжнародних і 26 – на змаганнях європейського та світового рівня.**

Кращі спортивні результати 2015/2016 н.р.:

- ✓ Ушеніна Ганна стала чемпіонкою Європи з шахів;
- ✓ Ельянов Павло – лауреат конкурсу «Шаховий Гетьман» як найкращий шахіст 2015 р.;
- ✓ Ельянов Павло, Моїсеєнко Олександр, Бродський Михайло, Онищук Володимир, Долуханова Євгенія стали призерами та переможцями міжнародних турнірів з шахів;
- ✓ Гвоздик Олександр, виступаючи на професійному рин-

зі з боксу, здобув вже десяту перемогу поспіль, вигравши пояс Північноамериканської федерації боксу;

✓ Савельєва Олена на чемпіонаті Європи з козацького двобою та чемпіонаті світу з кемпо-карате та кобудо виборола по одній золотій та по одній срібній медалі;

✓ Манчак Валерія на міжнародному турнірі «Кубок націй» з боксу стала бронзовою призеркою, а на чемпіонаті світу з карате здобула три золоті нагороди;

✓ команда НЮУ ім. Ярослава Мудрого перемогла на чемпіонаті України серед студентів з боротьби самбо;

✓ Міндила Олександр та Чертил Катерина стали чемпіонами Європи з боротьби кураш;

✓ Березка Владислав – чемпіон Європи з боротьби самбо серед юнаків, посів 2 місце на Європейському юнацькому Олімпійському фестивалі з боротьби дзюдо;

✓ Канівець Дмитро – 2 місце на міжнародному турнірі Гран-прі з боротьби дзюбо;

✓ Черняк Інна виграла чемпіонат Європи з боротьби дзюдо серед спортсменів з вадами зору;

✓ Черняк Марина – чемпіонка та призерка світових етапів Гран-прі з боротьби дзюдо (фото 27);

✓ Черняк Інна та Черняк Марина завоювали право взяти участь в Олімпійських іграх в Бразилії;

✓ Яценко Андрій ставав призером міжнародних змагань та здобув срібну медаль на чемпіонаті Європи з вільної боротьби серед дорослих;

✓ Веремєєнко Євгенія на чемпіонаті Європи зі спортивного радіоорієнтування здобула п'ять золотих нагород;

✓ Корнійчук Дмитро – переможець міжнародних турнірів з карате;

✓ Баграт Адамія – чемпіон Європи з тхеквондо (версія ITF);

✓ Гапонова Ганна – бронзова призерка чемпіонату Європи в командному заліку з настільного тенісу.

Фото 27. Студентка Університету Марина Черняк – чемпіон Європи з параолімпійського дзюдо

Повернулася на високий рівень і гра нашої волейбольної команди. У цьому сезоні вона здобула бронзові нагороди в суперлізі чемпіонату України, а студенти посіли 1 місце серед вузів м. Харків (фото 28).

Фото 28. Волейбольна команда «Юракадемія» вдруге поспіль стала бронзовим призером Чемпіонату України (суперліга)

Крім клубів, в Університеті працюють секції спортивного вдосконалення з: бадмінтону, настільного тенісу, карате та тхеквондо, аеробіки та черлідінгу, спортивного орієнтування, чолові-

чого та жіночого баскетболу і волейболу, жіночого гандболу, бріджу, легкої атлетики, футболу, атлетичної гімнастики. Також працюють спортивно-оздоровчі секції фітнесу та фййт-фітнесу, плавання, оздоровчої гімнастики, пілатесу. У них займаються понад 1000 студентів та більше 250 викладачів.

Для занять фізичною культурою та спортом у нас створено всі необхідні умови.

Взаємодія з органами студентського самоврядування

З прийняттям нового Закону України «Про вищу освіту» значні зміни відбулися в роботі органів студентського самоврядування.

Так, наприкінці вересня проведено вибори в органи студентського самоврядування всіх рівнів. Кожен студент мав право протягом встановленого строку подати свою заявку на електронну пошту Центральної виборчої комісії студентів, яка і розробляла бюлетень із прізвищами кандидатів на посади членів ради студентського самоврядування та членів Студентського Сенату. Така ж процедура виборів до студентських рад гуртожитків Університету.

Крім того, студенти взяли участь у виборах ректора. Від загальної кількості виборних представників, які мали право брати участь у виборах керівника вищого навчального закладу, студенти склали 15%. Слід відмітити, що представниками МОН, які були присутні на виборах ректора, зазначено високий рівень підготовки і проведення виборів в органи студентського самоврядування та виборів виборних представників для участі в обранні на посаду ректора.

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про вищу освіту» нині тільки за погодженням із радою студентського самоврядування інституту (факультету) приймаються рішення про відрахування студентів, їх поновлення на навчання та переведення.

У 2015/2016 н.р. органами студентського самоврядування проводилася діяльність за такими напрямками:

❖ *благодійний*

– за ініціативи ради студентського самоврядування Інституту прокуратури та кримінальної юстиції проведено День донорства в Університеті (участь у цьому заході взяли більше 100 студентів вишу);

- організовано поїздку до дитячого інтернату, де студенти провели правовий семінар;
- відбулася традиційна поїздка до дитячого будинку м. Вовчанськ. Дітям привезли гостинці, іграшки, теплі ковдри та медикаменти, яких вони зараз найбільше потребують;
- Студентський Сенат Університету відвідав Богодухівський дитячий будинок-інтернат для дітей із вадами фізичного та розумового розвитку. Поїздка стала підсумком проведення цілої низки заходів, основним із яких був I Благодійний спортивний турнір, організований спільно з кафедрою фізичного виховання №1. На виручені кошти за клопотанням директора будинку-інтернату були придбані небулайзер, підгузники та солодоші. Під час візиту проведено невелику розважальну програму для дітей (фото 29);

Фото 29. Студентський Сенат відвідав Богодухівський дитячий будинок-інтернат для дітей із вадами фізичного та розумового розвитку

- за сприяння органів студентського самоврядування було зібрано кошти на лікування співробітника та студента Університету;
- проведено змагання «Залізна рука Динамівської, 4», мета якого благодійний збір коштів для допомоги дітям-сиротам дитячого будинку, пропаганда здорового способу життя та широкого впровадження засобів фізичної культури і спорту в студентський побут;

– благодійний комітет студентського самоврядування Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України організував поїздку до Харківського обласного центру соціально-психологічної реабілітації дітей. На зібрані заздалегідь кошти за клопотанням керівництва закладу були придбані підгузники та печиво;

– члени благодійного комітету ради студентського самоврядування Інституту прокуратури та кримінальної юстиції відвідали дитячий будинок «Родина». Під час візиту дітям були вручені солодощі та фрукти;

❖ *культурно-масовий*

- відбувся конкурс «Студент року Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», який проводиться за ініціатииви Студентського Сенату Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, підтримки профкому студентів, Асоціації випускників Університету та ректорату. Основною метою заходу є визначення та відзначення студентів, що мають великі досягнення у навчальній, науковій, спортивній та творчій діяльності;

- був проведений другий турнір з КВК на «Кубок ректора»;

- 1 квітня 2016 р. відбулися ІХ Всеукраїнські Шевченківські читання. У заході брали участь студенти навчальних закладів міст Київ, Харків та Львів;

- за ініціатииви студентського самоврядування Слідчо-криміналістичного інституту та за сприяння керівництва Слідчо-криміналістичного інституту і коменданта гуртожитку № 4 відбулося вшанування подвигу учасників Революції Гідності героїв нашого часу – Небесної Сотні. На знак вшанування відваги, сили духу і стійкості громадян, які віддали своє життя, захищаючи ідеали демократії, відстоюючи права і свободи людини, студенти запалили свічки та лампадки;

- відбулася зустріч з волонтерами та активістами Харківського майдану;

- Студентським Сенатом було підписано Пакт Реріха;

- 9 листопада 2015 р. у всіх корпусах Університету відбувся патріотичний флешмоб, присвячений Дню української писемності та мови;

- був проведений суботник в Олексіївському студмістечку;

❖ *науковий*

- студентським самоврядуванням за підтримки профкому студентів проведено конкурс «Читач НЮУ ім. Ярослава Мудрого»;

- був проведений майстер-клас на тему «Юрист – це...»;
- за підтримки Студентського Сенату проведено V Всеукраїнський відкритий дебатний турнір «Кубок ректора». Усі переможці нагороджені кубками та ювілейними медалями від ректора Університету В.Я. Тація;
- проведено науково-практичний турнір із кримінального права. Співорганізаторами виступили кафедри кримінального права № 1 і № 2, студентське самоврядування, профком студентів, Асоціація випускників та юридична компанія «Шкребець і партнери»;
- за підтримки студентського самоврядування відбулася підсумкова науково-практична конференція;
- члени студентського самоврядування спільно із членами профкому студентів Університету організували поїздку до Дробицького Яру. Екскурсія присвячена розкриттю історії Голокосту та нацизму у роки Другої світової війни. Присутні мали можливість ознайомитися з місцевістю та послухати історію Дробицького Яру;
- студентським самоврядуванням була організована презентація проекту «Відкритий суд»;
- члени Студентського Сенату зустрілися із представниками Харківського осередку Норвезької ради у справах біженців;
- Студентським Сенатом, радами студентського самоврядування інститутів (факультетів) та Асоціацією випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого організовано III обласний етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства. В олімпіаді брали участь 170 старшокласників;
- підписано Меморандум про співробітництво між Студентським Сенатом Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та Студентським Самоврядуванням Харківського національного медичного університету;
- проведено II Всеукраїнський конкурс навчальних судових дебатів з податкового права;
- проведено інтелектуальний турнір «Що? Де? Коли?»
- студенти Університету, члени Студентського Сенату та студентського наукового товариства А.В. Олійник, О.О. Тацій, О.Д. Якименко нагороджені дипломами I ступеня за представлений науковий проект на тему «Цивілізаційний вибір України: політико-правова парадигма і проблеми сутнісних перетворень» на Міжнародному студентському саміті;

- за підтримки Студентського Сенату відбулася Міжнародна наукова конференція студентів та аспірантів «V Харківські кримінально-правові читання» та V Регіональна науково-практична конференція «Актуальні проблеми юридичної науки і практики»;

- ❖ *спортивний*

- у спортзалі гуртожитку № 2 відбулися змагання з настільного тенісу «Перша ракетка гуртожитку»;

- протягом грудня 2015 р. – березня 2016 р. фан-клуб ВСК «Юракадемія» підтримував нашу команду на іграх;

- члени Студентського Сенату взяли участь у проекті Молодіжної ради при Харківському міському голові «День спорту», що проходив у СК «Сафарі». Учасники могли ознайомитися із 16 видами спорту та спробувати себе у якості професійних спортсменів;

- за ініціативи спортивного комітету Студентського Сенату разом із студентською радою гуртожитку № 2 організовані і проведені змагання з шахів;

- протягом листопада 2015 р. спортивний комітет організував і провів турнір з волейболу серед студентів 1–3 курсів;

- проведено змагання з міні-футболу на базі спорткомплексу «Зірка»;

- пройшло змагання по волейболу на базі спорткомплексу «Динамо»;

- студентським самоврядуванням організовані змагання з футболу між курсами факультету підготовки кадрів для Державної пенітенціарної служби України;

- за ініціативи студентського самоврядування та підтримки ректорату і профспілкового комітету студентів проведено традиційну спартакіаду з міні-футболу на Кубок профкому;

- проведено турнір з настільного тенісу на Кубок профкому;

- за ініціативи спортивного комітету студентського самоврядування господарського факультету проведено футбольний турнір «Кубок Козака. Кубок профкому»;

- у спорткомплексі «Юрист» провели турнір з настільного тенісу на «Кубок ректора»;

- проведений турнір з футболу між збірними факультетів та інститутів.

Асоціація випускників

Плідним був минулий рік для Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Вже чотири роки Асоціація продовжує активну діяльність, що полягає не тільки в об'єднанні колишніх студентів Університету, а й у проведенні різного роду заходів, що допомагають нинішнім та майбутнім правознавцям всебічно розвиватися. Спільними зусиллями студентів та випускників проведені заходи, розраховані як на підвищення рівня правової культури, так і на організацію цікавого та веселого дозвілля, які знайшли підтримку та отримали позитивні відгуки від студентського колективу і викладачів.

Цьогоріч Асоціацією було започатковано правові турніри Асоціації для учнів 10-11 класів. Зокрема, вони були організовані напередодні вступної кампанії з метою презентації Університету та залучення до навчання в ньому найбільш талановитої молоді. У турнірах взяли участь близько 1000 юнаків та дівчат із 50 міст України. Учні продемонстрували високий рівень знань з права, висвітлили власне бачення важливих суспільно-політичних процесів, що відбуваються сьогодні у державі, а також запропонували оригінальні ідеї щодо вирішення складних правових завдань (фото 30, 31).

Фото 30. Правові турніри Асоціації випускників Університету серед учнів випускних класів

Фото 31. День відкритих дверей в Університеті

Також за минулий рік Асоціацією проведено серію майстер-класів, які вже стали доброю традицією. Заходи стосувалися різних сфер права та дозволили учасникам отримати більш глибокі знання з хвилюючих їх питань.

Асоціація випускників вже традиційно проводить конкурс по відбору кращих студентів Університету на стажування до провідних підприємств, установ та організацій. Така практика дозволяє талановитим молодим людям застосувати теоретичні знання на практиці. До участі у конкурсі долучилося близько ста студентів, а більше 20 з них працевлаштовано. Асоціація випускників є відкритою організацією, готовою до співробітництва.

Активною діяльністю відзначився і молодіжний підрозділ Асоціації – Ліга студентів. Учасники Ліги організують цікаві заходи для студентів Університету, займаються науковою та благодійною діяльністю.

Так, 23 червня відбулося підписання Меморандуму про співробітництво між Асоціацією випускників, Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого і Кампус Франс, за яким студентам Університету надається можливість проходження мовного стажування у місті Сент-Етьєн.

Традиційно Асоціація проводить зустрічі випускників, на яких колишні студенти мають змогу зустрітися у теплій дружній атмосфері та згадати дні, проведені у Alma-mater.

За минулий рік діяльність Асоціації випускників була плідною та різнобічною. Однак у планах ще дуже багато проектів, які будуть реалізовані найближчим часом. Головне, що діяльність

Асоціації за минулий час ще раз підтверджує, що колишніх студентів Національного юридичного університету не існує, оскільки усі випускники – це одна велика юридична сім'я.

Виконання Стратегії розвитку Університету на 2016-2020 роки

Виборчі перегони на посаду ректора Університету показали, що професорсько-викладацький склад, співробітники, студенти, аспіранти підтримують динамічний розвиток нашого ВНЗ. До того ж їх результати є свідченням успішної, ефективно працюючої системи багатопрофільної, високоякісної підготовки фахівців, значних здобутків вузу в організаційній, науковій, навчальній, методичній, законотворчій діяльності. Відомими є наші успіхи і досягнення в соціально-виховній, спортивній сферах, розвитку матеріальної бази.

За період до виборів ректора вирішено багато завдань, поставлених перед Університетом, але ми бачимо необхідність в подальшому розвитку та вдосконаленні діяльності вузу. Про це йшлося в моїй передвибірчій програмі на посаду ректора. Потрібна активна і напружена робота всього колективу Університету для утвердження його як провідного вищого навчального закладу, одного із кращих в Україні.

На виконання передвибірчої програми розроблено Стратегію розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого на 2016-2020 роки. Зі Стратегією міг ознайомитися кожен зацікавлений, вона є на сайті Університету, обговорювалася в трудових колективах підрозділів, вченою радою. Мета Стратегії – перетворення Університету на дослідницький, провідний навчально-науковий центр з підготовки висококваліфікованих фахівців-юристів, науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації. Проблеми Університету пов'язані не лише з діяльністю його колективу, а й з низкою зовнішніх і внутрішніх чинників – економічних, демографічних, мотиваційних тощо. Однак наш вуз – Університет нового типу (принаймні ми прагнемо таким стати), а отже, має виконувати завдання з підвищення конкурентоспроможності вітчизняної освіти, єдності освіти і науки, пошуку механізмів забезпечення прав і свобод людини.

Реалізація положень Стратегії передбачає підготовку плану конкретних заходів на кожен рік. Такий план на 2016 р. розроблено і затверджено 2 лютого 2016 р. У ньому передбачено низку заходів щодо: оптимізації системи управління Університетом та її демократизації; освітньої діяльності; удосконалення та розвитку наукової діяльності; міжнародної співпраці та інтеграції в Європейський освітній простір; розвитку матеріальної бази та фінансово-економічної діяльності.

Намічені в плані завдання в цілому виконуються. Про них йшла мова у відповідних розділах звітної доповіді. Хід виконання публікується щоквартально на сайті Університету. Разом із тим хочу звернути увагу відповідальних виконавців на необхідність чіткого дотримання строків відповідних заходів. Першому проректору слід активізувати організаційну роботу та посилити контроль в цьому напрямку. З огляду на це доцільно опублікувати як Стратегію, так і план її щорічної реалізації.

В якості висновків можна назвати ряд заходів, котрі вже виконані або виконання яких завершується:

- завершується робота з перебудови структури Університету згідно з приписами Закону України «Про вищу освіту»;
- посилюється роль вченої ради Університету, вчених рад інститутів та факультетів у прийнятті управлінських рішень та контролі за їх виконанням;
- впроваджено практику регулярного проведення заходів з популяризації Університету для збільшення кількості потенційних абітурієнтів (Дні відкритих дверей, зустрічі у школах та ін.);
- запроваджуються нові спеціалізації в межах освітніх програм і навчальних планів інститутів та факультетів Університету;
- з метою поширення використання іноземних мов у навчальному та науковому процесах запроваджуються нові форми вивчення іноземних мов та удосконалення мовних навичок, зокрема, створюються дискусійні та мовні клуби, проводяться «онлайн» мости із колегами вузів-партнерів, англомовні студентські конференції та ін.;
- розширюється система спортивних клубів та секцій відповідно до інтересів та потреб студентів, збільшується кількість спортивних студентських змагань, концептуально орієнтованих на отримання статусу «майстерських»;

- впроваджується гнучка система додаткової освіти у різновекторних траєкторіях освітніх програм, індивідуальних навчальних планів студентів;
- розроблено навчально-методичне забезпечення нових навчальних дисциплін;
- збільшена кількість сертифікатних магістерських програм;
- зросла кількість міжнародних навчальних програм, які передбачають подвійне дипломування, розширюється спектр закордонних університетів, у яких мають реалізовуватися такі програми;
- розширюється співпраця ректорату Університету і органів студентського самоврядування щодо вдосконалення національно-патріотичного та морального виховання молоді, формування у неї активної громадянської позиції, широкого залучення до культурно-масової роботи, занять спортом і утвердження здорового способу життя, соціального захисту студентів;
- активізується діяльність наукових товариств студентів (курсантів), аспірантів, докторантів і молодих учених;
- постійно підвищується науковий рівень періодичних видань Університету, залучаються до співпраці авторитетні українські та зарубіжні автори;
- завершується підготовка необхідної документації для формування запиту на входження збірника наукових праць «Проблеми законності» до наукометричної бази даних «Scopus» та ін.;
- розроблені оновлені Правила прийому до аспірантури з урахуванням положень чинного законодавства про вищу освіту;
- запрошуються іноземні науковці для участі в редакційних радах та реєг ревієв процедурах наукових видань Університету;
- завершено будівельні роботи у навчальному та бібліотечному корпусах по вул. Пушкінська, 84.

Завершується виконання і інших заходів, передбачених Планом з реалізації Стратегії розвитку Університету на 5 років. Є впевненість, що колектив Університету повністю реалізує намічене. Цьому сприяє активна робота як професорсько-викладацького складу, всіх співробітників Університету, так і студентських колективів.

Вже стало традицією наших зустрічей на передодні нового навчального року те, що ми не лише підбиваємо підсумки роботи за попередній рік, а й намічаємо плани на майбутнє. Ці плани повинні бути реальними, базуватися на конкретних досягненнях в усіх напрямках діяльності Університету. Різного роду пропозиції і обіцянки великих досягнень, радикальних реформ і змін, що інколи звучать з боку людей, які мало знають усю систему роботи вищу, інакше як вигадками популістського характеру, недобросовісним трактуванням подій і досягнень не назвеш, не хочу застосовувати інших слів.

Що ми маємо насправді? Це наполеглива, самовіддана і плідна співпраця всього колективу Університету, довіра, підтримка і взаєморозуміння при постановці і вирішенні нагальних проблем. Головним для нас стала якість освіти. На це орієнтовані наші плани, програми, практична підготовка, пропозиції студентам нових цікавих курсів не лише від кафедр, а й окремих викладачів, академічна мобільність тощо. Зверніть увагу, роботодавці високо оцінюють професійну підготовку наших випускників. На даному етапі ми створили можливості для он-лайн освіти, запроваджуємо дистанційні форми навчання, які поєднуються із навчанням комунікативним, вмінням працювати в командах. Є проблеми фінансового характеру, матеріального забезпечення Університету, але вони в цілому вирішуються. Успішно виконуються і завдання, намічені Стратегією розвитку Університету на 2016-2020 роки.

Висловлюю вдячність всьому колективу за велику спільну працю, довіру, підтримку. Вітаю з новим навчальним роком і бажаю благополуччя, міцного здоров'я, миру, досягнення запланованих результатів.

Головні завдання щодо удосконалення діяльності Університету на наступний 2016/2017 н.р.

1. Продовжити роботу з перебудови структури Університету з метою приведення її у відповідність до нових напрямів діяльності для реалізації програм глибокої спеціалізації на магістерському рівні з урахуванням потреб юридичної практики.

(Відповідальні – ректор В.Я. Тацій, перший проректор Ю.П. Битяк).

2. Впродовж 2016-2017 н.р. для певного збільшення реального часу лекцій та практичних занять встановити розрахункову академічну годину у 45 хвилин, скорегувати розклад занять та запровадити таку систему організації навчального процесу на 1-му курсі одного з факультетів в якості експерименту.

При складанні розкладу навчальних занять забезпечити щільне заповнення навчальної зміни.

(Відповідальні – перший проректор Ю.П. Битяк).

3. Завершити роботу по створенню на заочному факультеті №1 лабораторії дистанційного навчання з метою подальшого широкомасштабного її впровадження як додаткової ефективної форми підвищення рівня заочної освіти.

(Відповідальні – проректори Ю.П. Битяк, Ю.Г. Барабаш).

4. Створити науково-методичний (аналітичний) центр для розробки стратегічних планів розвитку Університету на основі аналізу його досягнень та з використанням європейського і світового досвіду діяльності університетів.

(Відповідальні – проректори Ю.П. Битяк, В.В. Комаров, А.П. Гетьман, Ю.Г. Барабаш).

5. Здійснити заходи щодо демократизації управління Університетом через підвищення ролі структурних підрозділів (інститутів і факультетів), органів громадського і студентського самоврядування у всіх напрямках діяльності.

(Відповідальні – ректор В.Я. Тацій, проректори Ю.П. Битяк, Ю.Г. Барабаш).

6. Продовжити впровадження магістерських програм «двох дипломів», розробити комплекс заходів із пошуку нових партнерів для розвитку таких програм.

(Відповідальний – проректор з навчальної роботи Ю.Г. Барабаш).

7. Забезпечити впровадження нових сертифікованих освітніх програм «Виборче право та виборчі технології», «Юрист-правозахисник», «Юрист в сфері трудових відносин», «Адвокатські студії», «Поліцейська діяльність», «Юрист в сфері місцевого самоврядування», «Медичне право», «Міграційний адвокат», «Бізнес-менеджмент». Продовжити роботу із розробки нових сертифікатних програм. Зокрема, вивчити можливість додаткового включення таких програм: «Міжнародна журналістика», «Кіберзлочинність».

На базі факультету № 10 створити факультет підготовки юристів для муніципального управління та соціальної сфери.

(Відповідальний – проректор Ю.П. Битяк).

8. Брати участь у заходах, що проводяться організаціями і асоціаціями, членами яких є Університет (Європейська асоціація університетів, Європейська асоціація юридичних факультетів, Наглядова Рада Великої Хартії університетів); забезпечити інформаційну підтримку участі викладачів і професорів Університету у програмах короткострокових індивідуальних грантів (Фулбрайт, ДААД, Кампус Франс, Французький альянс, Американські Ради); разом з університетами-партнерами подати спільну заявку на отримання фінансування в рамках програми Erasmus+, Європейської освітньої програми імені Жана Моне, а також інших освітніх програм, що фінансуються Європейською Комісією.

(Відповідальний – проректор з навчальної роботи Ю.Г. Барабаш).

9. Продовжити пошук шляхів комерціалізації результатів роботи бібліотеки та Центру інформаційних технологій щодо створення та реалізації електронних копій раритетних видань.

Вивчити можливість використання в комерційних цілях бази спортивних споруд та Палацу студентів

(Відповідальні – перший проректор Ю.П. Битяк, проректор з навчально-методичної роботи В.В Комаров, проректор з навчальної роботи Ю.Г. Барабаш).

10. Здійснити заходи щодо пошуку нових баз практики для студентів Університету.

(Відповідальний – проректор з навчальної роботи Ю.Г. Барабаш).

11. Створити центр психологічної допомоги.

(Відповідальний – перший проректор Ю.П. Битяк).

12. Продовжити розвиток активної співпраці органів студентського самоврядування з вченою радою Університету, ректоратом, деканатами, кафедрами у сфері організації навчального процесу.

(Відповідальні – всі проректори).

13. Активізувати роботу із професійної орієнтації майбутніх абітурієнтів та популяризації Університету. Особливо активізувати таку роботу в областях, які недостатньо представлені абітурієнтами в Університеті.

(Відповідальні – проректор з навчальної роботи Ю.Г. Барабаш, проректор з навчально-методичної роботи В.В. Комаров).

14. З метою впровадження компетентнісного підходу, зорієнтованого на результати навчання, завершити розробку освітніх програм та навчальних планів нового покоління відповідно до методичних рекомендацій «Щодо розроблення стандартів вищої освіти», затверджених наказом МОН України.

Кафедрам, інститутам (факультетам) у межах своєї компетенції здійснити роботу по оновленню інших складових навчально-методичного комплексу – профілів освітніх програм з урахуванням результатів навчання, професійних стандартів та системи управління якістю.

(Відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи В.В. Комаров).

15. При модернізації навчальних планів продовжити роботу щодо покращення навчальних планів та вивчення навчальних дисциплін загальної фахової підготовки та їх структури.

(Відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи проректор В.В. Комаров).

16. На основі моніторингу ринку праці розробити набір освітньо-професійних програм освітнього рівня «Магістр права» для осіб, які мають вищу освіту (рівень «Бакалавр», «Магістр» та освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст») за спеціальностями різних галузей освіти.

(Відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи В.В. Комаров).

17. У зв'язку з впровадженням нових освітніх програм та навчальних планів почати роботу по оновленню (розробці) програм навчальних дисциплін, особливо тих, що входять в Каталоги навчальних дисциплін за вибором студентів.

(Відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи В.В. Комаров).

18. Для оцінки якості освіти, зорієнтованої на результати навчання, приступити до розробки більш адекватних засобів тестування та системи стандартизованого тестового контролю академічної успішності та створення нових банків тестових завдань та методик оцінювання.

(Відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи В.В. Комаров).

19. Переглянути освітні програми, які реалізуються в Інституті післядипломної освіти, з орієнтацією на реалізацію ідеї «освіти протягом всього життя».

(Відповідальний – проректор з навчально-методичної роботи В.В. Комаров).

20. Провести в рамках Університету щорічний конкурсний відбір проектів фундаментальних та прикладних наукових досліджень і розробок, що виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету з 2017 р.

(Відповідальний – проректор з наукової роботи А.П. Гетьман).

21. Провести в рамках Університету щорічний конкурсний відбір проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених, що виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету у 2016-2018 рр.

(Відповідальний – проректор з наукової роботи А.П. Гетьман).

22. Координувати зусилля науково-педагогічного складу та НДСу у напрямку комерціалізації наукового доробку Університету з метою залучення позабюджетних коштів та контролювати належне виконання науково-дослідних робіт для досягнення конкретного наукового результату, який було затверджено у тематичному плані.

(Відповідальний – проректор з наукової роботи А.П. Гетьман).

23. Активізувати підготовку та подання статей науковцями Університету до видань наукометричних баз даних, таких як Scopus, Web of Science та ін.

(Відповідальний – проректор з наукової роботи А.П. Гетьман).

24. Популяризувати інформацію про науково-дослідну роботу Університету шляхом створення акаунтів у соціальних мережах, відповідних інтернет-ресурсів (сайтів), розміщення статті про роботу науково-дослідницького сектору Університету у відкритій інтернет-енциклопедії Wikipedia.

(Відповідальний – проректор з наукової роботи А.П. Гетьман).

25. Продовжити роботу з входження наукових видань університету до таких наукометричних баз даних: Global Factor Index Series – Глобал Фактор Індекс Серієз (США); Directory of Open Access Journals – Директорі оф Оупен Аксес Джорналз (Швеція); Universal Impact factor – Юніверсал Імпакт Фактор (Швеція); General Impact Factor – Дженерал Імпакт Фактор (Індія); E-International Scientific Research Journal Consortium – Є-Інтернейшенел Сайєнтіфік Рісьорч Джорнал Консорціум (Філіппіни).

Протягом вересня-жовтня 2016 р. завершити підготовчу роботу та надіслати матеріали для включення журналу «Проблеми законності» до списку видань наукометричної бази Scopus.

(Відповідальний – проректор з наукової роботи А.П. Гетьман).

26. Забезпечити підготовку навчально-бібліотечного комплексу до здачі державній комісії на початку нового 2016-2017 н.р.

(Відповідальний – проректор з економіки і соціального розвитку І.К. Прищеп).

27. До кінця 2017 р. завершити капітальний ремонт гуртожитку по пр. Л.Свободи, 53.

(Відповідальний – проректор з економіки і соціального розвитку І.К. Прищеп).

28. У 2017 р. здійснити поточний ремонт гуртожитку по вул. Раєвського, 23 у м. Київ та здійснити проектні роботи з перепланування 10-го поверху гуртожитку під житлові кімнати по пр. Першотравневому, 5 у м. Полтава.

(Відповідальний – проректор з економіки і соціального розвитку І.К. Прищеп).

29. У 2017 р. розпочати поточний ремонт будівлі Інституту управління і права у м. Київ по вул. Металістів, 17.

(Відповідальний – проректор з економіки і соціального розвитку І.К. Прищеп).

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Структура Університету. Оптимізація системи управління.....	6
Контингент студентів.....	7
Робота приймальної комісії.....	7
Випуск та працевлаштування.....	9
Характеристика професорсько-викладацького складу.....	10
Навчальний процес та його інформаційне забезпечення. Якість підготовки фахівців. Начальна дисципліна.....	12
Практика та стажування.....	23
Навчально-методична робота.....	23
Післядипломна освіта. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників.....	31
Юридична клініка.....	33
Наукова бібліотека.....	37
Видання навчальної літератури.....	44
Науково-дослідницька робота.....	49
Тематика наукових досліджень, що виконуються професорсько- викладацьким складом кафедр Університету.....	49
Теми наукових досліджень, що виконуються Науково- дослідницьким сектором університету.....	51
Законотворча робота та співробітництво з органами державної влади та органами охорони правопорядку.....	51
Видавнича, інформаційна та редакційна робота.....	53
Наукові здобутки.....	63
Наукові заходи.....	64
Діяльність науково-дослідницького сектору.....	69
Підготовка та атестація наукових кадрів.....	70
Наукова діяльність молодих учених та студентів.....	72
Міжнародне співробітництво. Академічна мобільність.....	79
Фінансова діяльність.....	88
Матеріальна база.....	92

Соціальний захист, умови праці та навчання, відпочинок та оздоровлення.....	95
Соціально-виховна робота.....	97
Культурно-масова робота. Естетичне виховання студентів.....	101
Спортивна робота.....	104
Взаємодія з органами студентського самоврядування.....	108
Асоціація випускників.....	113
Виконання Стратегії розвитку Університету на 2016/2020 роки	
Головні завдання щодо удосконалення діяльності Університету на 2016/2017 навчальний рік.....	115
Головні завдання щодо удосконалення діяльності Університету на наступний 2016/2017 н.р.....	119